

**Integraal huisvestingsplan
Primair en Voorgezet Onderwijs
2020-2034**

**Gemeente Hellevoetsluis
Integraal huisvestingsplan
Primair en Voorgezet Onderwijs
2020-2034**

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	14
1.1	Doelstelling	15
1.2	Afbakening	16
1.3	Aanpak	16
1.4	Leeswijzer	16
2	PRIMAIR ONDERWIJS IN HELLEVOETSLUIS	18
2.1	Regionale context	18
2.2	Scholen in Hellevoetsluis	20
2.3	Samenwerkingsverbanden; 'het belang van het kind voorop!'	20
2.4	Onderwijskwaliteit	21
2.5	Leerlingenprognose	21
2.6	PO-Leerlingenstromen op gemeentelijk niveau	24
2.7	Leerlingenstromen op wijkniveau	24
2.8	Schoolbesturen	26
2.9	Onderwijshuisvesting PO	27
3	KINDEROPVANG	30
3.1	Aanbod	30
3.2	Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE)	31
3.3	Prognose	32
4	VOORTGEZET ONDERWIJS IN HELLEVOETSLUIS	34
4.1	Regionale context	34
4.2	Scholen in Hellevoetsluis	37
4.3	Samenwerkingsverbanden	37
4.4	Onderwijskwaliteit	38
4.5	Leerlingenprognose	38
4.6	VO-Leerlingenstromen op gemeentelijk niveau	39

4.7	Schoolbesturen	40
4.8	Onderwijshuisvesting VO	40
4.9	Conclusie VO	41
5	TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	42
5.1	Kwaliteit van het onderwijs	42
5.2	Demografische transitie	43
5.3	Samenwerkingsvormen onderwijs-breed	44
5.4	Inclusief onderwijs	44
5.5	(Multi)functionaliteit en flexibiliteit van (onderwijs)huisvesting	46
5.6	Verduurzaming, binnenmilieu, stikstof en ruimtelijke adaptatie	47
5.7	Woningbouw	48
6	VISIE	50
6.1	Visie op sociale structuur	50
6.2	Visie op ruimtelijke structuur	51
6.3	Visie op duurzaamheid en circulariteit	51
6.4	Visie op onderwijs – goed, divers, gespreid, verbindende samenwerking	52
6.5	Visie op onderwijshuisvesting	53
6.6	Visie op gymnastiekonderwijs en -faciliteiten	54
6.7	Visie schoolbesturen PO en kinderopvang	55
6.8	Visie schoolbesturen VO	55
7	WET- EN REGELGEVING	58
7.1	Wettelijke taak onderwijshuisvesting	58
7.2	Uitvoering wettelijke taak onderwijshuisvesting	59
7.3	Financiering onderwijshuisvesting	60
7.4	Duurzaamheid van onderwijshuisvesting	60
7.5	Advies VNG, PO- en VO-raad	62

8	BELEIDSKADER EN AMBITIES IHP	64
8.1	Goed, divers, gespreid en verbindend onderwijs	64
8.2	Toekomstbestendige en duurzame huisvesting	65
8.3	Financiële uitgangspunten	67
9	ANALYSE ONDERWIJSHUISVESTING	68
9.1	Huisvestingscapaciteit en ruimtebehoefte	68
9.2	Analyse BO-gebouwen	68
9.3	Analyse SBO-gebouwen	74
9.4	Analyse VO-gebouwen	75
9.5	Analyse capaciteit – gymnastiek	77
9.6	Vergelijking huidige onderwijshuisvesting met beleidsambities	77
10	PLANONTWIKKELING	80
10.1	Primair onderwijs: ontwikkeling wijkgebonden IKC's	81
10.2	Voortgezet onderwijs: verdergaande samenwerking en uniek aanbod	83
11	FINANCIERING EN PLANNING	86
11.1	Financiële uitgangspunten	86
11.2	Primair Onderwijs	87
11.3	Voortgezet Onderwijs	91
11.4	Samenvatting	93
12	VOORUITBLIK	94
BIJLAGE I CAPACITEITSGEGEVENS GEBOUWEN		96

SAMENVATTING

Dit Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het Primair Onderwijs (PO) en Voorgezet Onderwijs (VO) omschrijft de inzet van beleid voor de periode 2020-2022. Daarnaast wil de gemeente een doorkijk geven naar de ontwikkelingen tot 2034 en in beeld brengen welke schoolgebouwen in deze periode in aanmerking komen voor vervanging.

Hiermee kan de gemeente de investeringen voor de onderwijshuisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs voor meerdere jaren bepalen en borgen dat er voldoende ruimte op scholen beschikbaar is om elk kind een plek op een school aan te bieden. Schoolbesturen en kinderopvang zijn in een vroeg stadium betrokken bij de planvorming.

Om een efficiënt en doelmatig en beleidsrijk plan te ontwikkelen omschrijft het IHP de gewenste voorzieningenstructuur voor onderwijshuisvesting op basis van een visie op onderwijs. Trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op onderwijs en onderwijshuisvesting worden geanalyseerd. Er wordt gekeken naar de huidige kwaliteit en capaciteit van de gebouwen, de leerlingenprognoses en toekomstige ruimtebehoefte. Dit alles wordt vertaald in een voorstel voor planontwikkeling om te komen tot de gewenste voorzieningenstructuur.

Het IHP biedt de gemeente in samenwerking met de schoolbesturen en organisatie voor kinderopvang de mogelijkheid gericht onderwijs-huisvestingsbeleid te voeren, strategische keuzes te maken en besluiten integraal af te wegen. Het resultaat is een planmatige aanpak en een inhoudelijk en beleidsmatig kader voor de onderwijshuisvesting: zowel ruimtelijk, kwalitatief als financieel.

Het IHP wordt elke vier jaar aan de hand van actuele ontwikkelingen en trends, voortschrijdend inzicht en nieuwe prognoses

bijgesteld. Op die manier blijft het IHP een dynamisch en actueel plan.

Analyse Primair Onderwijs in Hellevoetsluis / Voorne-Putten

Voorne-Putten kent een gevarieerd aanbod aan primair onderwijs. Daarnaast zijn er veel onderwijslocaties met relatief weinig leerlingen. Het aantal leerlingen neemt de komende jaren verder af, waardoor meer scholen te maken krijgen met (meer) leegstand.

Ook heeft Hellevoetsluis meer onderwijsvoorzieningen dan nodig is voor het huidige aantal leerlingen. Het gemiddeld aantal kinderen per onderwijslocatie is laag: 164 leerlingen (teldatum okt. 2019). De huidige spreiding is in de toekomst daarmee wellicht niet meer in stand te houden, omdat betaalbaarheid en kwaliteit door lage leerlingenaantallen onder druk komen te staan. Dit vraagt om een herbezinning op omvang, spreiding en bereikbaarheid van huidige onderwijslocaties.

Analyse Voortgezet Onderwijs in Hellevoetsluis / Voorne-Putten

Voorne-Putten kent een ruim en gevarieerd aanbod aan voortgezet onderwijs en middelbaar (beroeps)onderwijs. Het inwoneraantal op Voorne-Putten daalt en de bevolking vergrijsst. Als gevolg daarvan daalt het aantal VO-leerlingen.

Door het verder dalende leerlingenaantal kan het ruime, gevarieerde VO-aanbod onder druk komen te staan. Scholen zijn zich bewust van de risico's en urgentie van het teruglopend aantal leerlingen en zijn hierover in overleg: 'je wilt als regio alles blijven aanbieden, maar voor de kwaliteit van het onderwijs is het wellicht beter de focus te leggen op dingen waar je als regio goed in bent.'

Hellevoetsluis heeft twee VO-scholen, verdeeld over drie gebouwen. Eén van de gebouwen wordt onvoldoende benut. Voor de andere twee gebouwen is sprake van een ruimtetekort. Het onderwijsaanbod van beide scholen verschilt, maar bevat ook veel dubbelingen.

Trends en ontwikkelingen

Dit IHP signaleert zes trends/ontwikkelingen die van invloed zijn op onderwijshuisvesting:

1. De ontwikkeling dat de kwaliteit van het onderwijs onder druk staat. Lerarentekort, werkdruk, ongelijke kansen en segregatie vergroten deze druk.
2. De invloed die de verandering van de demografische opbouw heeft op de economie, de arbeidsmarktsituatie en daarmee ook voor het onderwijs.
3. De ontwikkeling van brede scholen en Integrale Kindcentra (IKC's).
4. De trend van inclusief onderwijs waarbij alle kinderen, ongeacht hun beperkingen, kunnen leren.
5. De toenemende noodzaak van flexibele en multifunctionele (onderwijs)gebouwen.
6. De aandacht voor duurzaamheid en binnenmilieu en de eisen die dit stelt aan schoolgebouwen. Dit vraagt om een kwaliteitskader voor de onderwijshuisvesting en een bezinning op de hoogte van de normbedragen.

Visie op onderwijshuisvesting

Hellevoetsluis kent een redelijk divers en goed gespreid aanbod. Wel zijn er een groot aantal relatief oude schoolgebouwen (ouder dan 40 jaar), of gebouwen die langer geleden zijn gerenoveerd.

De gemeentelijke visie op onderwijshuisvesting is als volgt:

- Er moet voldoende onderwijshuisvesting zijn om leerlingen en schoolorganisatie te kunnen huisvesten.
- De schoolgebouwen moeten functioneel aansluiten op de gewenste onderwijsconcepten, ondersteunend zijn voor de ontwikkeling van kinderen en een veilige en gevarieerde leer- en werkomgeving bieden.
- De schoolgebouwen moeten ook duurzaam gebouwd zijn, beschikken over een gezond binnenklimaat en goed te exploiteren zijn. Een gezond en goed gebouw heeft een positief effect op het gedrag, het welbevinden en het leerproces van al haar gebruikers. Dit is een extra uitdaging bij renovatie. Het is lastig bij renovatie het binnenklimaat en de energiezuinigheid hetzelfde hoge niveau te krijgen als bij nieuwbouw terwijl het Bouwbesluit dit wel vereist.
- Nieuwe schoolgebouwen moeten gedurende hun levensloop flexibel zijn en eenvoudig aangepast kunnen worden aan veranderend gebruik en veranderende eisen.
- De gemeente stimuleert en faciliteert de vorming van IKC's.
- Er moet voldoende uitdagende buitenruimte zijn voor kinderen van alle leeftijden die bovendien uitnodigt tot fysieke beweging, spelen en ontmoeten.

Visie schoolbesturen PO en kinderopvang

De schoolbesturen onderschrijven de visies van de gemeente. Ze zien deze het best vertaald door te investeren in de verbinding en samenwerking binnen het onderwijs en met de maatschappelijke partners. Daarvoor willen ze multifunctionele -en waar mogelijk inclusieve- kindcentra in elke wijk realiseren.

Visie schoolbesturen VO

Ook de VO-scholen delen de visies van de gemeente en onderschrijven de noodzaak te investeren in de verbinding door samenwerking binnen het onderwijs. Zij realiseren zich dat samenwerken noodzakelijk is om daarmee gezamenlijk kwalitatief beter onderwijs te kunnen bieden. Kernpunten daarin zijn:

- 'Onderwijs geven aan leerlingen dat past bij hun capaciteiten en belangstelling, een brede ontwikkeling mogelijk maakt (in vakkenaanbod, kennis, vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling', en hen bovendien voorbereidt op een vervolgopleiding en een zinvolle plaats in de maatschappij van morgen,
- Elke leerling in staat stellen zich te ontwikkelen op zijn eigen manier, in zijn eigen tempo en vanuit zijn eigen karakter en talenten, en
- Recht doen aan de eigen denominatie (openbaar of christelijk).

Beide scholen hebben aangegeven vooral behoefte te hebben aan een grotere variëteit aan ruimten, zowel qua omvang als inrichting. De VO-scholen willen ook aansluiten bij de uitgangspunten van *next education*, meer aanhaken bij maatschappij en bedrijfsleven en (nog) meer aansluiten bij de beroepspraktijk. Op huisvestingsgebied betekent dat dat wordt gekozen voor het delen van ruimtes en voorzieningen en het anders inrichten van de gebouwen.

Wettelijke taak en aanvullende beleidsambities

De gemeente heeft een wettelijke taak om te voorzien in voldoende en adequate huisvesting voor scholen in het PO en VO. Daarnaast stelt dit IHP voor om in te zetten op de volgende speerpunten:

- Goed, divers, gespreid en verbindend onderwijs.
- Toekomstbestendige en duurzame huisvesting.

Planontwikkeling Primair Onderwijs

Voorstel tot planontwikkeling voor het PO in dit IHP:

Periode 1 (2020-2022)

- Voorbereiding nieuwbouw IKC De Kooistee in Hellevoetsluis-Oost.

Periode 2 (2023-2026)

- Bouw IKC De Kooistee (start bouw 2024, oplevering 2025).
- Voorbereiding en bouw IKC De Struyten (start bouw 2026, oplevering 2027).
- Mogelijke uitbreiding van basisschool De Wateringe.
- Onderzoeken mogelijkheden voor vorming IKC's in de Ravense Hoek en Den Bonsen Hoek.
- Onderzoeken mogelijkheid van afstoten van SBO-locatie Brasem 32 na realisatie van IKC De Kooistee. Schoolbesturen en gemeente zien bovendien mogelijkheden om het (verkleinde) SBO onder te brengen in het gebouw van De Regenboog aan het Schelpenpad. Hiervoor dient het Schelpenpad te worden verbouwd.

Periode 3 (2027-2030)

In periode 3 worden IKC's in de Ravense Hoek en Den Bonsen Hoek gevormd. De plannen hiervoor zullen in de periode 2023-2026 worden ontwikkeld. Als de vorming van de IKC's ook vraagt om investeringen in de huisvesting, zullen deze investeringen bij de actualisatie van het IHP in 2026 worden opgenomen in de periode 2027-2030.

Periode 4 (2031-2034)

In deze periode zijn geen investeringen voorzien in het Primair Onderwijs.

Planontwikkeling Voortgezet Onderwijs

Voorstel tot planontwikkeling voor het VO in dit IHP:

Periode 1 (2020-2022)

Het VO stelt in de 1e helft van 2020 een convenant op waarin de samenwerking om te komen tot één gezamenlijk kwalitatief onderwijsaanbod wordt vastgelegd. De inhoud van dit convenant wordt met de gemeente afgestemd. In 2020 en 2021 ontwikkelt het VO daarnaast een gezamenlijk masterplan voor de VO-onderwijshuisvesting. De gemeente wordt bij de opstelling van dit masterplan procesmatig en inhoudelijk nauw betrokken. Het masterplan dient dan als input voor de actualisatie van het IHP in 2023.

Periodes 2 (2023-2026), 3 (2027-2030) en 4 (2031-2034)

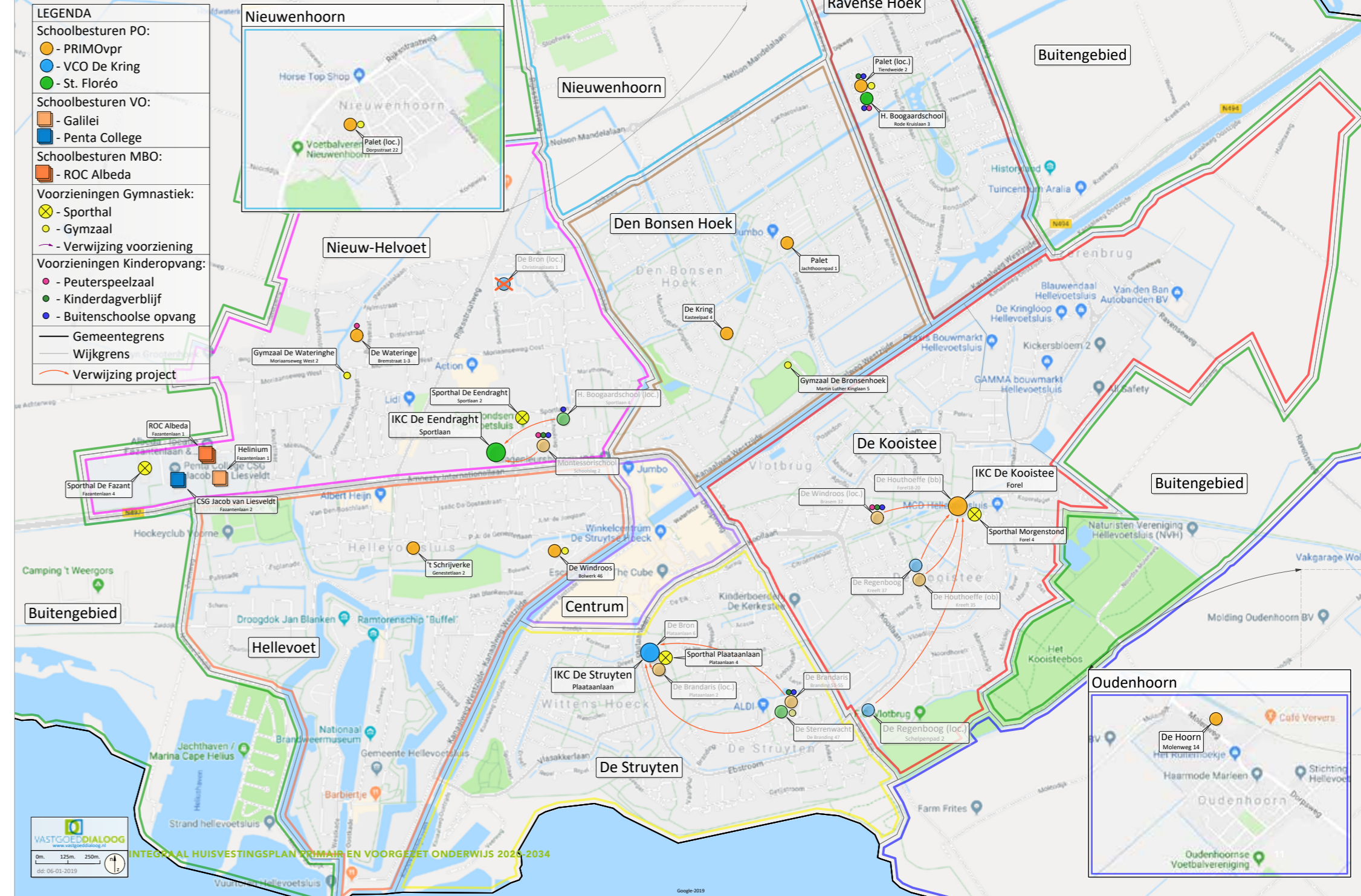
Omdat de inhoud van het 2020 en 2021 te ontwikkelen VO-masterplan nog niet bekend is, worden nog geen investeringen voor het VO geraamd in de periode na 2022. Bij de actualisatie van het IHP in 2022 wordt bepaald welke investeringen in het VO in de periodes 2 (2023-2026), 3 (2027-2030) en 4 (2031-2034) worden opgenomen.

Investerings

De benodigde investeringen voor het uitvoeren van dit IHP worden als volgt ingeschat:

Periode	voorziening	RMB 15 jr. (m2 BVO)	sloopkosten o.b.v. € 75/m ² BVO	investering aanpassing	investering nwbw. o.b.v. € 2.600 /m ² BVO	investering gymzaal	totaal periode 1	totaal periode 2	totaal periode 3,4
2	PO - IKC De Kooistee	3.577	€ 100.000		€ 9.300.000	€ 0		€ 9.400.000	
	PO - IKC De Struyten	3.662	€ 90.000		€ 9.520.000	€ 0		€ 9.610.000	
	PO - De Wateringe uitbreiden	300			€ 700.000			€ 700.000	
	PO – Schelpenpad aanpassen voor SBO			€ 300.000				€ 300.000	
3	PO - IKC Ravense Hoek								PM
	PO - IKC Bonsel Hoek								PM
2,3,4	VO	5.000						PM	PM
	Totaal							€ 20.010.000	PM

Gemeente Hellevoetsluis - Voorzieningen Onderwijs - Projecten PO - 2020-2026

Gebruikte afkortingen	
BENG	Bijna energie-neutrale gebouwen
BO	Basisonderwijs
BSO	Buitenschoolse opvang
BVO	Bruto vloeroppervlakte
DUO	Dienst uitvoering onderwijs (van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap)
EPC	Energieprestatiecoëfficiënt
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKC	Integraal kindcentrum
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
PO	Primair onderwijs
RMB	Ruimtebehoefte
SBO	Speciaal basisonderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
WPO	Wet op het Primair Onderwijs
WVO	Wet op het Voortgezet Onderwijs

1

INLEIDING

‘Onderwijs is een van de belangrijkste pijlers waarop onze samenleving rust. De ontwikkelingen in het onderwijs staan nooit stil, maar de afgelopen jaren waren deze dynamischer dan ooit door onder meer de introductie van Passend Onderwijs en de toenemende aandacht voor frisse en duurzame scholen. Het ziet er niet naar uit dat dit de komende jaren anders wordt.’

Dit citaat is afkomstig uit de startnotitie die de gemeente Hellevoetsluis heeft opgesteld ter voorbereiding op dit IHP.¹ Onderwijs legt een basis om volwaardig te kunnen participeren in de maatschappij. De aanwezigheid van scholen levert daarnaast een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid in de afzonderlijke wijken en de gemeente als geheel. Goed en gevarieerd onderwijs maakt de gemeente bovendien aantrekkelijk voor de ruim 40.000 inwoners en als vestigingsplaats voor nieuwe inwoners.

De gemeente Hellevoetsluis, gelegen op het Zuid-Hollandse eiland Voorne-Putten, heeft te maken met een min of meer landelijk fenomeen: krimp van het aantal leerlingen. Dat heeft gevolgen voor de behoefte aan onderwijsvoorzieningen voor het primair- en het voortgezet onderwijs. Die gevolgen kunnen zowel betrekking hebben op het aantal scholen als de omvang ervan. Spreiding, diversiteit en laagdrempeligheid van onderwijsvoorzieningen zijn van belang voor de leefbaarheid in wijken. Daar staat tegenover dat instandhouding en goed onderhoud van teveel onderwijshuisvesting een onevenredige claim kan leggen op onderwijsbudgetten.

De toenemende behoefte aan multifunctionaliteit en flexibiliteit van gebouwen, gecombineerd met de aandacht voor verduurzaming en binnenmilieu, plaatst gemeente en schoolbesturen eveneens voor een lastige opgave: ‘ook in Hellevoetsluis staan schoolgebouwen waarvan het einde van de technische en functionele levensduur in zicht komt en waarvoor dus een structurele en duurzame oplossing moet worden gecreëerd’.¹

De gemeente wil daarom inzetten op verbinding door samenwerking binnen het onderwijs en met de zorg. Door samenwerking en verbinding kunnen het onderwijsaanbod en de

onderwijshuisvesting worden geoptimaliseerd. Een optimale samenhang tussen zorg en onderwijs leidt tot een betere jeugdzorg.

1.1 Doelstelling

De gemeente heeft een wettelijke plicht om zorg te dragen voor de onderwijshuisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs. De basis voor het onderwijshuisvestingsbeleid van de gemeente is vastgelegd in de verordening voor de onderwijshuisvesting. De gemeente kan echter beleidsambities hebben, die de verordening voor de onderwijs-huisvesting overstijgen.

Goed onderwijs heeft een relatie met de kwaliteit van de onderwijshuisvesting. Een goed gebouw is geen garantie voor goed onderwijs, maar een slecht gebouw kan goed onderwijs wel moeilijk maken. Inzicht in de bestaande en toekomstige behoefte aan onderwijshuisvesting maakt het mogelijk om een lange-termijn-beleid te ontwikkelen. Om de gewenste kwaliteit van de onderwijshuisvesting te realiseren, maakt de gemeente Hellevoetsluis integrale huisvestingsplannen (IHP’s). Het laatste IHP dateert uit 2013 en had een planningshorizon tot 2017. De gemeente wil nu een beleidsrijk en integraal huisvestingsplan ontwikkelen. Hiermee kan de gemeente de investeringen voor de onderwijshuisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs voor meerdere jaren bepalen en borgen dat er voldoende ruimte op scholen beschikbaar is om elk kind een plek op een school aan te bieden.

Om een efficiënt en doelmatig plan te ontwikkelen omschrijft het IHP de gewenste voorzieningenstructuur voor

onderwijshuisvesting op basis van een visie op onderwijs. Trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op onderwijs en onderwijshuisvesting worden geanalyseerd. Er wordt gekeken naar de huidige kwaliteit en capaciteit van de gebouwen, de leerlingenprognoses en toekomstige ruimtebehoefte. Dit alles wordt vertaald in een voorstel voor planontwikkeling om te komen tot de gewenste voorzieningenstructuur. Het IHP biedt de gemeente in samenwerking met de school-besturen en organisatie voor kinderopvang de mogelijkheid gericht onderwijs-huisvestingsbeleid te voeren, strategische keuzes te maken en besluiten integraal af te wegen. Het resultaat is een planmatige aanpak en een inhoudelijk en beleidsmatig kader voor de onderwijshuisvesting: zowel ruimtelijk, kwalitatief als financieel.

Dit IHP omschrijft de inzet van beleid en middelen voor de periode van 2020-2022 met een doorkijk naar 2034 (eerstkomende 15 jaar). Het IHP wordt elke vier jaar aan de hand van actuele ontwikkelingen en trends, voortschrijdend inzicht en nieuwe prognoses bijgesteld. Op die manier blijft het IHP een dynamisch en actueel plan.

Met het opstellen van dit IHP loopt de gemeente vooruit op een voorstel voor wetswijzigingen dat eind vorig jaar door de VNG, de PO-raad en de VO-raad is ingediend bij het ministerie van Onderwijs.²

Met het opstellen van dit IHP loopt de gemeente vooruit op een voorstel voor wetswijzigingen dat eind 2018 door de VNG, de PO-raad en de VO-raad is ingediend bij het ministerie van Onderwijs (zie par. 5.6) en recent is bekrachtigd in het Klimaatakkoord.³

¹ ‘Startnotitie Integraal Huisvestingsplan primair en voortgezet onderwijs’, gemeente Hellevoetsluis, november 2018

² Brief VNG ‘Ontwikkelingen onderwijs-huisvesting’, d.d. 27 november 2018 – zie ook paragraaf 7.5

³ Brief VNG d.d. 27 november 2018 en ‘Klimaatakkoord’ (zie ook paragraaf 5.5)

1.2 Afbakening

Dit IHP heeft alleen betrekking op de scholen die vallen onder de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO). Het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) maakt geen deel uit van dit plan; de gemeente heeft geen wettelijke rol in de huisvesting van het MBO (en het HBO). Wel bevat hoofdstuk 4 ook een beschrijving van het aanbod van de MBO-scholen in de regio. Het (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) maakt ook geen onderdeel uit van dit IHP; Hellevoetsluis heeft geen scholen voor (V)SO.

1.3 Aanpak

Gemeente, schoolbesturen en kinderopvang hebben vanaf het begin constructief geparticipeerd in de totstandkoming van dit IHP. Door het IHP gezamenlijk te ontwikkelen, worden plannen van gemeente en scholen op elkaar afgestemd en kunnen partijen een duidelijk, efficiënt en gedragen huisvestingsbeleid voeren.

Leerlingenprognoses en gebouwgegevens zijn aangeleverd door de gemeente en getoetst bij de schoolbesturen. In interviews met de schoolbesturen en kinderopvang-organisatie is het IHP-traject besproken, zijn beleidsontwikkelingen en beleidswensen doorgenomen en zijn de visies en ambities van de individuele besturen in beeld gebracht.

In gezamenlijke sessies met de schoolbesturen, kinderopvang en gemeente is deze informatie besproken en verder doorgrond. De behoeftes en mogelijkheden per school zijn geïnventariseerd. Met PO-schoolbesturen en kinderopvangorganisatie zijn de mogelijkheden geïnventariseerd om te komen tot integrale kindcentra. In overleg met de

VO-schoolbesturen is onderzocht wat de mogelijkheden voor (verdergaande) samenwerking zijn.

Parallel aan deze plenaire bijeenkomsten is het IHP ontwikkeld en in rapportvorm uitgeschreven. Zodoende is gaandeweg draagvlak gecreëerd voor de inhoud van dit IHP.

1.4 Leeswijzer

Dit IHP is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstukken 2 en 4 is het actuele onderwijsaanbod voor respectievelijk primair- en voortgezet onderwijs in Hellevoetsluis omschreven: de aanwezige scholen en accommodaties, onderwijsrichtingen en schoolbesturen, de leerlingenprognoses en de herkomst van de leerlingen. In hoofdstuk 3 is een omschrijving voor de kinderopvang opgenomen.
- Hoofdstuk 5 gaat in op de voor dit IHP relevante trends en ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en onderwijshuisvesting.
- Hoofdstuk 6 omschrijft de visie van de betrokken partijen op onderwijs en onderwijshuisvesting.
- Hoofdstuk 7 legt uit wat de wettelijke taak van de gemeente op het gebied van onderwijshuisvesting inhoudt en gaat in op een aantal mogelijk te verwachten wetswijzigingen.
- In hoofdstuk 8 wordt het beleidskader en ambitieniveau voor dit IHP omschreven.
- In hoofdstuk 9 wordt de staat van de onderwijshuisvesting inclusief gymnastiekzalen geanalyseerd voor respectievelijk PO (en kinderopvang) en VO, door de huidige situatie te vergelijken met de staande kaders en de beleidsambities uit hoofdstuk 8.
- In hoofdstuk 10 wordt de informatie uit de voorgaande

hoofdstukken vertaald in een voorstel voor planontwikkeling. Hierbij wordt rekening gehouden met de visies, relevante trends en ontwikkelingen, wettelijke (on)mogelijkheden en aanvullend beleid en ambities.

- Hoofdstuk 11 schetst de financiële implicaties en geeft een mogelijke fasering in tijd.
- Hoofdstuk 12 blikt vooruit op de periode na 2034, na uitvoering van de plannen.

2

PRIMAIR ONDERWIJS IN HELLEVOETSLUIS

Onderwijs draagt bij aan de persoonlijke vorming en ontwikkeling van jongeren, zodat zij optimaal kunnen functioneren in de maatschappij: nu en in de toekomst. In de leeftijd tot en met 12 jaar wordt in het primair onderwijs een belangrijke basis gelegd voor talentontwikkeling van de jeugd.

2.1 Regionale context⁴

De regio Voorne-Putten bestaat, naast Hellevoetsluis, uit gemeenten Westvoorne, Brielle en Nissewaard. De regio kent een vrij groot verschil in bevolkingsdichtheid tussen stad en ommeland, waarbij de kernen Hellevoetsluis, Brielle en Spijkenisse als stad worden aangeduid (meer dan 1.000 inwoners per km²).

Tussen 2013 en 2019 is het aantal basisschoolleerlingen op Voorne-Putten gedaald met 5% (circa 600 leerlingen). Deze daling is conform het landelijk gemiddelde in diezelfde periode. Per gemeente zijn er grote verschillen: Nissewaard kende de kleinste daling (2%) en Westvoorne de grootste (14%). Brielle (-9%) en Hellevoetsluis (-6%) nemen een tussenpositie in. Het aantal brinnummers⁵ is in dezelfde periode met 18% afgenomen.

De daling van de basisgeneratie is al langer gaande. Tussen 2005 en 2019 is het aantal basisschoolleerlingen gedaald met 17% (circa 2.400 leerlingen). Het aantal onderwijslocaties op Voorne-Putten is grotendeels behouden; een aantal besturen is gefuseerd maar de spreiding van het onderwijs is gelijk gebleven. Dit betekent dat er relatief veel onderwijslocaties (waaronder veel dislocaties) zijn met weinig leerlingen. De verwachting is dat het aantal leerlingen nog verder daalt; voor Hellevoetsluis wordt tot 2034 een daling verwacht van circa 12%.⁶

Door de verschillen in bevolkingsdichtheid tussen stedelijk en landelijk gebied, kennen de gemeenten op Voorne-Putten verschillende opheffingsnormen.⁷ Voor Hellevoetsluis geldt met ingang van 1 aug 2020 een opheffingsnorm van 34 voor Oudendoorn en 145 voor de rest van Hellevoetsluis.

Een aantal scholen ligt op dit moment onder of dichtbij die opheffingsnorm (zie tabel 1).

2.2 Scholen in Hellevoetsluis

Basisonderwijs (BO)

Hellevoetsluis telt twaalf basisscholen, verdeeld over negentien locaties. De planvorming voor IKC De Samenstroom aan de Sportlaan in Nieuw-Helvoet wordt naar verwachting nog deze collegeperiode gerealiseerd. Het aantal locaties komt daarmee op zeventien; in dit IHP worden de huidige locaties van de participerende scholen in IKC De Samenstroom (Hendrik Boogaard en Montessori) niet meer meegeenomen. De Bron (Christinaplaats) wordt wegens terugloop van het aantal leerlingen per augustus 2020 opgeheven en maakt daardoor geen deel meer uit van het IKC.

Leerlingen hebben de keuze uit openbaar, rooms-katholiek en protestants-christelijk onderwijs. Naast deze onderwijsrichtingen op basis van denominatie kunnen ouders ook kiezen voor onderwijs volgens een bepaalde onderwijsmethode zoals Dalton of Montessori. De gemiddelde loopafstand naar scholen bedraagt 0,7 kilometer; daarmee is het onderwijsaanbod goed gespreid en divers.

Speciaal basisonderwijs (SBO)

Voor kinderen die zich op de gewone basisschool niet optimaal kunnen ontwikkelen, biedt SBO De Windroos geschikt onderwijs. De school combineert regulier basis-onderwijs met specifieke leer-, gedrags- en opvoedingsexpertise. SBO De Windroos biedt ook onderdak aan de BeO-klas van de Gelinckschool. BeO staat voor behandeling en onderwijs en in deze klas wordt zorg en onderwijs voor kinderen van

vier tot zeven jaar met een (dreigende) ontwikkelingsstoornis gecombineerd.

2.3 Samenwerkingsverbanden; 'het belang van het kind voorop!'

Elke school moet haar leerlingen een zo passend mogelijke vorm van onderwijs aanbieden, ook kinderen met een speciale onderwijsbehoefte; dat noemen we de zorgplicht van scholen. Dit is niet altijd een makkelijke opgave en daarom werken ook de scholen in Hellevoetsluis samen in samenwerkingsverbanden om deze taak goed uit te kunnen voeren. Samenwerkingsverbanden hebben als taak te zorgen voor een dekkend en passend onderwijsaanbod voor alle kinderen in de regio.

De samenwerkingsverbanden ondersteunen scholen onder meer bij het vinden van het best passende onderwijsarrangement voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte. Soms kan de oplossing zijn om een kind over te plaatsen naar een andere school of een school voor speciaal onderwijs in de regio omdat daar een passender ondersteuningsaanbod geboden kan worden. Dit alles behoort tot de mogelijkheden en valt onder de verantwoordelijkheid van de scholen in het kader van passend onderwijs. Een samenwerkingsverband ontvangt een budget om dit proces aan te bieden en financiert daarmee de ondersteuningsvraag in haar verzorgingsgebied.

Alle basisscholen in Hellevoetsluis zijn, samen met bijna alle basisscholen op Voorne-Putten en Rozenburg, aangesloten bij het Samenwerkingsverband Kindkracht voor Primair Onderwijs op Voorne-Putten. De missie van Kindkracht is 'op basis van vertrouwen gezamenlijk zorg dragen voor een

optimale ontwikkeling van ieder kind.'

Het samenwerkingsverband is gevestigd in Abbenbroek (Nissewaard).

Scholen werken onderling nauw samen om zoveel mogelijk kinderen zolang mogelijk binnen het reguliere onderwijs te plaatsen. Scholen werken ook samen met kinder-opvangorganisatie Kinderkoepel⁹ op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Op die manier wordt een compleet en op elkaar aansluitend aanbod geboden, voor zoveel mogelijk kinderen binnen de eigen wijk ('thuis nabij').

2.4 Onderwijskwaliteit

De Onderwijsinspectie analyseert jaarlijks de kwaliteit van het onderwijs per school. Alle basisscholen in Hellevoetsluis zijn van voldoende kwaliteit en hebben het vertrouwen van de inspectie; ze voldoen minimaal aan het zogenaamde basisarrangement van de onderwijsinspectie. Op de website www.scholenopdekaart.nl is per school het recente inspectierapport te bekijken.

2.5 Leerlingenprognose

In Hellevoetsluis gaan 3.118 leerlingen naar het BO (teldatum 1 oktober 2019).

Er is een leerlingenprognose voor het basisonderwijs opgesteld (Pronexus, juni 2018). In deze prognose zijn alle op dit moment bekende woningbouwlocaties meegenomen. De prognose geeft aan dat het aantal leerlingen voor Hellevoetsluis als geheel fors terugloopt naar 2.800 in 2035 (-10,2%).

Bij basisscholen De Wateringe en Het Palet (Tiendweide) is eerst nog sprake van een toename van het aantal leerlingen door aanwas uit de nieuw te ontwikkelen woonwijk Boomgaard (zie paragraaf 5.7).

SBO De Windroos telt per 1 oktober 2019 totaal 132 leerlingen, dit is exclusief 7 leerlingen van de Gelinckschool. De prognose van Pronexus geeft aan dat het aantal leerlingen de komende jaren terugloopt. Onduidelijk is of Pronexus rekening heeft gehouden met de leerlingen van de SO Gelinckschool.

⁴ 'Transitietlas Primair Onderwijs Voorne-Putten', Public Result (18 juli 2016)

⁵ Brinnummers (basisregistratie instellingen) zijn registratieaanduidingen van het ministerie voor formeel zelfstandige scholen inclusief eventuele nevenvestigingen. Een dislocatie is een deel van een school (in een ander gebouw of op een andere locatie dan het hoofdgebouw) waarmee ruimtegebrek in het hoofdgebouw van de school wordt opgevangen. In praktijk fungeren dislocaties vaak zelfstandig en vervullen ze een eigen functie binnen een wijk.

⁶ Bron: Leerlingenprognose Pronexus, juni 2018

⁷ De opheffingsnorm is het minimaal aantal leerlingen voor een school die in aanmerking komt voor bekostiging door het ministerie van OC&W

⁸ Zie hoofdstuk 3

Wijk	School	Teldatum	prognose leerlingen (Pronexus)				
		okt. 2019	2022	2025	2030	2035	
Hellevoet	't Schrijverke	167	156	152	148	146	
Nieuw-Helvoet	De Wateringe	140	165	171	176	172	
	De Montessorischool	181	150	146	142	141	
	Hendrik Boogaardschool	257	271	274	276	270	
	De Bron (Christinaplaats)*	54	85	90	94	91	
Den Bonsen Hoek	De Kring	356	348	335	327	327	
	Het Palet	184	175	164	158	159	
Ravense Hoek	Het Palet	66	86	79	76	78	
	Hendrik Boogaardschool	278	250	227	218	222	
De Kooistee	De Houthoeffe**	377	316	294	275	276	
	De Regenboog**	288	286	266	250	251	
De Struyten	De Brandaris**	284	266	249	234	233	
	De Bron (Plataanlaan)	161	169	159	151	151	
	De Sterrenwacht	99	132	124	117	117	
Oudendoorn	De Hoorn	52	53	51	52	51	
Nieuwenhoorn	Het Palet	174	129	122	115	115	
Totaal BO		3.118	3.037	2.903	2.809	2.800	
Hellevoet	SBO De Windroos	132	127	123	121	123	
De Kooistee	SBO De Windroos						
Totaal SBO ***		132	127	123	121	123	
Totaal PO + SBO		3.250	3.164	3.026	2.930	2.923	

Tabel 1: Prognose aantal leerlingen BO en SBO

* De Bron (Christinaplaats) is in deze prognose nog opgenomen, maar wordt per aug 2020 opgeheven

** verdeeld over twee locaties

***exclusief BenO-klas SO Gelinckschool (7 leerlingen per 1 okt. 2019)

2.6 PO-Leerlingenstromen op gemeentelijk niveau⁹

In Hellevoetsluis wonen 3.341 leerlingen die primair onderwijs volgen. Ongeveer 95% daarvan volgt onderwijs aan één van de negentien basisscholen in Hellevoetsluis (3.075 kinderen) of bij SBO De Windroos (84 kinderen) of de BenO-klas van de SO Gelinckschool (5 kinderen). De overige 177 leerlingen gaan naar een basisschool, school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs in onder andere Spijkenisse, Rockanje, Hoogvliet, Oostvoorne of Brielle.

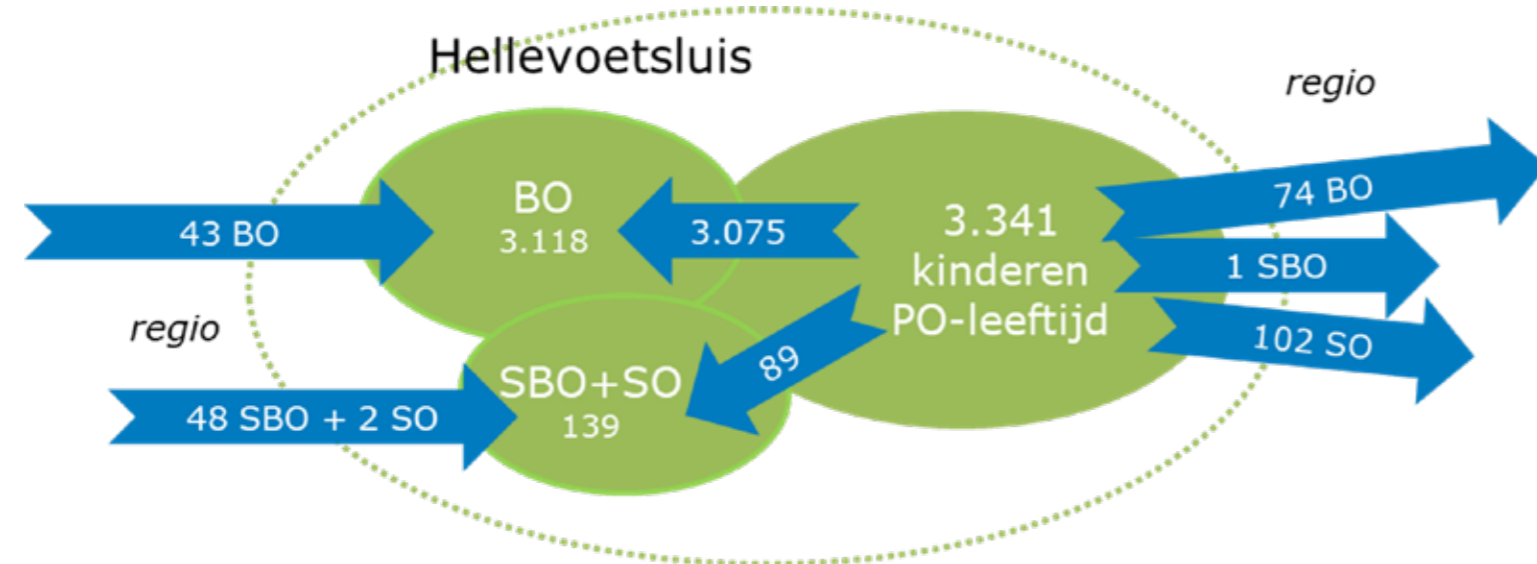
Circa 93 kinderen uit omliggende gemeenten, Westvoorne, Brielle, Nissewaard, Rotterdam of Goeree-Overflakkee komen in Hellevoetsluis naar een (speciale)basisschool. Ongeveer 50% daarvan gaat naar SBO De Windroos.

2.7 Leerlingenstromen op wijkniveau¹⁰

Gemiddeld gaat 66% van de kinderen uit Hellevoetsluis in de eigen wijk naar school. De Montessorischool trekt –vanwege haar onderwijsconcept– het grootste deel van haar leerlingen van buiten de eigen wijk. Opvallend:

- De helft van het aantal leerlingen van basisschool Het Palet in Nieuwenhoorn komt uit wijken Ravense Hoek, Bonsen Hoek of Nieuw-Helvoet. De helft van de kinderen in Nieuwenhoorn gaat niet in Nieuwenhoorn naar school. In tegenstelling tot Oudendoorn, waar 95% van de kinderen basisschool De Hoorn in de eigen wijk bezoekt.
- Bijna de helft van de kinderen uit Bonsen Hoek gaat niet in de eigen wijk naar scholen De Kring of Het Palet, maar kiest een school in wijk Ravense Hoek of Nieuwenhoorn.

Figuur 1: PO-leerlingenstromen-PO op gemeentelijk niveau

⁹ Bron: Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) van het Ministerie van OCW, mei 2019

¹⁰ Gebaseerd op de belangstellingspercentages volgens Pronexus, juni 2018

Wijk	School	herkomst leerlingen 1-10-2018				Totaal
		uit eigen wijk		uit andere wijken		
Hellevoet	't Schrijverke	62%	101	38%	62	163
Nieuw-Helvoet	De Wateringe	77%	121	23%	35	156
	De Montessorischool	25%	40	75%	117	157
	Hendrik Boogaardschool	57%	157	43%	119	277
	De Bron (Christinaplaats) *	76%	57	24%	18	76
Den Bonsen Hoek	De Kring	54%	197	46%	167	364
	Het Palet	49%	99	51%	102	201
Ravense Hoek	Het Palet	71%	60	29%	24	84
	Hendrik Boogaardschool	73%	207	27%	77	284
De Kooistee	De Houthoeffe	84%	304	16%	60	364
	De Regenboog	75%	217	25%	71	288
De Struyten	De Brandaris	77%	225	23%	68	293
	De Bron (Plataanlaan)	75%	122	25%	40	162
	De Sterrenwacht	70%	88	30%	38	126
Oudendoorn	De Hoorn	95%	54	5%	3	57
Nieuwenhoorn	Het Palet	50%	71	50%	72	143
totaal BO:		66%	2122	34%	1073	3.195

Tabel 2: Overzicht leerlingenstromen basisonderwijs op wijkniveau in Hellevoetsluis (teldatum 1 oktober 2018)

* De Bron (Christinaplaats) wordt per aug 2020 opgeheven wegens terugloop van het aantal leerlingen.

Voor het SBO zijn geen gegevens weergegeven van de herkomst van leerlingen op wijkniveau. Het SBO is een regionale voorziening - er zijn ook leerlingen die niet uit Hellevoetsluis komen. De herkomst van de leerlingen wisselt bovendien sterk – een uitsplitsing van de leerlingen per wijk is daarom weinig zinvol.

2.8 Schoolbesturen

Er zijn drie schoolbesturen voor het basisonderwijs in Hellevoetsluis:

- Stichting voor Openbaar Primair Onderwijs Voorne-Putten en regio (Onderwijsgroep PRIMOVpr) biedt openbaar, algemeen bijzonder en speciaal onderwijs aan in Voorne, Putten en regio. Er zijn achttien basisscholen, één school voor speciaal basis-onderwijs en één school voor speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, die deel uitmaken van PRIMOVpr,
- Vereniging Christelijk Onderwijs (VCO) De Kring biedt christelijk primair onderwijs en heeft tien basisscholen op Voorne-Putten en Rozenburg,
- Stichting Floréo biedt onderwijs op katholieke grondslag in de regio Rijnmond en omgeving en heeft zes basisscholen onder haar gezag.

Scholen, locaties en leerlingen in Hellevoetsluis zijn als volgt verdeeld:

Basisonderwijs	leerlingen okt. 2019			
	scholen	locaties	aantal	%
Stichting PRIMOVpr	8	12	1.981	64%
Stichting VCO De Kring	2	4	503	16%
Stichting Floréo	2	3	634	20%
totaal aantal basisscholen:	12	19	3.118	100%

Speciaal basisonderwijs	leerlingen okt. 2019			
	scholen	locaties	aantal	%
Stichting PRIMOVpr	1	2	132	100%

Tabel 3: Overzicht (speciaal) basisonderwijs in Hellevoetsluis (teldatum 1 okt. 2019). Exclusief 7 leerlingen BeO-klas Gelinckschool

De gemiddelde schoolgrootte per basisschoollocatie is 164 leerlingen (teldatum okt. 2019).

2.9 Onderwijshuisvesting PO

De eenentwintig schoolgebouwen voor (speciaal)basisonderwijs hebben een totale capaciteit van circa 26.100 m² BVO (waarvan 22.700 m² BO en 3.400 m² SBO). Dit is de capaciteit exclusief gymlokalen maar inclusief ruimten die in medegebruik zijn voor kinderopvang (zie ook hoofdstuk 9 en bijlage I). Na realisatie van IKC De Samenstroom in Nieuw-Helvoet de capaciteit in het BO teruggebracht tot 21.961 m² BVO.

De gebouwen zijn in het algemeen goed onderhouden. De afgelopen jaren heeft relatief weinig (ver)nieuwbouw plaatsgevonden.

Met uitzondering van 't Schrijverke, Het Palet (Tiendweide), Hendrik Boogaardschool (Rode Kruislaan) en De Regenboog (Schelpenpad), zijn alle schoolgebouwen ouder dan 40 jaar (of worden dit gedurende deze IHP-periode). De onderwijskundige, bouwtechnische en energetische kwaliteit van de meeste gebouwen is matig tot slecht en de onderhoudskosten zijn hoog. Voor een aantal gebouwen zijn investeringen noodzakelijk in het kader van brandveiligheid. Het Palet (Tiendweide) en De Wateringe hebben te maken met een ruimtetekort, ook op langere termijn. De overige schoolgebouwen zijn passend of te ruim bemeten voor het huidige onderwijsaanbod en het teruglopend aantal leerlingen.

Tabel 4: Overzicht per school in het PO: bouwjaar, oppervlakte en ruimtetekort (-) / overschot (+) na realisatie van IKC De Samenstroom. Het ruimte(mede) gebruik door Kinderkoepel is niet in mindering gebracht op de onderwijscapaciteit van de betreffende basisscholen.

Wijk	School	Bouwjaar	capaciteit gebouwen BVO	Teldatum	prognose tekort (-)/overschot (m ² BVO)		
			m ² onderwijs	okt. 2019	2025	2030	2035
Hellevoet	't Schrijverke	2010	1.367	357	392	413	425
Nieuw-Helvoet	De Wateringe	1970-1973	988	-22	-72	-97	-77
	De Montessorischool	1974	3.341	103	147	136	188
	Hendrik Boogaard (Sportlaan)	1975					
Den Bonselhoek	De Kring	1989, 1991, 2003	2.338	337	453	493	493
	Het Palet (Jachthoornpad)	1992	1.195	64	170	200	195
Ravense Hoek	Het Palet (Tiendwilde)	2003	320	-292	-277	-262	-272
	Hendrik Boogaardschool	1998	1.740	182	398	443	423
De Kooistee	De Houthoeffe (Kreeft)	1980	1.407	779	1.006	1.104	1.099
	De Houthoeffe (Forel)	1982, 2012	1.288				
	De Regenboog (Kreeft)	1980	1.134	-1	155	236	230
	De Regenboog (Schelpenpad)	2001	559				
De Struyten	De Brandaris (Branding)	1961, 1978	1.257	868	1.024	1.099	1.104
	De Brandaris (Plataan)	1978	1.219				
	De Bron (Plataanlaan)	1978	1.196	108	195	235	235
	De Sterrenwacht	1961, 1976	1.224	319	396	431	431
Oudendoorn	De Hoorn	1976, 1986, 2015	420	-57	-37	-42	-37
Nieuwenhoorn	Het Palet (Dorpsstraat)	1974	968	84	154	190	190
totaal BO:			21.961	2.829	4.104	4.579	4.627
Hellevoet	SBO De Windroos	1972, 2010	1.213	2.124	2.175	2.190	2.175
De Kooistee	SBO De Windroos	1981	2.206				
totaal SBO:			3.419	2.124	2.175	2.190	2.175
totaal BO + SBO:			25.380	4.953	6.279	6.769	6.802

2.10 Conclusie PO

Voorne-Putten kent veel onderwijslocaties met relatief weinig leerlingen. Het aantal leerlingen neemt de komende jaren verder af, waardoor meer scholen te maken krijgen met (meer) leegstand. Ook heeft Hellevoetsluis meer onderwijsvoorzieningen dan nodig is voor het huidige aantal leerlingen. Het gemiddeld aantal kinderen per basisschoollocatie is laag: 164 leerlingen (teldatum okt. 2019). De huidige spreiding is in de toekomst daarmee wellicht niet meer in stand te houden, omdat betaalbaarheid en kwaliteit door lage leerlingenaantallen onder druk komen te staan. Dit vraagt om een herbezinning op omvang, spreiding en bereikbaarheid van huidige onderwijslocaties.

3

KINDEROPVANG

'Kinderopvang heeft een maatschappelijke rol. Zowel het vak als de branche maakt een stormachtige ontwikkeling door. Bijdragen aan de ontwikkeling van (jonge) kinderen is essentieel en niet meer weg te denken uit ons palet van voorzieningen.'¹¹

3.1 Aanbod

Hellevoetsluis beschikt over voorzieningen voor alle vormen van kinderopvang, inclusief gastouderopvang. Bij de opgave is de tussenschoolse opvang buiten beschouwing gelaten; deze valt niet onder het regime van kinderopvang.

De in totaal negen locaties voor kinderopvang zijn verspreid over de verschillende wijken en bieden voldoende keuzemogelijkheden voor ouders. Met een totaal aantal van 920 kindplaatsen werden in 2018 circa 1.900 kinderen bediend. De grootste aanbieder is Kinderkoepel. Kinderkoepel biedt opvang aan kinderen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar in Hellevoetsluis en omstreken. Kinderkoepel biedt het volledige pakket in kinderopvang: dagopvang, peuteropvang, peuterspeelzaal, tussenschoolse- en buiten-schoolse opvang en gastouderopvang.

Tabel 5 geeft de locaties weer van Kinderkoepel. Voor de meeste voorzieningen maakt Kinderkoepel gebruik van ruimtes binnen basisscholen ('medegebruik').¹²

Naast de locaties van de Kinderkoepel is in Hellevoetsluis een locatie van Smallsteps Beestenboel (Polaris 36 in wijk De Kooistee) waar kinderdagopvang, voor- en buitenschoolse opvang wordt geboden. Smallsteps participeert niet in de opzet van integrale kindcentra en is om die reden niet betrokken bij het opstellen van dit IHP.

Voorziening	Wijk	KDV	Peuteropv.	BSO (medegebruik school)	KDV & peuteropv.	BSO (medegebruik school)
		Groepen	Groepen	Groepen	m2 BVO	m2 BVO
Wielewater	Nieuw-Helvoet	5	1	4	660	440
Peuternest	Nieuw-Helvoet		1		110	
Waterweb	Bonsen Hoek		1	2	110	220
Woelwater	Ravense-Hoek	4	2	5	660	550
Waterwiebels	De Kooistee	5	2	3	770	330
Waterwoezels	De Struyten		1	2	110	220

Tabel 5: Overzicht locaties Kinderkoepel

3.2 Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE)

Voor- en vroegschoolse opvang is een steeds belangrijkere component om de ontwikkeling van kinderen met een (taal) achterstand te stimuleren. Om die reden wil Hellevoetsluis meer aandacht geven aan de samenwerking tussen voor- en vroegschool. In diverse bestuursorganen is de basis gelegd om de belangen van de jonge kinderen in dit traject optimaal te waarborgen. Een goed voorbeeld hiervan is het VVE-Convenant. Deze overeenkomst tussen gemeente, basisscholen en de voorschoolse voorziening (Kinderkoepel) biedt de garantie dat er met elkaar wordt gewerkt aan de ontwikkeling van alle kinderen. Juist ook diegenen met een achterstand. De voorschoolse voorzieningen van Hellevoetsluis zijn goed gespreid over de wijken van de gemeente om kinderen en hun ouders optimaal te bedienen.

¹¹ Memo Kinderkoepel ten behoeve van het IHP, 29 juli 2019

¹² Het ruimte(mede)gebruik door Kinderkoepel is niet in mindering gebracht op de onderwijscapaciteit van de betreffende basisscholen.

3.3 Prognose

Het verloop van de capaciteit voor kinderopvang in Nederland is over de laatste tien à vijftien jaar nogal grillig. Naast het aantal in de gemeente wonende kinderen in de leeftijd van 0-12 jaar, speelt namelijk ook de penetratiegraad voor kinderopvang een grote rol in de vraag naar opvangcapaciteit. Deze vraag wordt voor een belangrijk deel beïnvloed door de economische omstandigheden en door de financiële bijdrage aan kinderopvang door de overheid. Een heldere prognose van de kinderopvang capaciteit voor meer dan enkele jaren is daardoor niet te geven.

Voor 2020 wordt een capaciteit van 1.050 kindplaatsen verwacht, waarin ruim 2.200 kinderen hun opvangplek vinden. Specifiek voor de voorschoolse voorzieningen kan in 2020 worden gerekend op een aantal van circa 300-350 peuters (inclusief de VVE geïndiceerde kinderen). Hiervoor zijn in dit IHP, zes locaties peuteropvang voorzien, gerelateerd aan verwachte IKC locaties. Door de beleidsrichting van gemeente Hellevoetsluis in ondersteuning van de opvangmogelijkheden voor alle peuters, kan worden verwacht dat deze aantallen redelijk stabiel zullen zijn.

4

VOORTGEZET ONDERWIJS IN HELLEVOETSLUIS

'We willen leerlingen een venster op de maatschappij bieden, een kader geven in de vorm van normen en waarden, rekening houden met de maatschappelijke (onderwijs) ontwikkelingen en een aantrekkelijke werkgever zijn. [...] Om bij een krimpende leerlingenpopulatie op Voorne-Putten en Rozenburg alle leerlingen een brede ontwikkeling te bieden die aansluit bij hun capaciteiten en belangstelling, is lokale en regionale samenwerking nodig'.¹³

4.1 Regionale context¹⁴

Voorne-Putten kent een ruim en gevarieerd aanbod van voortgezet onderwijs en middelbaar (beroeps)onderwijs. De regio telt negen scholen(gemeenschappen) voor voortgezet onderwijs met in totaal dertien vestigingen, verdeeld over gemeenten Hellevoetsluis, Brielle en Nissewaard.

Galilei Onderwijsgroep (HELINIUM) en CVO (PENTA, Jacob van Liesveldt) hebben VO-scholen in elk van de drie gemeenten. Daarnaast hebben het LMC-VO en het Wellantcollege VO-scholen op Voorne-Putten. Het LMC-VO heeft een VO-school in Spijkenisse (de interconfessionele Charles de Foucauld MAVO) en het Wellantcollege een VO-school in Brielle (VMBO-groen).

Ook voor het voortgezet onderwijs daalt het aantal leerlingen op Voorne-Putten. Tussen de schooljaren 2013 en 2019 is het aantal VO-leerlingen op Voorne-Putten gedaald met 4% (circa 380 leerlingen). Dat is meer dan het landelijk gemiddelde, waar het aantal VO-leerlingen in diezelfde periode nagenoeg gelijk bleef. Per gemeente zijn er grote verschillen: Brielle (-2%) en Hellevoetsluis (-2%) kenden de kleinste daling en Nissewaard (-6%) en Westvoorne (-7%) de grootste.

Naar verwachting vlakt de daling van het aantal VO-leerlingen op Voorne-Putten in de toekomst wat af; tot 2035 wordt een verdere afname met circa 3% voorzien. De daling zal zich het sterkst manifesteren in het VMBO, niet alleen doordat het aantal jongeren afneemt, maar ook door de (landelijk zichtbare) trend dat meer jongeren naar HAVO of VWO gaan.

De daling van het aantal leerlingen heeft nog niet geleid tot het opheffen of fuseren van VO-scholen, zoals bijvoorbeeld

op het naastgelegen Goeree-Overflakkee. Wel zijn in 2017 door middel van de zogenaamde Transitieatlas de 'normen, waarden en criteria die stakeholders in de regio van belang vinden voor het toekomstig onderwijsaanbod verkend en omgezet in twee scenario's'. In het eerste scenario is het maximaal aantal afdelingen in de regio berekend op basis van een minimale schaalgrootte per schoolsoort. Als gevolg daarvan kan het aantal afdelingen MAVO en VWO worden teruggebracht en komt het HAVO (met name in Brielle) onder druk te staan. In het tweede scenario zijn de consequenties onderzocht van het hanteren van een minimale schaalgrootte per scholengemeenschap. Uitgangspunt daarbij is dat een teruglopend aantal leerlingen binnen een scholengemeenschap beter kan worden gecompenseerd en kwaliteit en financiering beter kunnen worden gewaarborgd. Hierbij kan ook worden gedacht aan het aanbieden van een breed aanbod onder één dak, waarbij bijvoorbeeld onder- en bovenbouw op verschillende locaties zijn ondergebracht om te voldoen aan de gewenste kleinschaligheid.

MBO-scholen

Naast voortgezet onderwijs telt Voorne-Putten ook drie MBO-scholen:

- ROC Albeda biedt in Hellevoetsluis (Technisch Paviljoen TP2) diverse entree-opleidingen en diverse opleidingen op het gebied van horeca, administratie en handel,
- ROC Zadkine biedt in Nissewaard diverse opleidingen op het gebied van zorg en welzijn, sport en dienstverlening, administratie en handel. Bovendien heeft het Zadkine in Spijkenisse een praktijk- en startcollege,
- STC Group (Scheepvaart en Transportcollege) biedt in Brielle een MBO-opleiding procesindustrie.

De MBO-scholen werken nauw samen met andere MBO-scholen in Zuid-Holland aan de uitvoering van de *Roadmap Next*

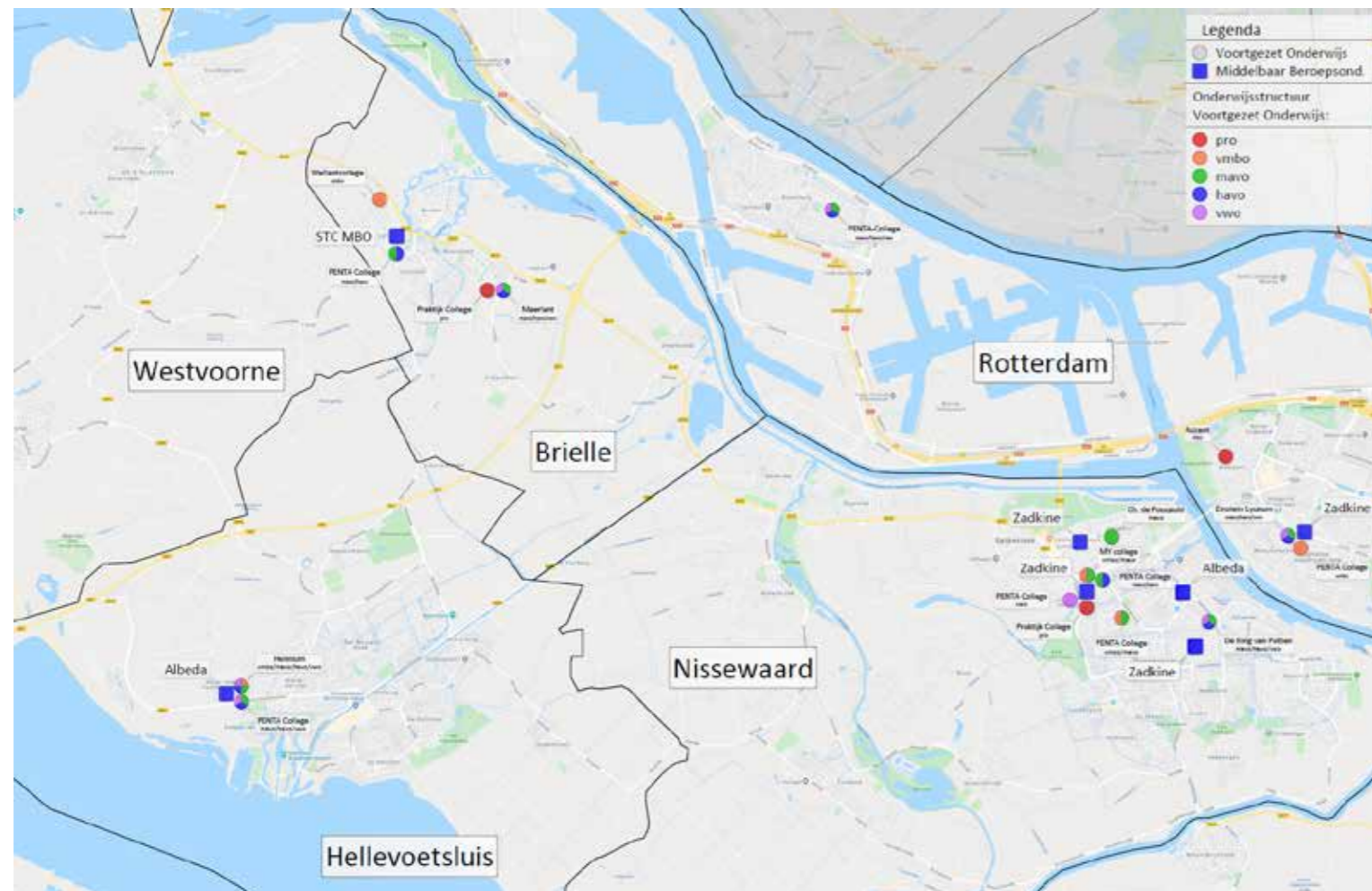
Economy (RNE) - een routekaart voor een gezamenlijke benadering van 'de transformaties van dit tijdperk en de transitie van de regio'.¹⁵ Het onderwijs richt zich daarbij op *next education* - onderwijs dat beter aansluit op de veranderende arbeidsmarkt. In paragraaf 5.2 wordt hier verder op in gegaan.

¹³ 'Voortgezet Onderwijs in Hellevoetsluis; de opdracht, de uitdagingen, te vertalen in adequate huisvesting', [HELINIUM en Jacob van Liesveldt, 15 april 2019]

¹⁴ 'Transitieatlas Voortgezet Onderwijs Voorne-Putten', Public Result (15 februari 2017)

¹⁵ 'Roadmap Next Economy', november 2016, zie ook www.mrdh.nl/rne

Figuur 2: VO-locatie en MBO-locatie op Voorne-Putten

4.2 Scholen in Hellevoetsluis

Hellevoetsluis heeft twee scholen voor voortgezet onderwijs (VO): Het CSG PENTA College Jacob van Liesveldt en het HELINIUM. Het onderwijsaanbod van beide scholen verschilt, maar bevat ook veel overlappen.

CSG PENTA College Jacob van Liesveldt (hierna Jacob van Liesveldt) is een christelijke scholengemeenschap voor MAVO, HAVO, VWO en gymnasium. Daarnaast biedt Jacob van Liesveldt tweetalig onderwijs en een masterclass VO (tweetalig onderwijs + verzwaard VWO). Op woensdagen wordt ook een masterclass-PO georganiseerd voor basisschoolkinderen van groep 8.

HELINIUM is een openbare scholengemeenschap voor VMBO, MAVO, HAVO, VWO en gymnasium. HELINIUM biedt ook tweetalig onderwijs en heeft bovendien een technasium voor HAVO en VWO en plusklassen voor MAVO en VWO. Het VMBO kent twee richtingen: vakcollege techniek (met beroepsrichtingen produceren, installeren en energie) en vakcollege mens & dienstverleners (routes zorg & welzijn en economie & ondernemen).

Technisch Paviljoen Hellevoetsluis

In 2003 is het Technisch Paviljoen (TP1) gerealiseerd; een spraakmakend gebouw waarin Jacob van Liesveldt en HELINIUM –samen met ROC Albeda College– technisch onderwijs aanbieden. Door de overlappende faciliteiten op één locatie onder te brengen, kan zowel een onderwijskundige, maatschappelijke als exploitatie-technische meerwaarde worden bereikt. TP1 wordt op dit moment alleen door HELINIUM gebruikt.

4.3 Samenwerkingsverbanden

HELINIUM en Jacob van Liesveldt maken deel uit van het samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Voorne-Putten en Rozenburg (VOVPR). Het VOVPR telt dertien scholen voor voortgezet onderwijs en twee scholen voor voortgezet speciaal onderwijs. Naast de gemeente Hellevoetsluis behoren ook de gemeenten Brielle, Nissewaard, Westvoorne en deelgemeente Rozenburg tot het samenwerkingsverband VOVPR.

Doel van de samenwerking is onder meer: het versterken van de zorgstructuur, deskundigheidsbevordering en minder leerlingen verwijzen naar het speciaal onderwijs (zie ook paragraaf 2.3). Het samenwerkingsverband is gevestigd in Abbenbroek (Nissewaard).

HELINIUM en Jacob van Liesveldt maken ook deel uit van het samenwerkingsverband Opleidingsschool RPO Rijnmond.¹⁶ Het RPO Rijnmond is een opleidingsschool voor 1^e- en 2^e-graads leerkrachten die ook professionaliseringsmogelijkheden biedt voor schoolleiders en docenten. Doel is om een (groot) lerarentekort te voorkomen en een bijdrage te leveren aan de opleiding van goede leraren.

HELINIUM biedt vakroutes aan: dit zijn arbeidsmarktgerichte opleidingsroutes in het VMBO en MBO, waarbij intensief wordt samengewerkt met regionale werkgevers. Al vanaf het eerste jaar krijgen leerlingen veel praktijklessen en lopen ze veel stages.

VMBO en MBO (Albeda College) werken nauw samen, zodat leerlingen via een doorlopende leerlijn hun VMBO- én MBO-diploma kunnen halen.

¹⁶ Een samenwerkingsverband van negen schoolbesturen, 35 schoollocaties en drie lerarenopleidingen (Hogeschool Rotterdam, ICLON Leiden en SEC Delft). Ook studenten van de Willem de Kooning Academie, Hogere Academie voor Lichamelijk Opvoeding, Conservatorium, Albeda en Zadkine kunnen zich aansluiten.

4.4 Onderwijskwaliteit

De Onderwijsinspectie ziet toe op de kwaliteit van het onderwijs. Beide VO-scholen in Hellevoetsluis zijn van voldoende kwaliteit en hebben het vertrouwen van de inspectie. Op de website www.scholenopdekaart.nl is per school het recente inspectierapport te bekijken.

4.5 Leerlingenprognose

In Hellevoetsluis gaan 2.760 leerlingen naar het VO (teldatum 1 oktober 2019).

De daling van het aantal leerlingen in het primair onderwijs heeft uiteraard zijn weerslag op het leerlingenaantal in het voortgezet onderwijs.

De leerlingenprognose voor het voortgezet onderwijs¹⁷ geeft aan dat het aantal leerlingen voor Hellevoetsluis als geheel terug loopt naar 2.400 leerlingen in 2034 (13%). Dit komt nagenoeg overeen met de daling van het aantal leerlingen in het primair onderwijs.

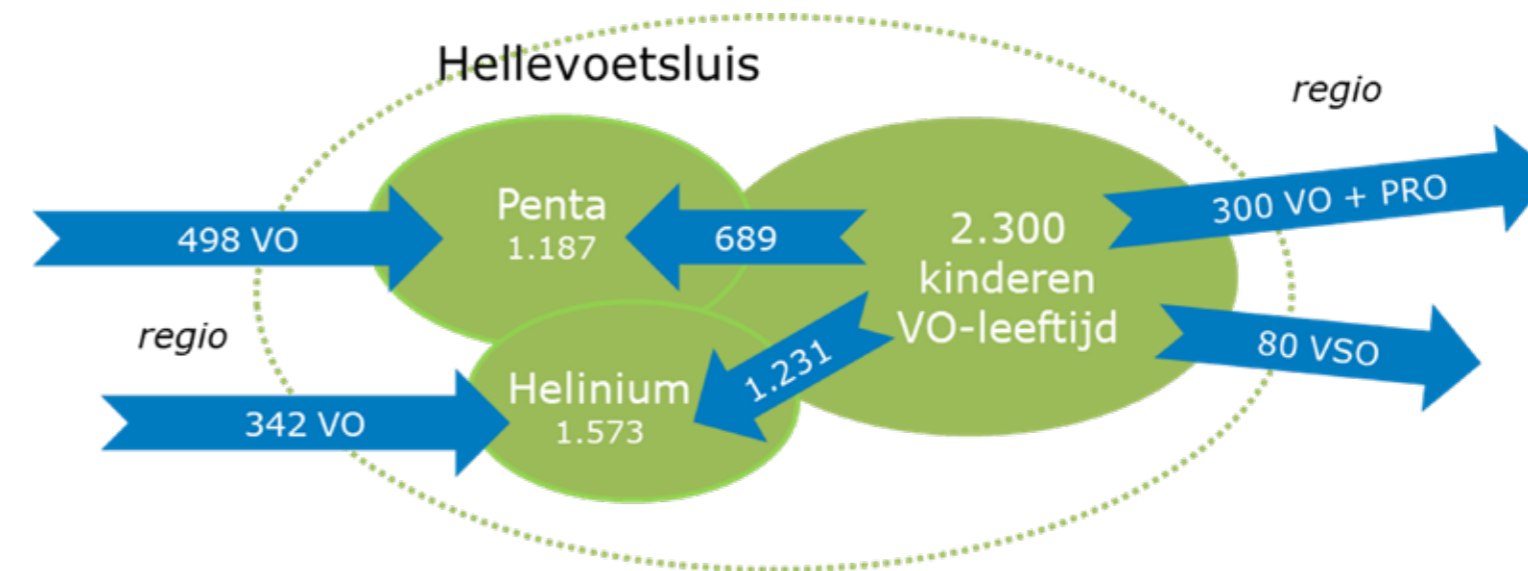
wijk	school	DUO				
		2020	2022	2025	2030	2035
Nieuw-Helvoet	HELINIUM	1.573	1.466	1.422	1.305	1.254
	Jacob van Liesveldt	1.187	1.317	1.273	1.180	1.154
totaal VO:		2.760	2.783	2.695	2.485	2.408

Tabel 6: Prognose aantal leerlingen VO

4.6 VO-Leerlingenstromen op gemeentelijk niveau¹⁸

In Hellevoetsluis wonen 2.300 VO-leerlingen; 1.920 daarvan (83%) gaan in Hellevoetsluis naar het Jacob van Liesveldt of HELINIUM en 380 leerlingen (20%) volgen onderwijs in de regio. Het grootste deel van deze leerlingen (59%) gaat naar een school in Brielle.

Van de 2.760 leerlingen op het Jacob van Liesveldt of HELINIUM komen er 840 (30%) van buiten Hellevoetsluis. Het grootste deel daarvan (43%) daarvan komt uit Westvoorne.

Figuur 3: VO-leerlingenstromen op gemeentelijk niveau

¹⁷ Pronexus, juni 2018

¹⁸ Bron: Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) van het Ministerie van OCW, mei 2019

4.7 Schoolbesturen

Er zijn twee schoolbesturen voor voortgezet onderwijs in Hellevoetsluis: Stichting Onderwijsgroep Galilei en Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs (CVO).

Stichting Onderwijsgroep Galilei is voortgekomen uit een fusie tussen de besturen voor openbaar voortgezet onderwijs in Hellevoetsluis, Brielle en Spijkenisse en voorziet in een breed en gevarieerd onderwijsaanbod. Galilei heeft vijf scholen, waaronder een praktijkcollege met vestigingen in Spijkenisse, Brielle en Oud-Beijerland. HELINIUM is onderdeel van Galilei Onderwijsgroep.

Het CVO bestuurt 37 scholen voor christelijk voortgezet onderwijs in Rotterdam en omstreken en behoort daarmee tot de grotere schoolbesturen van Nederland.

De scholen zijn geclusterd in zeven scholengroepen, waarvan het PENTA College CSG er een is. Het PENTA College CSG bestaat uit zeven vestigingen voor christelijk voortgezet onderwijs en biedt een breed onderwijsaanbod van VMBO tot gymnasium. PENTA heeft scholen in Hellevoetsluis, Spijkenisse, Brielle, Rotterdam-Rozenburg en Rotterdam-Hoogvliet. Jacob van Liesveldt is de vestiging van PENTA College CSG in Hellevoetsluis.

4.8 Onderwijshuisvesting VO

Beide VO-scholen vormen samen met de twee Technische Paviljoens en een aantal sportfaciliteiten een onderwijs-campus in de wijk Nieuw-Helvoet. De totaal beschikbare onderwijscapaciteit voor beide scholen is circa 23.200 m² BVO¹⁹ en voorziet daarmee ruim in de onderwijsbehoefte (zie ook hoofdstuk 9 en bijlage I).

De hoofdgebouwen van HELINIUM (witte gebouw) en Jacob van Liesveldt dateren uit 1992. Het Jacob van Liesveldt is in 2014 uitgebreid. Op basis van financiële regelgeving zijn gemeenten verplicht om onderwijsgebouwen in 40 jaar af te schrijven, zodat deze gebouwen op administratieve gronden vanaf 2032 in aanmerking zouden kunnen komen voor vervanging (zie ook paragraaf 7.1 'Wettelijke taak onderwijshuisvesting').

Beide scholen geven aan behoefte te hebben aan gedifferentieerde ruimtes voor moderne lesvormen, die in de bestaande panden lastig te realiseren zijn. Ook zijn in beide gebouwen investeringen noodzakelijk in het kader van brandveiligheid. De bouwkundige staat van het Jacob van Liesveldt is goed. Die van het HELINIUM (witte gebouw) is matig en het binnenklimaat laat te wensen over.

Voortgezet onderwijs	leerlingen 1-10-2019			
	scholen	locaties	aantal	%
Stichting Onderwijsgroep Galilei	1	1	1.573	57%
Vereniging voor Christelijk VO R'Dam eo	1	1	1.187	43%
totaal aantal VO-scholen:	2	2	2.760	100%

Tabel 7: Overzicht voortgezet onderwijs in Hellevoetsluis (teldatum 1 oktober 2018)

¹⁹ Bruto capaciteit exclusief gymnastieklokalen.

²⁰ 'Transitieatlas Voortgezet Onderwijs Voorne-Putten', Public Result (15 februari 2017)

Het Technisch Paviljoen (TP1) is in 2003 gerealiseerd. Het gebouw is goed onderhouden, maar heeft door de keuze van gevelbekleding en detaillering een wat een verouderde uitstraling.

4.9 Conclusie VO

Voorne-Putten kent een ruim en gevarieerd aanbod aan voortgezet onderwijs en middelbaar (beroeps)onderwijs. Het inwoneraantal op Voorne-Putten daalt en de bevolking vergrijsst. Als gevolg daarvan daalt het aantal VO-leerlingen.

Door het verder dalende leerlingenaantal kan het ruime, gevarieerde VO-aanbod onder druk komen te staan. Scholen zijn zich bewust van de risico's en urgentie van het teruglopend aantal leerlingen en zijn hierover in overleg: 'je wilt als regio alles blijven aanbieden, maar voor de kwaliteit van het onderwijs is het wellicht beter de focus te leggen op dingen waar je als regio goed in bent (of kunt worden), ook in relatie tot de aansluiting op de arbeidsmarkt'.²⁰

Hellevoetsluis heeft twee VO-scholen, verdeeld over drie gebouwen. Eén van de gebouwen wordt onvoldoende benut. Voor de andere twee gebouwen is sprake van een ruimtetekort. Het onderwijsaanbod van beide scholen verschilt, maar bevat ook veel dubbelingen.

5

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Onderwijs is een dynamisch beleidsveld dat sinds jaar en dag volop in de schijnwerpers staat, zowel maatschappelijk als politiek. Doordat de maatschappij zich voortdurend ontwikkelt, is een continue afstemming en wisselwerking tussen betrokken partijen noodzakelijk. Relevante maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe inzichten en (wetenschappelijke) kennis worden daarom betrokken bij de planvorming van dit IHP.

5.1 Kwaliteit van het onderwijs

Elk jaar publiceert de Onderwijsinspectie een rapport over de staat van het onderwijs. In 'De staat van het Onderwijs 2019'²¹ signaleert de Onderwijsinspectie een aantal belangrijke en urgente knelpunten:

- Het lerarentekort en de werkdruk waarmee leerkrachten te maken krijgen, vormen een bedreiging voor de kwaliteit van het onderwijs en de toekomst van kinderen en jongeren. Het zorgt ervoor dat er te weinig ruimte is om te werken aan kwaliteitsverbetering en kan leiden tot ongelijke kansen, segregatie en dalende prestaties.
- Het onderwijs versnipperd en de resultaten en effecten van onderwijsinnovaties worden onvoldoende geëvalueerd.
- Onder afgestudeerden van sommige opleidingen is de werkloosheid hoog. Tegelijkertijd zijn er in sommige vakgebieden grote tekorten aan geschoolde werknemers.
- Er zijn zorgen over de situatie van kwetsbare leerlingen met een beperking of een complexe ondersteuningsbehoefte. Het aantal kinderen in het speciaal onderwijs was in 2018 weer terug op het niveau van 2014, ondanks de invoering van de Wet Passend Onderwijs in 2014. Het aantal thuiszitters is in dezelfde periode toegenomen met 38%.

Geconcludeerd wordt dat het Nederlandse onderwijs gemiddeld nog op niveau is maar de prestaties van leerlingen de afgelopen 20 jaar geleidelijk zijn gedaald.²² De ontwikkelingen die de afgelopen jaren al aandacht vroegen (zoals teruglopende leerling-prestaties, ongelijke kansen en segregatie), dreigen zich mede onder druk van een ongelijk verdeeld lerarentekort te verdiepen. Autonomie wordt door scholen vaak onvoldoende benut en ingevuld. Te open overheidssturing leidt regelmatig tot vrijblijvendheid. De Inspectie

adviseert: 'Om alle leerlingen en studenten een stevige basis mee te geven en te zorgen voor een betere aansluiting op de arbeidsmarkt, zal de onderwijssector focus moeten aanbrengen en heldere keuzes moeten maken over gezamenlijke doelen en ijkpunten.'

5.2 Demografische transitie

De demografisch opbouw van Nederland verandert ingrijpend en onomkeerbaar: het aantal ouderen neemt toe (vergrijzing) en het aantal jongeren neemt af (ontgroening). Beiden hebben consequenties voor de economie, de arbeidsmarktsituatie en daarmee ook voor het onderwijs. Regionaal zijn er grote verschillen, maar zeker de regio Voorne-Putten heeft hier mee te maken. Een gevolg van de demografische transitie is dat er verschillende 'mismatches' ontstaan tussen de vraag naar en het aanbod van niet alleen scholen, maar ook woningen, bedrijventerreinen en welzijns- en sportaccommodaties.

Met de demografische opbouw verandert de economie, en daarmee ook de vraag naar onderwijs vanuit de arbeidsmarkt. De regio is op weg naar een nieuw economisch en sociaal systeem (*the next economy* - zie ook paragraaf 4.1), zonder te weten hoe dat eruit gaat zien. *The next economy* wordt ook wel de 'samenwerkingseconomie van morgen' genoemd. Binnen die samenwerkingseconomie neemt het verbindend ondernemen een belangrijke plaats is. Een logisch gevolg daarvan is dat er ook een samenleving ontstaat waar verbindend samenleven, werken en permanent leren een belangrijke plaats gaat innemen. Bij de samenwerkingseconomie hoort ook een ander gedrag: ondernemender, zelfstandiger en flexibeler. Er wordt veel verwacht van de (toekomstige) medewerker en zijn persoonlijke ontwikkeling. Door digitalisering

wordt het gemakkelijker om in samenwerking opdrachten uit te voeren en (levenslang) onderwijs te volgen. Onze samenleving zal zich kenmerken door flexibiliteit, fluïditeit, innovatie, creativiteit en onafhankelijkheid. Met zelfstandig ondernemende mensen en instellingen.²³

De samenwerkingseconomie vraagt om fundamenteel veranderen van spel, spelers en spelregels in het educatieve domein. Er zijn andere oplossingen nodig en nieuwe arrangementen, waarbij leren veel meer als collectief proces wordt gezien en niet als individueel of institutioneel proces. De nieuwe situatie moet vooral inclusief zijn: zorg en ondersteuning worden op elkaar afgestemd en daar waar nodig, is ondersteuning voor individuele burgers, jong en oud beschikbaar. Deze transitie is niet te realiseren zonder goed opgeleide mensen. *The next education* vraagt om doorschakelen op de volgende terreinen:

1. Binnen de scholen zelf: aanleren en ontwikkelen van nieuwe vaardigheden, nieuwe onderwijsmethoden en trainen van nieuwe docenten.
2. In de samenleving: de leeromgeving is breder dan de school. Als partner in de buurt maar ook met andere (onderwijs)instellingen kan kennis worden gedeeld en praktijkervaring worden opgedaan (win-win).
3. In het bedrijfsleven: door faciliteiten, kennis en kunde te delen.

Een samenleving in transitie vraagt om een andere rol van gemeente en schoolbesturen. Een ondernemende en innovatieve rol voor de schoolbesturen en de rol van 'enabler' voor de gemeente. Het gezamenlijke doel is te komen tot doelmatige en toekomstbestendige gebouwen die kunnen meebewegen met onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen van de arbeidsmarkt. De besturenorganisaties en de VNG hebben aan de minister van OC&W maatregelen

²¹ 'De Staat van het Onderwijs 2019', Inspectie van het Onderwijs, Min. OC&W, 10 april 2019

²² 'In tegenstelling tot vrijwel alle andere landen, presteren leerlingen in Nederland steeds iets minder dan vroeger. Ook de motivatie (met name in het VO) is minder. Daling en stagnatie zijn ook te zien in landelijke studies naar de prestaties van (basisschool)leerlingen in taal, rekenen, cultuureducatie, natuur en techniek en bewegingsonderwijs.' [Inspectie van het Onderwijs]

²³ 'Roadmap Next Economy', november 2016, zie ook www.mrdh.nl/rne

voorgesteld om de wettelijke hindernissen en belemmeringen weg te nemen die dit gezamenlijke doel hinderen.

5.3 Samenwerkingsvormen onderwijs-breed

Samenwerkingsvormen zoals bijvoorbeeld brede scholen bieden een samenhangend aanbod voor kinderen van 0-12 jaar op het gebied van onderwijs, sport en cultuur. Meestal verbinden zij daarbij ook verschillende vormen van onderwijs en jeugdzorg. Daarnaast proberen brede scholen een doorlopende leerling te ontwikkelen door tussen peuterspeelzalen, crèches en onderwijs een doorlopende leerlijn te realiseren. Het doel van brede scholen is door goede samenwerking de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten en de zorg (van ouders) voor kinderen te ondersteunen.

Het vormgeven van een brede school is makkelijker als de samenwerkingspartners gezamenlijk zijn gehuisvest en/of samen één organisatie vormen waarin wordt gewerkt volgens één pedagogische en educatieve visie: een integraal kindcentrum (IKC). Een IKC biedt doorlopende ontwikkelingslijnen, dagarrangementen en kindnabij zorg. Onderwijs, kinderopvang, voor- en vroegschoolse educatie en eventuele andere maatschappelijke voorzieningen vormen in een IKC één organisatie.

De wetgeving kent nog beperkingen voor verdergaande integratie van verschillende organisaties voor onderwijs, opvang en aanvullende functies. Gek genoeg heeft juist de vrije marktwerking ertoe geleid dat de kinderopvang helemaal dicht is geregeld, tot in de kleinste details toe; het aantal eisen is hand over hand toegenomen.

Brancheorganisatie(s) willen dat kwaliteit in plaats van prijs

de belangrijkste leidraad vormt. Keuzevrijheid voor ouders, innovatie en kostenbewustzijn van kinderopvangorganisaties zijn wel (goed) geregeld in de wet, maar de hoeveelheid controlemaatregelen staat innovatie, flexibiliteit en maatwerk in de weg. Het huidige kinderopvangstelsel ontmoedigt de integrale en duurzame samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, welzijn en zorg.

5.4 Inclusief onderwijs

Jarenlang is het onderwijs in Nederland verdeeld geweest in regulier en speciaal onderwijs. Sinds een aantal jaar bieden ook steeds meer scholen *inclusief onderwijs*. Dit is onderwijs waar alle kinderen en jongeren, ongeacht hun achtergrond of beperking, samen kunnen leren en werken. Zij kunnen daardoor naar een school in de eigen buurt waar de school zorg en ondersteuning op maat aanbiedt. Inclusief onderwijs is daarmee het startpunt voor een *inclusieve samenleving*: 'onderwijs heeft een voorbereidende rol en stoopt kinderen klaar voor deelname aan de maatschappij; een maatschappij waarin zij samenleven en werken met mensen met verschillende afkomst, geloven, geardheden en beperkingen. Uitgangspunt is dat 'het speciale' niet per se op een aparte school beschikbaar zou moeten zijn, maar op een school in de buurt, zowel in basis- als voortgezet onderwijs. Insluiten in plaats van uitsluiten. Ook dat hoort bij keuzevrijheid van onderwijs'.²⁴

²⁴ Defence for Children (Platform In1School)

Onderzoek laat zien dat inclusief onderwijs een gunstig effect kan hebben op de ontwikkeling en schoolprestaties van kinderen:

- Er blijkt meer interactie te zijn tussen leerlingen en kinderen met een beperking hebben grotere en gevarieerdere vriendengroepen, wat goed is voor de sociale ontwikkeling.
- Doordat kinderen (inclusief hun ouders) op school leren dat iedereen er mag zijn, groeit de sociale acceptatie van kinderen met een beperking.
- Leerkrachten in een inclusieve klas blijken meer rekening te houden met individuele behoeften van kinderen, waardoor deze beter presteren. Zowel de kinderen met als zonder beperking gaan vooruit in geheugencapaciteit, communicatieve, verbale en schriftelijke vaardigheden.

5.5 (Multi)functionaliteit en flexibiliteit van (onderwijs) huisvesting

Ontwikkelingen op het gebied van onderwijs stellen eisen aan schoolgebouwen, denk hierbij bijvoorbeeld aan:

1. **Verandering van onderwijsconcepten** – ideeën over invulling van goed onderwijs veranderen en nieuwe eisen worden aan het onderwijs gesteld. Hierbij valt te denken aan de verplichting om wetenschap en technologie en ICT-geletterdheid op te nemen in het curriculum. ICT maakt daarnaast grote hoeveelheden informatie toegankelijk en faciliteert eigen leerroutes. Digitale hulpmiddelen zijn niet meer weg te denken in hedendaags onderwijs. Schoolgebouwen moeten ruimtes en infrastructuur voor veranderende onderwijsconcepten en digitale hulpmiddelen bieden.
2. **Differentiatie** – schoolgebouwen moeten ruimte bieden

om gedifferentieerde lesvormen te faciliteren. Lesvormen worden steeds beter afgestemd op de individuele onderwijsbehoefte van leerlingen (gepersonaliseerd leren). Dit leidt tot behoefte aan gedifferentieerde ruimten.

3. **Flexibiliteit** – de maatschappij verandert in een rap tempo. Welke kennis, vaardigheden en inrichting van gebouwen in de toekomst nodig zijn, is nog niet duidelijk en is bovendien afhankelijk van de eigen invulling die scholen hieraan (willen) geven. Schoolgebouwen moeten daarom flexibeler worden ingericht en eenvoudiger kunnen worden aangepast. Ook het combineren van onderwijs, opvang en (jeugd)zorg vraagt om flexibiliteit van gebouwen.

In het Kwaliteitskader PO (actualisatie november 2016) hebben de VNG, PO-Raad, kenniscentrum Ruimte OK en een vertegenwoordiging van schoolbesturen kwalitatieve kaders opgesteld voor de bouw en verbouw van scholen. Het Kwaliteitskader PO bevat een reeks eenduidige, herkenbare en praktisch toepasbare prestatiecriteria voor een functioneel en goed bruikbaar schoolgebouw, verdeeld over drie thema's:

- **Beleving (Architectonische kwaliteitscriteria)**
Prestatiecriteria gerelateerd aan de verschijningsvorm en beeld- en sfeer-verwachting van het exterieur en interieur.
- **Gebruik (Functionele kwaliteitscriteria)**
Prestatiecriteria gerelateerd aan de omvang, situering en geschiktheid van ruimten, op basis van de activiteiten die er plaatsvinden.
- **Techniek (Technische kwaliteitscriteria)**
Prestatiecriteria gerelateerd aan gezondheid, duurzaamheid en onderhoud.

Implementatie van deze maatregelen brengt kosten met zich mee die niet zijn voorzien in de huidige VNG-normbedragen.

Bureau Documentatie Bouwwezen heeft in 2017 berekend dat de normbedragen voor een nieuwe PO-school met 48% moeten worden verhoogd om te kunnen voldoen aan de eisen van Bouwbesluit 2015. Om daarnaast nog te kunnen voldoen aan de prestatiecriteria volgens het Kwaliteitskader, is in beginsel een verhoging van 82% voor het PO en 83% voor het VO nodig.

Het aanpassen van bestaande gebouwen is formeel geen taak van de gemeente maar van de schoolbesturen; de gemeente krijgt hiervoor geen middelen vanuit het rijk.

5.6 Verduurzaming, binnenmilieu, stikstof en ruimtelijke adaptatie

Klimaatakkoord

In 2015 is op de Klimaatconferentie van Parijs door de Verenigde Naties (COP21) afgesproken om de uitstoot van broeikasgassen aan banden te leggen zodat de opwarming van de aarde wordt beperkt tot maximaal 2 graden, met 1½ graad als streefwaarde. Dit Akkoord van Parijs is in 2016 door 174 landen ondertekend in New York. In Nederland is op basis van het Akkoord van Parijs een Klimaatberaad ingesteld met vijf Klimaat(sector)tafels die oplossingen zoeken om de nationale broeikasuitstoot in 2050 met 95% terug te dringen ten opzichte van 1990 (en met 49% in 2030 als belangrijke tussenstap).

Binnenmilieu

Naast energieprestaties is er ook toenemende aandacht voor luchtkwaliteit, milieubelasting van bouwen, gebruikskwaliteit, gezond binnenklimaat en toekomstwaarde van gebouwen. Scholen hebben een verantwoordelijkheid naar de toekomst, zij leiden op voor toekomstige generaties. Het is dan ook

belangrijk dat scholen leerlingen een besef van duurzaamheid meegeven. Het schoolgebouw en –terrein kunnen daar op allerlei onderdelen een belangrijk en inspirerend onderdeel van zijn:

- Is het gebouw gemaakt van gezonde, milieuvriendelijke en herbruikbare materialen? In hoeverre stimuleren gebouw en omgeving een gezonde leefstijl? Hoe wordt afval gescheiden?
- Is het gebouw energieneutraal of wekt het energie op? Kan de buurt mee profiteren?
- Is het gebouw ‘fris’ genoeg? Hoe scoort het op aspecten als luchtkwaliteit, temperatuur, comfort, licht en geluid? Hoe is de CO₂-concentratie? Wordt er voldoende geventileerd? Zijn er grote verschillen tussen zomer en winter?
- Hoe flexibel en aanpasbaar is het gebouw? Welke functies kan het gebouw nog meer vervullen, tijdens of na schooltijd?

Stikstof en PFAS

Naast broeikasgassen vormen ook de stikstof en PFAS een probleem voor het milieu. In Nederland wordt de bodem belast door te hoge concentraties van stikstof en PFAS. In december 2020 is een spoedwet voor de aanpak van stikstof aangenomen. Daarnaast zijn normen voor de maximale concentraties van PFAS vastgesteld.

De normen voor stikstof en PFAS kunnen gevolgen hebben voor nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen.

Ruimtelijke adaptatie

Nederland wil in 2050 klimaatbestendig zijn ingericht door zogenaamde ‘ruimtelijke adaptatie’. Deze ruimtelijke adaptatie moet er voor zorgen dat schade door hittestress, wateroverlast en droogte zo min mogelijk toeneemt.

De plannen voor ruimtelijke adaptatie kunnen gevolgen hebben voor nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen.

5.7 Woningbouw

Afgelopen januari is het Regioakkoord Nieuwe Woningmarkt-afspraken Regio Rotterdam 2018-2030 ondertekend. Hierin is voor Hellevoetsluis het volgende opgenomen:

- realiseren van 360 woningen in de nieuw te ontwikkelen wijk Boomgaard (tussen Nieuwenhoorn en Nieuw-Helvoet/Den Bonselhoek),
- realiseren van 180 woningen in de wijk Akkerranden in Oudendoorn.

Beide plannen spelen al een tijd maar zijn door de financiële crisis steeds uitgesteld en/of bijgesteld. Ook in de omgeving Sportlaan worden totaal 186 (sociale) woningen gerealiseerd: Novaform/Helvoet 59 woningen, Vermaatterrein 90 woningen en op een gemeentelijke locatie 37 woningen. Op Voornesteyn worden 45 woningen gerealiseerd voor de doelgroep niet-aangeboren hersenafwijkingen.

De exacte stand van zaken of planning is niet bekend, maar mogelijk leiden deze uitbreidingen in de toekomst tot een toename of stabilisatie van het aantal leerlingen in Hellevoetsluis. Leerlingen uit woonwijk Boomgaard zijn vanaf 2020 meegenomen in de prognoses van Pronexus.

6

VISIE

Onderwijs- en onderwijshuisvestingsbeleid staan niet op zichzelf maar sluiten aan bij de strategische visie van de gemeente Hellevoetsluis op wat zich in haar omgeving afspeelt; de stip op de horizon waarnaar gekoerst wordt. Op die manier geeft het IHP mede richting aan de gewenste strategische lange termijnontwikkeling van de gemeente en de schoolbesturen.

De gemeente Hellevoetsluis heeft haar visie op de gewenste koers op verschillende terreinen omschreven in een aantal visiedocumenten. Deze visies vormen samen met het collegeprogramma het kader voor de visie op onderwijs en onderwijshuisvesting. In dit hoofdstuk wordt een aantal (voor dit IHP) relevante onderdelen uit de visies verder omschreven. De laatste paragrafen omschrijven de visies van de schoolbesturen.

6.1 Visie op sociale structuur

‘Samen doen!’ is de titel van en rode draad in het collegeprogramma van de gemeente Hellevoetsluis.²⁵ Het gezamenlijk doel is ‘samen van Hellevoetsluis en haar omgeving een plek maken waar het goed leven, wonen, werken en recreëren is én blijft’. Ambities bij de thema’s leven, wonen en werken zijn:

- Ambitie leven: ‘alle inwoners doen mee aan de samenleving en zijn zo gezond, gelukkig, veilig en zelfstandig mogelijk: in de Hellevoetse samenleving die wij voor ons zien, blijft niemand achter, draagt iedereen zijn of haar steentje bij en kijkt naar elkaar om’.
- Ambitie wonen: ‘Hellevoetsluis is van ons allemaal. We willen samen met inwoners, maatschappelijke partners en bedrijven verder werken aan een fijne woon- en leef-omgeving [...] die uitnodigt tot bewegen, spelen en elkaar ontmoeten’.
- Ambitie werken: ‘het welzijn en de welvaart van onze inwoners staat centraal en waar mogelijk werken we aan de verbetering daarvan’.

Speerpunten waaraan de scholen (mede) invulling (gaan) geven, zijn:

- ‘Gaan voor een Hellevoetsluis waar iedereen zich veilig voelt, om te wonen, te werken, (te blijven leren!) en om te leven,
- Investeren in gelijke kansen voor kinderen²⁶,
- Meedoen op de arbeidsmarkt, en
- Maatregelen nemen voor energietransitie en CO₂-reductie.’

6.2 Visie op ruimtelijke structuur

In de ‘Visie op de strategische programmering van stedelijke voorzieningen’ (21 april 2016) omschrijft de gemeente Hellevoetsluis haar visie op de ontwikkelingen in de gebouwde omgeving. Zie doet dit vanuit drie doelstellingen die ook van invloed zijn op onderwijs(huisvesting):

1. Duurzaam versterken van de ruimtelijk-economische positie van Hellevoetsluis, door tijdig in te spelen op toekomstige ontwikkelingen op het gebied van ontgroening en vergrijzing,
2. Effectief clusteren van voorzieningen vanuit maatschappelijk oogpunt, en
3. Kansen creëren tot het vervolmaken van het stedelijk beleid (een speerpunt van het college van B&W).²⁷

De visie kan worden gezien als een herijking van de Structuurvisie 2015⁺ en is een voorloper van de op te stellen omgevingsvisie.

Op het gebied van onderwijs wordt in de visie specifiek in gegaan op de gevolgen van krimp in de basisgeneratie. Als ambitie op dat gebied wordt benoemd: ‘verdunding van het aantal onderwijslocaties en samenwerken van onderwijs en opvang (en IKC-ontwikkeling)’. Als concrete invulling hiervan

is een IKC op het Vermaatterrein in de wijk Nieuw-Helvoet geprogrammeerd; de uitwerking hiervan is inmiddels gestart.

Als wensbeeld voor de toekomstige periode is ook de locatie waar beide VO-scholen zijn gevestigd (onderwijscampus) benoemd: ‘voor deze locatie is het met name van belang om te kijken naar mogelijkheden voor het combineren van sport-, beweeg-, welzijns- en mogelijk sociaal-culturele activiteiten. Gestreefd wordt naar het versterken van de bezetting van accommodaties en optimalisatie van het maatschappelijk rendement van samenwerkingsmogelijkheden. In dat kader is het wenselijk dat het nieuwe zwembad zich hier vestigt.’

6.3 Visie op duurzaamheid en circulariteit

Voorne-Putten is een overgangszone tussen stad, zee en land. Het is een open en groen gebied met duinen, stranden en polders met historische steden en havens: ‘een blauw-groene oase tussen stad en delta.’

Voorne-Putten wil transformeren naar een energieneutraal eiland met een circulaire economie in 2040. Verbinding tussen duurzaamheid en andere thema’s zoals ruimtelijke ordening, wonen, natuur, mobiliteit en economie staat daarbij centraal. Deze transitie zal gepaard gaan met grote veranderingen in de vraag naar arbeid. Veel mensen zijn nu werkzaam bij haven(gerelateerde) bedrijven. De transitie van olie en gas naar alternatieve energiebronnen heeft een grote impact op de economie en arbeidsmarkt-situatie. Goede scholing is daarbij een van de sleutels tot succes. Goed onderwijs leert de basisvaardigheden aan, maar speelt ook in op de vraagstukken van de toekomst.

²⁵ Collegeprogramma 2018-2022 ‘Samen doen!’, gemeente Hellevoetsluis, 21 augustus 2018

²⁶ ‘We willen dat kinderen met een goede start beginnen aan het basisonderwijs, dat (onderwijs) achterstanden zo veel en zo vroeg mogelijk worden weggenomen en dat er aandacht is voor talentontwikkeling; kinderen krijgen alle kansen.’

²⁷ ‘Versterking van de ruimtelijke structuur, kwaliteit en beleving van Hellevoetsluis, door middel van opwaardering van braakliggende of minder fraaie plekken langs de hoofdstructuur en verbeteren van de herkenbaarheid c.q. leesbaarheid van de stad’, (Visie op de strategische programmering van stedelijke voorzieningen, 21 april 2016)

In de 'Routekaart duurzaam Voorne-Putten'²⁸ beschrijven de vier gemeentes op Voorne-Putten samen met belanghebbende partijen de daarvoor benodigde stappen om te komen tot een circulaire economie waarbij:

- 'we duurzaam geproduceerde, hernieuwbare en beschikbare grondstoffen gebruiken,
- grondstoffen, producten en materialen na gebruik hoogwaardig opnieuw inzetten zodat er grondstoffenkringlopen ontstaan,
- natuurlijk kapitaal en biodiversiteit verbeteren,
- grondstoffen effectief verzamelen voor maximaal hergebruik,
- de bedrijvigheid bijdraagt aan de regionale circulaire economie,
- er geen uitval van mensen is, en producenten en leveranciers langdurige verantwoordelijkheid dragen voor de grondstoffen en materialen.'

De ambitie is in lijn met de in paragraaf 5.2 genoemde *Roadmap Next Economy*. Voorne-Putten sluit daarmee aan bij de ambities van de metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) en het havengebied. De visie op duurzaamheid en circulariteit heeft daarmee niet alleen effect op de onderwijsinhoud, maar wordt ook versterkt door de keuzes ten aanzien van onderwijshuisvesting.

6.4 Visie op onderwijs – goed, divers, gespreid, verbindende samenwerking

Goed onderwijs verschaft een gemeenschappelijke basis voor optimale talentontwikkeling en het fundament voor vervolgonderwijs en maatschappelijke participatie. Diversiteit in het onderwijs is van belang om keuzemogelijkheden te bieden. Een goede spreiding van het onderwijs maakt het onderwijs

goed bereikbaar voor alle inwoners. Door verbinding door samenwerking binnen het onderwijs ontstaat een samenhangend en divers onderwijsaanbod. Het biedt bovendien de kans om inclusief onderwijs aan te bieden. Verbinding tussen onderwijs en kinderopvang leidt tot samenhang in het programma: doorlopende leerlijnen/ontwikkellijnen en een gezamenlijk activiteitenprogramma. Verbinding tussen onderwijs en zorg leidt tot een optimale samenhang en een betere jeugdzorg. Gemeente, kinderopvang en schoolbesturen delen deze visie.

Het realiseren van goed en divers onderwijs is een taak van schoolbesturen. De invloed van de gemeente op de inhoudelijke invulling van onderwijs is beperkt.²⁹ Tegelijkertijd is kwalitatief goed onderwijs van groot belang voor de gemeente en haar inwoners.

Gemeente, kinderopvang en schoolbesturen zien onderwijs als een bouwsteen voor een brede ontwikkeling: '...als mensen krachten en talenten optimaal benutten, voegen zij waarde toe aan hun eigen leven en aan de samenleving als geheel. En als mensen zich met elkaar verbonden voelen, maakt dat hen gelukkiger. Cultuur speelt daarin een rol, dit zorgt voor ontmoeten en samen beleven. Datzelfde geldt voor verenigingen, voor sport, voor ontmoetingsplekken en voor onderwijs. Al deze dingen dragen bovendien bij aan iemands persoonlijke vorming'.

In het collegeprogramma benadrukt het college van B&W (hierna: college) het belang dat 'kinderen alle kansen krijgen; ieder kind verdient optimale kansen op ontwikkeling'. Maatregelen daarbij zijn:

- Extra investeren in voor- en vroegschoolse educatie en de doorlopende ontwikkelingslijn,

- Jeugdhulp en zorg in kinderopvang en onderwijs zo goed mogelijk koppelen,
- Zorgen voor een sluitend aanbod van onderwijsarrangementen op de Zuid-Hollandse eilanden en blijven sturen op een afname van vroegtijdige schoolverlaters,
- Zorgen voor een breed toegankelijk aanbod van peuteropvang, en
- Speciale aandacht voor kinderen die opgroeien in armoede en tegengaan van sociaal isolement.

*'Als we naar onze jonge inwoners kijken, is het van belang om te komen tot een optimale samenhang tussen zorg en onderwijs. De school is daarmee niet langer een plek waar louter onderwijs wordt gegeven, maar kan ook een bredere buurtfunctie vervullen door bijvoorbeeld welzijnsvoorzieningen te integreren.'*³⁰

In deze visie van de gemeente is voor jonge inwoners een optimale samenhang tussen jeugdzorg en onderwijs gewenst. Zij zet daarom in op inclusief onderwijs als inhoudelijke invulling van passend onderwijs (zie ook paragraaf 5.3 en 5.4). Een inclusieve school wordt daarbij gezien als 'een school die er van uit gaat dat elk kind unieke talenten heeft en die zich aanpast aan de leerling in plaats van andersom. Een plek waar zoveel mogelijk kinderen uit de wijk samenkomen en samen opgroeien.'

Inclusief onderwijs kan extra middelen en/of ruimte (c.q. budget) vragen voor bijvoorbeeld brede ondersteuning van leerkrachten, extra handen in de klas, extra tijd voor overleg en samenwerking met experts. Het betekent ook dat de toestroom naar het speciaal(basis)onderwijs vermindert.³¹

6.5 Visie op onderwijshuisvesting

Goed onderwijs is in handen van de scholen, bevlogen leerkrachten en de samenwerking met ouders en andere partners. Goede onderwijshuisvesting is daarbij een randvoorwaarde. Goede huisvesting is duurzaam, gezond en klaar voor de toekomst.

De gemeente heeft de wettelijke taak om de scholen *adequaat* te huisvesten. Een goede spreiding van voorzieningen is in het belang van de inwoners.

Schoolbesturen hebben de wettelijke taak om de schoolgebouwen *voldoende* te onderhouden en zo nodig functioneel aan te passen aan het onderwijsconcept of aan wettelijke eisen. Zij ontvangen hiervoor middelen van het Rijk.

Schoolbesturen en gemeente streven naar huisvesting die past qua omvang, functionaliteit, duurzaamheid en flexibiliteit. Tegelijkertijd is in bestaande situaties dit streven soms moeilijk of pas op langere termijn te realiseren.

Dit leidt tot de volgende aandachtspunten:

- Er moet **voldoende** onderwijshuisvesting zijn om leerlingen en schoolorganisatie te kunnen huisvesten.
- De schoolgebouwen moeten **functioneel** aansluiten op de gewenste onderwijsconcepten, ondersteunend zijn voor de ontwikkeling van kinderen en een veilige en gevarieerde leer- en werkomgeving bieden.
- De schoolgebouwen moeten ook **duurzaam** gebouwd zijn, beschikken over een gezond binnenklimaat en goed te exploiteren zijn. Een gezond en goed gebouw heeft een positief effect op het gedrag, het welbevinden en het leerproces van al haar gebruikers.³² Dit is een extra

²⁸ 'Routekaart duurzaam Voorne-Putten 2040', gemeenten Voorne-Putten (31 januari 2018)

²⁹ De invloed van de gemeente op het aanbod en de kwaliteit van het onderwijs is beperkt. De gemeente heeft –naast onderwijshuisvesting– wettelijke taken op het gebied van leerplicht, leerlingenvervoer, onderwijsachterstanden en in stand houden van openbaar onderwijs. Het beperkt aantal formele bevoegdheden van de gemeente impliceert dat de rol van de gemeente in steeds grotere mate die van samenwerkingspartner is geworden en steeds minder die van beslissende partij.

³⁰ 'Startnotitie Integraal Huisvestingsplan primair en voortgezet onderwijs', gemeente Hellevoetsluis (november 2018)

³¹ Memo afdeling Onderwijs aan het College, 20 maart 2019

³² In het collegeprogramma benadrukt de gemeente dat het 'samen met het JOGG-Hellevoetsluis de wens is dat onze jeugd opgroeit in een gezonde omgeving met voldoende beweging en gezonde voeding. [...] Dit betekent onder meer aandacht voor de (buiten) speelruimte. Maar ook een fris binnenklimaat en een goede akoestiek draagt hieraan bij.'

uitdaging bij renovatie. Het is lastig bij renovatie het binnenklimaat en de energiezuinigheid hetzelfde hoge niveau te krijgen als bij nieuwbouw terwijl het Bouwbesluit dit wel vereist.

- Nieuwe schoolgebouwen moeten gedurende hun levensloop **flexibel** zijn en eenvoudig aangepast kunnen worden aan veranderend gebruik en veranderende eisen. Hellevoetsluis kent een redelijk divers en goed gespreid aanbod. Wel zijn er een groot aantal relatief oude schoolgebouwen (ouder dan 40 jaar), of gebouwen die langer geleden zijn gerenoveerd.

Al sinds 2011 zijn gemeente Hellevoetsluis en partners in primair onderwijs en kinderopvang bezig met de ontwikkeling van IKC's. Strikt genomen heeft de gemeente geen zorgplicht voor de huisvesting van IKC's, maar zij speelt hierin wel een stimulerende en faciliterende rol.

Inmiddels heeft de gemeenteraad besloten tot de nieuwbouw van een IKC aan de Sportlaan in de wijk Nieuw Helvoet³³ In dit IKC (De Samenstroom) participeren basisscholen Hendrik Boogaardschool en de Montessorischool. Kinderkoepel participeert op het gebied van kinderopvang, voor- en vroegschoolse educatie. Het streven is op termijn twee groepen van SBO De Windroos onder te brengen in het IKC. In het kader van inclusief onderwijs komt er ook ruimte voor een kinderdienstencentrum, een familieklas, oefentherapie en ambulante ondersteuning.

Voor wijken De Struyten en Kooistee zijn schoolbesturen, kinderopvang en gemeente in gesprek over de vorming van IKC's. Voor IKC De Struyten en IKC Kooistee zal inclusief onderwijs vanaf het begin mee worden genomen als leidend uitgangspunt voor de planontwikkeling.

Buitenruimte

Naast het schoolgebouw is ook de buitenruimte een onderdeel van de onderwijshuisvesting. Er moet voldoende uitdagende buitenruimte zijn voor kinderen van alle leeftijden die bovendien uitnodigt tot fysieke beweging, spelen en ontmoeten.

De gemeente stimuleert en ondersteunt de aanleg van kindvriendelijke en groenblauwe schoolpleinen. Basisscholen in Zuid-Holland kunnen bovendien een financiële bijdrage krijgen als zij hun schoolplein groenblauw inrichten: 'stoeptegels eruit, natuur en water erin'.³⁴ Een groenblauw schoolplein biedt niet alleen een prachtige speelomgeving, maar levert ook een bijdrage aan waterberging en biodiversiteit. Bovendien biedt het leerkrachten de mogelijkheid om buitenlessen te organiseren. Kinderen komen in contact met de natuur, wat goed is voor hun concentratie en lichaamsbeweging.

Ook de inrichting van schoolpleinen volgens een 'Schoolplein14-concept' wordt gestimuleerd. Hierbij ondersteunt de Cruyff Foundation³⁵ om schoolpleinen (weer) aantrekkelijk te maken door samen met school en leerlingen met coatings lijnen en kleurvakken aan te brengen (bijvoorbeeld een atletiekbaan, speelcirkel of goal op de muur). Ook biedt Schoolplein14 een les- en sportpakket en spellenbox. Zo worden op natuurlijke wijze spelactiviteiten van kinderen gestimuleerd, zowel tijdens als na schooltijd.

6.6 Visie op gymnastiekonderwijs en -faciliteiten

Sport en onderwijs versterken elkaar, naast alle fysieke voordelen van sport voor de opgroeiende jeugd, doen sport en spel een appèl op onder meer de sociale, motorische en

cognitieve competenties.

De gemeente heeft een zorgplicht voor gymnastiekonderwijs in het primair en voortgezet onderwijs. Dat betekent dat zij verantwoordelijk is voor het voorzien in voldoende huisvesting voor bewegingsonderwijs. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor het bekostigen van het onderhoud en exploitatie van gymnastiekzalen. Goed bewegingsonderwijs kan alleen worden gegeven als er voldoende en goed geoutilleerde gymnastiekaccommodaties voorhanden zijn.

In het collegeprogramma wordt de koers 'gezonde inwoners in een gezonde gemeente' benoemd. Als inspanning om dit doel te bereiken wordt onder meer aangegeven:

- We vernieuwen het sportbeleid en willen sport en bewegen verder stimuleren,
- We versterken verbindingen met beleidsterreinen als volksgezondheid, onderwijs en participatie. Zo willen we met JOGG-Hellevoetsluis bereiken dat onze jeugd opgroeit in een gezonde omgeving met voldoende beweging en gezonde voeding,
- We bouwen een nieuwe sporthal en zwembad in het Sportlaangebied'.
(met als potentiële locatie de VO-campus (Visie stedelijke voorzieningen, 2016)).

6.7 Visie schoolbesturen PO en kinderopvang

De schoolbesturen onderschrijven de visies van de gemeente. Ze zien deze het best vertaald door te investeren in de verbinding en samenwerking binnen het onderwijs en met de maatschappelijke partners. Daarvoor willen ze multifunctionele -en waar mogelijk inclusieve- kindcentra in elke wijk realiseren.

Onontbeerlijk hierbij is de samenwerking tussen basisscholen en voorschool (peuteropvang). Betrokken partijen (drie schoolbesturen en Kinderkoepel) zetten in op meer initiatieven om samenwerking voor peuters en kleuters te organiseren. Daarmee wordt de doorgaande ontwikkelijn voor kinderen verbeterd en voor hun ouders inzichtelijker. Deze vaak praktische benadering levert wederzijds begrip en daardoor het besef 'dat we gezamenlijk meer kunnen bieden voor de kinderen'.

De maatschappelijke rol van kinderopvang -als onderdeel van de keten voor jeugdvoorzieningen- wordt steeds meer erkend en benoemd. Ook kinderdagopvang en buitenschoolse opvang kunnen beter gedijen bij samenwerking als er fysieke verbinding bestaat die de samenwerking bevordert.

6.8 Visie schoolbesturen VO

Ook de VO-scholen delen de visies van de gemeente en onderschrijven de noodzaak te investeren in de verbinding door samenwerking binnen het onderwijs. Zij realiseren zich dat samenwerken noodzakelijk is om daarmee gezamenlijk kwalitatief beter onderwijs te kunnen bieden.

De VO-scholen hebben recent hun gezamenlijke visie op papier gezet.³⁶ Kernpunten daarin zijn:

- 'Onderwijs geven aan leerlingen dat past bij hun capaciteiten en belangstelling, een brede ontwikkeling mogelijk maakt (in vakkenaanbod, kennis, vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling', en hen bovendien voorbereidt op een vervolgopleiding en een zinvolle plaats in de maatschappij van morgen,

³³ 'KC Vermaatterrein Hellevoetsluis – Voorlopig Ontwerp, 07-06-2018', DeZwarteHond

³⁴ Bij de inrichting van groenblauwe schoolpleinen wordt rekening gehouden met wateropvang (klimaatbestendig) en vergroening (biodiversiteit). Er wordt gebruik gemaakt van duurzame en natuurlijke materialen en inheemse beplanting en er is een koppeling met het onderwijsprogramma. Waar mogelijk zijn deze pleinen ook (gedeeltelijk) openbaar toegankelijk.

³⁵ 'Buitenspelen zou een vak op school moeten zijn', Johan Cruyff

³⁶ 'Voortgezet Onderwijs in Hellevoetsluis; de opdracht, de uitdagingen, te vertalen in adequate huisvesting', [HELIINIUM en Jacob van Liesveldt, 15 april 2019]

- Elke leerling in staat stellen zich te ontwikkelen op zijn eigen manier, in zijn eigen tempo en vanuit zijn eigen karakter en talenten, en
- Recht doen aan de eigen denominatie (openbaar of christelijk).

Noodzakelijk daarvoor zijn een breed (en complementair) onderwijsaanbod, gekwalificeerd personeel, adequate faciliteiten en lokale en regionale samenwerking.'

Beide scholen hebben aangegeven vooral behoefte te hebben aan een grotere variëteit aan ruimten, zowel qua omvang als inrichting. Het nieuwe onderwijs vraagt meer maatwerk, meer praktijkgericht werken, meer gebruik van nieuwe technologieën en meer mogelijkheden tot ontmoeting. Ook in de gebouwen is het wenselijk samenwerking op alle gebieden te faciliteren door letterlijk 'de wereld binnen te halen'; bedrijven, instanties en instellingen, en aanschouwelijk onderwijs te bieden. De huidige indeling van de gebouwen met voornamelijk klassikale ruimten, voldoet daarbij steeds minder.

De VO-scholen willen ook aansluiten bij de uitgangspunten van next education (zoals omschreven in paragraaf 5.2) waarbij onder meer wordt ingezet op levenslang leren, anticiperen, ontwikkelen, ondernemerschap, meer aanhaken bij maatschappij en bedrijfsleven en (nog) meer aansluiten bij de beroepspraktijk. Concreet betekent dit ook dat er geen sprake meer kan zijn van een (nagenoeg) zelfde onderwijsaanbod, maar dat er meer wordt samengewerkt en het VO-onderwijs toekomstbestendig(er) wordt.

De VO-scholen pleiten voor het benutten van 'momentum' om de samenwerking concreet gestalte te geven: het gezamenlijk oppakken van nieuwe initiatieven gebeurt nu al en is

relatief eenvoudiger dan het onderwijsaanbod te verdelen of 'iets niet meer doen terwijl de ander het wel blijft doen'. Op huisvestingsgebied betekent dat dat wordt gekozen voor het delen van ruimtes en voorzieningen en het anders inrichten van de gebouwen.

7

WET- EN REGELGEVING

De basis voor het onderwijshuisvestingsbeleid van de gemeente is vastgelegd in de verordening voor de onderwijshuisvesting.

Dit hoofdstuk vat de wettelijke taken van de gemeente op het gebied van onderwijshuisvesting samen en licht ze verder toe. Daarnaast is aangegeven welke wijzigingen in wet- en regelgeving mogelijk op korte termijn van kracht zullen worden.

7.1 Wettelijke taak onderwijshuisvesting

Gemeenten dragen de zorg voor de voorzieningen in de huisvesting van het BO, SBO, (V)SO en VO welke zich op het grondgebied van de gemeente bevinden. Dit staat beschreven in de Wet op het Primair Onderwijs (hierna: WPO), de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) en de Wet op de Expertisecentra (WEC). Naast de zorgplicht zijn de belangrijkste elementen uit de wetgeving de volgende:

- De voorzieningen in de huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, zijn benoemd in de wetgeving (art. 92, WPO). Daarbij gaat het om (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding en herstel van constructiefouten. In de WVO is in 2005 een wetwijziging opgenomen waarbij de verantwoordelijkheid voor het onderhoud bij het VO is doorgedecentraliseerd naar de schoolbesturen. Voor het PO is de verantwoordelijkheid sinds 1 januari 2015 doorgedecentraliseerd naar de schoolbesturen.
- De gemeente (raad) is verplicht om een verordening voor de onderwijshuisvesting vast te stellen. Binnen de gestelde kaders van deze WPO, WEC en de WVO kunnen gemeenten een eigen verordening opstellen. Deze verordening dient in op overeenstemming gericht overleg met alle betrokken schoolbesturen tot stand te komen. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft ter ondersteuning een modelverordening voor de onderwijshuisvesting opgesteld waarin de Rijks-regelgeving is

vastgelegd. In de praktijk wordt deze modelverordening door de gemeenten integraal overgenomen en slechts wegens specifiek lokale situaties aangepast. De belangrijkste onderwerpen uit de verordening zijn:

- De gemeente (het college) dient jaarlijks een budget vast te stellen zodanig dat redelijkerwijs kan worden voorzien in de huisvesting van de scholen.
- De gemeente (het college) dient een programma voorzieningen onderwijshuisvesting vast te stellen. Dit programma bevat alle aangevraagde voorzieningen die het jaar daaropvolgend voor bekostiging door de gemeente in aanmerking komen. Verzoeken die worden afgewezen moeten in een overzicht staan.
- De uitzondering hierop is dat gemeenten met schoolbesturen kunnen overeenkomen dat het schoolbestuur zelf verantwoordelijk is voor de huisvestingsvoorzieningen en daarvoor van de gemeente jaarlijks een bedrag ontvangt. Hierbij gaat het om de zogenaamde doordecentralisatie. Dit kan gaan om alle huisvestingsvoorzieningen, maar ook om een gedeelte daarvan. Hoewel er sprake is van een doordecentralisatie van taken behoudt de gemeente de zorgplicht.

De financiering van de onderwijshuisvesting loopt deels rechtstreeks via de schoolbesturen als onderdeel van de lumpsum en deels via de gemeenten (het gemeentefonds). Beide partijen hebben een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om de bekostiging, het beheer en de exploitatie van de onderwijshuisvesting.

7.2 Uitvoering wettelijke taak onderwijshuisvesting

Hellevoetsluis heeft een verordening voor de onderwijshuisvesting.³⁷ Deze verordening is hoofdzakelijk een uitwerking van de regels zoals die in de WPO en WVO zijn vastgelegd.

Op grond van de verordening stelt de gemeente (het college) jaarlijks het programma voorzieningen onderwijshuisvesting vast waarin wordt aangegeven welke aangevraagde voorzieningen voor vergoeding in aanmerking komen. De verordening bevat namelijk criteria voor het toekennen van huisvestingsaanvragen. Daarnaast is vastgelegd op welke vergoeding de schoolbesturen kunnen rekenen bij een bepaalde huisvestingsvoorziening. Een aanvraag voor opname van een voorziening op het programma voorzieningen onderwijshuisvesting moet volgens de verordening voor 1 februari van het jaar van de vaststelling van het programma voorzieningen onderwijshuisvesting zijn ingediend bij de gemeente. Ook bevat de verordening regels over het delen van ruimtes in schoolgebouwen met andere scholen, verenigingen of commerciële partijen, zoals kinderopvangorganisaties.

Huisvestingstaken die niet in de verordening zijn vastgelegd, behoren tot de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhouden, beheren en exploiteren van de door hen gebruikte schoolgebouwen.

De gemeente heeft op grond van de wet de zorgplicht voor de huisvesting van scholen. Dat betekent dat er voldoende middelen beschikbaar moeten worden gemaakt waarmee bijvoorbeeld nieuwe schoolgebouwen kunnen worden gerealiseerd en oude schoolgebouwen kunnen worden vervangen.

³⁷ Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Hellevoetsluis 2015

De gemeente heeft de volgende verantwoordelijkheden in de onderwijshuisvesting:

- (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding en tijdelijke huisvesting,
- eerste inrichting onderwijsleerpakket en schoolmeubilair,
- vergoeden van herstel van constructiefouten en van schade als gevolg van bijzondere omstandigheden (zoals brand, inbraak of vandalisme),
- voldoende ruimte voor bewegingsonderwijs,
- OZB en verzekeringen.

7.3 Financiering onderwijshuisvesting

De financiële middelen waarmee gemeenten hun zorgplicht vervullen en schoolbesturen hun onderhoudsplicht, komen van de rijksoverheid.

Gemeenten ontvangen via een stelsel van objectieve maatstaven een algemene uitkering vanuit het Gemeentefonds. Hierin zitten ook de middelen voor onderwijshuisvesting. De hoogte van de uitkering is niet afhankelijk van de werkelijke uitgaven van de gemeente. De middelen voor onderwijs-huisvesting binnen het Gemeentefonds zijn kwantificeerbaar, maar 'niet geoormerkt'. Dat wil zeggen dat het de gemeente vrij staat om eigen beleid te voeren en meer of minder middelen aan onderwijshuisvesting te besteden.

Schoolbesturen ontvangen jaarlijks middels een lumpsum bekostiging een vergoeding voor de exploitatie van hun gebouwen. Onderdeel hiervan is het onderhoud en de aanpassing van de gebouwen.

Rekening houden met investeringen op de lange termijn

Investeringen in de onderwijshuisvesting voor de lange termijn worden opgenomen in de Voorjaarsnota, welke door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Daarnaast werkt de gemeente met een meerjarenbegroting die een scope heeft van vierjaar. Het IHP is bedoeld voor een verdere blik op de toekomst en kijkt 16 jaar vooruit. Wel wordt het IHP elke vier jaar geactualiseerd en loopt daarmee in de pas met de begrotingscyclus.

Begroting uitgaven

De investeringen uit het programma onderwijshuisvesting worden in de begroting verwerkt in het programma onderwijs. De gemeente begroot en verantwoordt volgens het baten- en lastenstelsel - zij rekent investeringen voor nieuwe schoolgebouwen toe aan het tijdvak waarin deze gebruikt worden. Dit betekent dat de gemeente investeringen presenteert op de balans (activeren) en ten laste brengt van het resultaat via de afschrijvingskosten. Een groot deel van de uitgaven van de gemeente ligt daarom voor jaren vast in de vorm van afschrijvings- en rentekosten, samen kapitaallasten genoemd.

7.4 Duurzaamheid van onderwijshuisvesting

Er zijn en worden van overheidswege steeds meer eisen en richtlijnen ontwikkeld voor de duurzaamheid van schoolgebouwen:

- Het amendement Jetten c.s. (Wet energietransitie) bepaalt dat nieuwe gebouwen standaard geen gasaansluiting meer krijgen en is op 1 juli 2018 in werking getreden.
- Op 1 juli 2019 is de Informatieplicht Energiebesparing (Activiteitenbesluit) in werking getreden. Dit is een wetswijziging die een groot deel van de scholen³⁸ verplicht hun

³⁸ Scholen die op jaarbasis 25.000 m³ of meer aardgas(equivalenten) of 50.000kWh of meer elektra verbruiken, moeten voldoen aan de informatieplicht. Het gaat daarbij om het totale energieverbruik van een gebouw, zonder aftrek van eventuele duurzaam opgewekte en/of teruggeleverde energie.

energieverbruik te melden en daarbij aan te geven welke energiebesparende maatregelen zijn doorgevoerd.

- Vanaf 2020 moeten scholen (bijna) energieneutraal worden gebouwd. Dit is vastgelegd in het 'Nationaal Plan Bijna-Energie Neutrale Gebouwen (BENG)'. In 2015 is de Energieprestatiecoëfficiënt (EPC) voor onderwijsfuncties al aangescherpt van 1,3 naar 0,7 en in 2020 wordt de EPC verder teruggebracht naar (bijna) 0. Het Bouwbesluit 2020 gaat bovendien uit van PvE 'Frisse Scholen', klasse B voor alle onderdelen.
- Naar verwachting stelt de overheid op termijn ook eisen om het gebouw-gebonden energiegebruik te compenseren door opwekking in, aan of nabij het gebouw zodat echte energieneutraliteit ontstaan (van BENG naar ENG).³⁹

Naast deze wettelijke randvoorwaarden, heeft de gemeente Hellevoetsluis ook haar eigen beleid en wil in 2040 CO₂-neutraal en circulair zijn (zie ook paragraaf 6.3). Deze doelstelling vraagt op dit moment al keuzes bij bijvoorbeeld nieuwbouw en renovatie. Een 'normale' levensduur van een gebouw is 40 jaar. Daarna zijn de meeste gebouwen behalve functioneel ook bouwkundig verouderd. De verordening gaat er van uit dat een nieuw schoolgebouw 60 jaar als volwaardige huisvesting voor het onderwijs kan functioneren.⁴⁰ Renovatie kan dan de levensduur van het gebouw verlengen en is duurzaam. In de praktijk is een levensduurverlenging van 25 jaar alleen haalbaar na een grondige renovatie na 40 jaar waarbij ook de functionaliteit van het gebouw wordt aangepast.

In de onderwijswetgeving wordt een strikt onderscheid gemaakt tussen nieuwbouw en onderhoud. Nieuwbouw is daarbij de verantwoordelijkheid van de gemeente, onderhoud de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. In praktijk zorgt dit voor de volgende dilemma's:

- In het kader van duurzaamheid is renovatie die de technische en functionele levensduur van een schoolgebouw verlengt, te prefereren boven nieuwbouw.
- Renovatie stelt de kosten voor nieuwbouw uit (voordeel gemeente) maar is op dit moment niet op te brengen met de vergoeding voor onderhoud die het school-bestuur ontvangt.⁴¹
- Nieuwbouw stelt de kosten voor onderhoud uit (voordeel schoolbestuur) maar kan met de huidige VNG-normbedragen door gemeentes niet worden gerealiseerd op basis van de eisen die aan schoolgebouwen gesteld worden en gaan worden.

7.5 Advies VNG, PO- en VO-raad

In de verordening onderwijshuisvesting van de gemeente is de vergoeding voor huisvestingsvoorzieningen vastgelegd in zogenoemde 'VNG-normbedragen', die uitgaan van een sober maar doelmatig gebouw en onder meer gebaseerd zijn op het Bouwbesluit uit 2012. Uit diverse onderzoeken is inmiddels gebleken dat deze normbedragen niet meer voldoen aan de huidige eisen met betrekking tot eigentijds onderwijs, duurzaamheid en aangescherpte bouwtechnische eisen uit het Bouwbesluit.⁴² Eisen en richtlijnen met betrekking tot deze thema's gaan steeds meer uit van een integrale benadering, onder meer om desinvesteringen te voorkomen.

Inmiddels hebben de koepelorganisaties de minister geadviseerd de wetgeving op een aantal onderdelen aan te passen. Zij pleiten er voor om bij ingrepen in de huisvesting renovatie, nieuwbouw of uitbreiding integraal te bekijken. Per brief van 27 november 2018 heeft de VNG haar leden geïnformeerd over de stand van zaken:⁴³

1. De VNG-normbedragen worden eenmalig verhoogd met 40%.
2. Gezamenlijk met PO- en VO-raad is een voorstel voor drie onderling met elkaar samenhangende wetswijzigingen aangeboden aan de minister van OCW. Doel van dit voorstel is om meer duidelijkheid te scheppen voor scholen en gemeenten over de verantwoordelijkheid voor goede schoolgebouwen, de onduidelijkheid over wie verantwoordelijk is voor renovatie op te heffen, het mogelijk te maken dat gemeenten en scholen hun investeringen en exploitatie-uitgaven beter op elkaar afstemmen, en scholen en gemeenten meerjarig inzicht te geven in de benodigde investeringen. De voorstellen voor wetswijziging betreffen:
  - Neem de voorziening renovatie op als juridisch alternatief voor vervangende nieuwbouw. Gemeente en schoolbesturen kunnen hierdoor, als een gebouw aan het einde van de levensduur is, kiezen voor renovatie in plaats van sloop en nieuwbouw. Voorwaarde daarbij is dat renovatie resulteert in een gebouw dat onderwijskundig, functioneel en kwalitatief gelijkwaardig is aan nieuwbouw en de levensduur van een gebouw wordt verlengd met minimaal 25 jaar.
  - Hef het verbod voor scholen in het PO om te investeren in huisvesting op, zodat zij in gelijke positie komen als het VO.
  - Neem in de wet op dat gemeenten een meerjarig Integraal Huisvestingsplan (IHP) vaststellen met een doorkijk van minimaal 16 jaar⁴⁴, waarvan de eerste vier jaar juridisch verplichtend zijn.
3. Besluitvorming en uitwerking van de duurzaamheidsopgave van het klimaat-akkoord en de voorstellen voor wetswijzigingen worden waar mogelijk als één traject uitgevoerd.

4. Er is een expertiseteam onderwijshuisvesting ingesteld met als doel de kostenontwikkelingen van onderwijshuisvesting te onderzoeken en vooruit te kijken naar welke kosten nog op gemeenten afkomen. Conclusies en adviezen van het expertiseteam worden nog in 2020 verwacht.

In het Klimaatakkoord van 28 juni 2019 hebben de sectoren in het maatschappelijk vastgoed⁴⁵ inmiddels afgesproken per sector routekaarten op te stellen met betrekking tot het CO₂-arm maken van hun vastgoed. Specifiek voor het primair (en voortgezet) onderwijs is bovendien de verplichting voor gemeenten en schoolbesturen tot het gezamenlijk opstellen van een IHP vastgelegd. Daarnaast stellen schoolbesturen een meerjarenonderhoudsplan (MJOP)⁴⁶ op, dat als input dient bij de concretisering van de IHP's. Zowel het IHP als het MJOP voor het funderend onderwijs (PO en VO) worden verankerd in relevante wetgeving. Daarnaast wordt renovatie als voorziening in de wet opgenomen en wordt het investeringsverbod (zoals beschreven in de WPO) aangepast en versoepeld.

Van belang voor dit IHP is dat bij (ver)bouwopgaven moet worden voldaan aan de eisen van het nieuwe Bouwbesluit en gebouwen 'bijna' energieneutraal moeten zijn. Dit betekent dat goed moet worden nagedacht over de implicaties hiervan: gebouwen moeten comfortabel zijn voor de gebruikers, de onderhouds- en exploitatiekosten moeten te dragen zijn en het energieverbruik moet zo laag mogelijk zijn. In het nieuwe Bouwbesluit worden ook onderdelen uit het Kwaliteitskader (zie paragraaf 5.5) opgenomen.

³⁹ Met de ontwikkelingen van het klimaat-akkoord komt er waarschijnlijk ook vanuit de VNG de ambitie om gemeentelijk vastgoed inclusief scholen in 2040 te verduurzamen naar energieneutraal.

⁴⁰ Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Hellevoetsluis 2015

⁴¹ De kosten voor onderhoud zijn in praktijk hoger dan de vergoeding die de scholen hiervoor ontvangen van het rijk. Dit blijkt uit onderzoek in opdracht van het ministerie van OC&W en in opdracht van de Tweede Kamer ('Evaluatie van de materiële instandhouding in het PO 2012-2014', Berenschot en ICS-adviseurs 2017). PO-scholen ontvangen voor onderhoud een vergoeding van €31,66 per m² (prijspeil 2019). Ter vergelijking: de PO-scholen in Hellevoetsluis geven gemiddeld €46 per m² uit aan onderhoud (berekend op basis van de meerjaren onderhoudsplanningen voor de scholen gedurende een periode van 20 jaar).

⁴² 'De jaarlijkse indexeringen blijken de ontwikkelingen in de markt niet goed te hebben gevolgd, in praktijk kan niet meer worden gebouwd voor de normbedragen en moeten gemeenten als gevolg daarvan in een later stadium aanvullende kredieten verstrekken. Diverse gemeenten hebben om die reden de normbedragen in hun verordening al verhoogd'. [Algemene Rekenkamer 'Schoolgebouwen primair en voortgezet onderwijs: de praktijk gecheckt' van februari 2016; Kwaliteitskader huisvesting Primair Onderwijs, financiële paragraaf, Documentatie Bouwwezen (BDB), november 2016; Resultaten 'Green Deal Scholen' periode 2015-2018, mei 2018]

⁴³ Brief VNG 'Ontwikkelingen onderwijs-huisvesting' d.d. 27 november 2018

⁴⁴ 'Bij voorkeur tot de einddoelstelling voor 2050!' [achtergrondnotitie sectortafel Gebouwde Omgeving, 17 december 2018]

⁴⁵ Rijksvastgoedbedrijf, VNG, IPO, Politie, PO en VO, MBO, HBO en WO, zorg- en sportvastgoed en monumenten

⁴⁶ In de MJOP worden geplande onderhoudswerkzaamheden en te besteden middelen aangegeven.

8

BELEIDSKADER EN AMBITIES IHP

Dit hoofdstuk formuleert de ambities voor aanvullend beleid op het gebied van onderwijshuisvesting. Gemeente, kinderopvang en schoolbesturen hebben op basis van het actuele onderwijsaanbod (hoofdstuk 2, 3 en 4), trends en ontwikkelingen (hoofdstuk 5) en visies (hoofdstuk 6) een aantal speerpunten gekozen waarop ze willen inzetten binnen de wettelijke kaders (hoofdstuk 7). Deze speerpunten worden in dit hoofdstuk beschreven.

8.1 Goed, divers, gespreid en verbindend onderwijs

Hellevoetsluis heeft meer onderwijsvoorzieningen dan nodig is voor het huidige aantal leerlingen. Het aantal leerlingen neemt de komende jaren verder af, waardoor veel scholen te maken krijgen met (meer) leegstand. De huidige spreiding is in de toekomst daarmee niet meer haalbaar, omdat betaalbaarheid en kwaliteit door lage leerlingenaantallen onder druk komen te staan. Het is van belang dat scholen zich duidelijk(er) van elkaar onderscheiden door een eigen en herkenbare profilering.

De bezetting van accommodaties moet worden geoptimaliseerd en het maatschappelijk rendement van samenwerkingsmogelijkheden versterkt. Omgaan met diversiteit als doelstelling van burgerschapsvorming in een plurale samenleving ('*leren voor diversiteit*') en diversiteit benutten als middel tot realisatie van gelijke onderwijskansen ('*leren in diversiteit*') zijn het streven. Verbindend, en waar mogelijk inclusief, onderwijs zijn daarbij het uitgangspunt. Dit leidt tot de volgende ambities en beleidsuitgangspunten:

Voor het primair onderwijs en kinderopvang:

- Investeren in de verbinding met elkaar en maatschappelijke partners,
- Verdunning van het aantal onderwijslocaties en samenwerken van onderwijs en opvang, bij voorkeur in combinatie met IKC-ontwikkeling in elke wijk (niet als doel, maar als middel),
- Er zijn verschillende varianten mogelijk voor wat betreft vorm en inhoud van IKC's, maar bij alle varianten geldt als kader dat er tenminste invulling wordt gegeven aan doorlopende leer- en ontwikkellijnen, ouderbetrokkenheid en een gezamenlijk activiteitenprogramma,⁴⁷
- Kinderen worden zoveel mogelijk binnen de wijk

gehouden. Onderwijs, zorg en welzijn worden bij elkaar gebracht, inclusief praktische hulp en begeleiding voor ouders en leerkrachten. De behoeften van de wijk vormen de verbindende factor voor vorm, inhoud en integratie,

- Mocht een ingreep aan een schoolgebouw noodzakelijk zijn, dan wordt per situatie in overleg met schoolbesturen en gemeente bezien of invulling van passend of inclusief onderwijs realiseerbaar is,
- De gemeente ondersteunt schoolbesturen op inhoudelijk gebied en is bereid de kapitaallasten van de huisvestingscomponent voor maatschappelijke partners voor te financieren op basis van kostendekkende huur.

Voor het voortgezet onderwijs:

- Investeren in de verbinding met elkaar en maatschappelijke partners,
- Samenwerken aan een gezamenlijke VO-school met toekomstgericht onderwijsaanbod en ontdebellen van opleidingen,
- Inrichten van innovatieve trajecten; de behoeften van de regio vormen de verbindende factor voor vorm, inhoud en integratie,
- Voor de schoolgebouwen betekent dat het delen van ruimtes en voorzieningen, het anders inrichten van de gebouwen en het realiseren van een onderwijscampus,
- De gemeente ondersteunt schoolbesturen op inhoudelijk gebied en is bereid te investeren in huisvesting die gericht is op samenwerking en innovatief en uniek onderwijs.

8.2 Toekomstbestendige en duurzame huisvesting

Zowel schoolbesturen als gemeente willen schoolgebouwen die functioneel en betaalbaar zijn en aansluiten bij de eisen

die modern onderwijs aan gebouwen stelt. Beiden constateren dat een aantal van de huidige schoolgebouwen niet meer voldoen aan deze eisen.

Schoolbesturen en gemeente willen inzetten op een integrale benadering van nieuwbouw, uitbreiding, renovatie en duurzaamheid. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Mocht een ingreep aan een schoolgebouw noodzakelijk zijn, dan wordt per situatie en in overleg met schoolbesturen en gemeente bezien of renovatie of nieuwbouw een betere keuze is,
- Voor elke ingreep geldt dat wordt ingezet op doelmatige en toekomstbestendige gebouwen die kunnen meebewegen met onderwijskundige ontwikkelingen en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt,
- Voor elke ingreep geldt dat wordt gebouwd conform Bouwbesluit (BENG, Frisse Scholen Klasse B, aardgasloos) en waar mogelijk ENG en natuur-inclusief (zie de paragrafen 6.5 en 7.4),
- Voor elke ingreep geldt dat kritisch moet worden bezien op welke wijze de aanpassingen worden gefaseerd en hoe het onderwijs tijdens de transitieperiode zal worden gehuisvest. Hierbij geldt bovendien dat de voortgang van het onderwijs wordt gewaarborgd en tijdelijke huisvesting zoveel mogelijk wordt voorkomen.

⁴⁷ Deze invulling betreft in elk geval faciliteiten voor specifieke ondersteuning op het gebied van opvoeding en ontwikkeling voor kinderen en/of hun ouders en een familieklas.

8.3 Financiële uitgangspunten

Voor zowel gemeente als schoolbesturen geldt dat aanpassingen c.q. investeringen in de gebouwen niet mogen leiden tot kapitaalvernietiging. Ingrepen op korte termijn moeten passen binnen de langere termijnvisie.

De investeringen in de huisvesting moeten bovendien leiden tot een flexibel en multifunctioneel inzetbaar gebouwenbestand dat optimaal te exploiteren is. Dit betekent dat in de ontwerpfase goed rekening gehouden dient te worden met het feit dat het denken over onderwijskundige en organisatorische ontwikkelingen onverminderd door zal blijven gaan. Ruimtelijke consequenties van deze voortschrijdende inzichten moeten dan ook eenvoudig kunnen worden ingepast binnen de vereiste flexibele opzet van een (nieuw) gebouw.

Bij nieuwbouw worden in ieder geval alle voorzieningen toegepast die binnen de minimale levensduur van het gebouw (40 jaar) rendabel zijn.

9

ANALYSE ONDERWIJS- HUISVESTING

Dit hoofdstuk analyseert de kwaliteit en de capaciteit van de huidige schoolgebouwen. Ook wordt aangegeven waar sprake is van mogelijke knelpunten. Daarbij wordt gekeken naar de onderwijskundige wensen, de (toekomstige) ruimtebehoefte, kwalitatieve parameters (functionaliteit, bouwtechnische staat en duurzaamheid) en financiële aspecten (boekwaarden en onderhoudskosten). Bijlage I bevat een volledig overzicht van deze parameters per gebouw. Deze analyse wordt vervolgens vergeleken met de beleidsambities die in hoofdstuk 8 zijn beschreven.

9.1 Huisvestingscapaciteit en ruimtebehoefte

Huisvestingscapaciteit van scholen kan op twee manieren worden uitgedrukt: in het aantal lokalen of op basis van de bruto vloeroppervlakte (BVO). De verordening van de gemeente Hellevoetsluis gaat uit van BVO.⁴⁸ Bij het beoordelen van de capaciteit kan een onderscheid worden aangebracht in bruto en onderwijscapaciteit:

- Bruto capaciteit: De bruto capaciteit van een schoolgebouw is het BVO inclusief medegebruik en verhuur,
- Onderwijscapaciteit: De onderwijscapaciteit is het BVO in het schoolgebouw dat gebruikt kan worden voor onderwijs. Dit is de bruto capaciteit verminderd met BVO van eventueel aanwezige gymlokalen en BVO dat door de gemeente is gevorderd voor culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden.

In dit IHP wordt gerekend met de onderwijscapaciteit exclusief bewegingsonderwijs maar inclusief ruimtegebruik ten behoeve van kinderopvang (bij het PO). Deze capaciteit is vastgesteld in overleg met schoolbesturen, kinderopvang en gemeente.

De huisvestingscapaciteit moet voldoende zijn om de ruimtebehoefte van de scholen onder te brengen. Deze wordt bepaald op basis van de formules uit de verordening en is ook berekend in de prognoseberekeningen door Pronexus.

9.2 Analyse BO-gebouwen

Het gebouwenbestand in het basisonderwijs is op leeftijd. De gemiddelde leeftijd van de schoolgebouwen bedraagt 37 jaar. Met name bij de oudere gebouwen is de functionele en bouwtechnische kwaliteit van de gebouwen onvoldoende. De onderhoudskosten voor de gebouwen in het PO zijn hoog

en bedragen gemiddeld € 46 per m² per jaar.⁴⁹ De onderhoudskosten zijn berekend op basis van de meerjaren onderhoudsplanningen (MJOP's) voor de scholen gedurende een periode van 20 jaar.

De basisscholen in Hellevoetsluis hebben een gezamenlijke onderwijscapaciteit van 22.682 m² BVO (zie bijlage I). Na realisatie van IKC De Samenstroom in Nieuw-Helvoet is dat aantal teruggebracht tot 17 locaties en 21.961 m² BVO onderwijscapaciteit.

De berekende ruimtebehoefte, afgezet tegen het huidige gebouwenbestand, resulteert in een fors ruimteoverschot voor de gemeente Hellevoetsluis. Bij ongewijzigd beleid loopt dit overschot op tot ruim 4.600 m² in 2035; daarmee staat ruim een 20% van de gebouwen leeg.

De overschotten variëren in omvang en doen zich in vrijwel elke wijk van Hellevoetsluis voor, met uitzondering van Ravense Hoek en de kern Oudendoorn. Binnen de wijken zijn grote verschillen te zien. Sommige scholen kampen met een ruimtetekort. De afzonderlijke wijken worden hierna nader uitgewerkt. De wensen van Kinderkoepel zijn hierbij eveneens opgenomen.⁵⁰

Hellevoet

't Schrijverke is in 2010 nieuw gebouwd. De kwaliteit van het gebouw is goed. Wel heeft het gebouw lange tijd problemen gehad met het binnenklimaat. Deze zijn inmiddels verholpen. 't Schrijverke heeft een ruimteoverschot van 24%; bij ongewijzigd beleid loopt dit op naar 31% in 2035.

	Teldatum				
	okt. 2019	2022	2025	2030	2035
prognose aantal leerlingen:	3.118	3.037	2.903	2.809	2.800
prognose ruimtebehoefte (m ² BVO):	18.884	18.530	17.857	17.382	17.334
capaciteit gebouwen (m ² onderwijs):	21.961	21.961	21.961	21.961	21.961
prognose tekort (-) / overschot (m ² BVO):	3.077	3.431	4.104	4.579	4.627

Tabel 8: Ruimteoverschot bij ongewijzigd beleid

Figuur 4: Ruimteoverschot bij ongewijzigd beleid

⁴⁸ Voor een aantal gebouwen kan dit een vertekend beeld geven. Een gebouw met een hoge bruto-/nettoverhouding (veel verkeersruimte) of veel kleine lokalen kan bijvoorbeeld een ruimtetekort ervaren terwijl dit 'op papier' niet zichtbaar is.

⁴⁹ Het vergoeding die PO-scholen ontvangen voor onderhoud bedraagt € 31,66 per m² (2019)

⁵⁰ Notitie Kinderkoepel d.d. ....

Tabel 9: Overzicht ontwikkeling ruimteoverschot (+) / t Schrijverke in Hellevoet

wijk	school	capaciteit gebouw(en)	Teldatum	prognose tekort (-) / overschot (m ² BVO)				
		m ² onderwijs	okt. 2019	2022	2025	2030	2035	
Hellevoet	t Schrijverke	1.367	327	372	392	413	425	

Nieuw-Helvoet

De schoolgebouwen in Nieuw-Helvoet zijn gebouwd tussen 1970 en 1975 en zijn dus 45-50 jaar oud. De kwaliteit van de gebouwen is slecht.

De Montessori en de Hendrik Boogaard krijgen vervangende nieuwbouw in een gezamenlijk IKC: IKC De Samenstroom aan de Sportlaan. Het voorlopig ontwerp gaat uit van 3.341 m² BVO.⁵¹ Hiermee is de ruimte vraag van deze basisscholen gedekt voor de periode 2020-2034. Voor de Kinderkoepel is rekening gehouden met 660 m² BVO (6 groepsruimten). Voor de invulling van inclusief onderwijs is aanvullend 410 m²

geraamd. Dit oppervlak is gerelateerd aan (de open hoeken in) het ontwerp van Bureau De Zwarte Hond en onder meer bestemd voor SBO-leerlingen, een familieklas, een kinderdienstencentrum en professionele ondersteuning.⁵²

De Wateringe is in 1974 gebouwd. De kwaliteit van het gebouw is slecht. De school heeft een ruimtetekort. De school telt nu 141 leerlingen en Pronexus voorspelt een groei door realisatie van nieuwbouwwijk Boomgaard. In het kader van een goede spreiding van voorzieningen is besloten De Wateringe te handhaven zolang de school meer dan 100 leerlingen heeft.

* De Bron (Christinaplaats) wordt per aug 2020 opgeheven wegens terugloop van het aantal leerlingen.

Tabel 10: Overzicht ontwikkeling ruimteoverschot (+) / ruimtetekort (-) per basisschool in Nieuw-Helvoet

wijk	School	capaciteit gebouw(en)	Teldatum	prognose tekort (-) / overschot (m ² BVO)				
		m ² onderwijs	okt. 2019	2022	2025	2030	2035	
Nieuw-Helvoet	De Wateringe	988	84	-42	-72	-97	-77	
	De Montessorischool	3.341	266	168	147	136	188	
	Hendrik Boogaardschool							
	De Bron (Christinaplaats) *							
totaal Nieuw-Helvoet:	4.329	350	126	75	39	111		

Den Bonsen Hoek

De Kring is in 1989 gebouwd. Het gebouw is matig geïsoleerd. De functionele en bouwkundige kwaliteit van het gebouw is goed. De onderhoudskosten zijn echter hoog. De Kring heeft een ruimteoverschot. Doordat het leerlingenaantal in de wijk daalt neemt dit overschot op termijn toe tot 17% in 2035. Het Palet is in 1992 gebouwd. De kwaliteit van het gebouw is goed. Het Palet is passend gehuisvest. Het leerlingenaantal in de wijk daalt. Hierdoor ontstaat op termijn een ruimteoverschot, dat oploopt tot 16% in 2035.

Op dit moment is er in Den Bonsen Hoek nog geen voorziening voor kinderopvang. Beide schoolbesturen en Kinderkoepel hebben aangegeven inhoudelijk samen te gaan werken. Vooralsnog worden hier geen gebouwelijke consequenties aan verbonden. Voor Kinderkoepel wordt rekening gehouden met gebruik van 2 eigen lokalen en 4 gedeelde lokalen. Deze ruimte is te vinden binnen de twee scholen.

Ravense Hoek

In Ravense Hoek als geheel is sprake van een ruimtetekort van 5% dat tussen nu en 2035 terugloopt naar een ruimteoverschot van 7%.

Het Palet is in 2003 gebouwd. De functionaliteit van Het Palet is matig, onder meer doordat de kleine school op een verdieping is gehuisvest en slechts vier lokalen telt. Het onderwijs is daardoor vooral gericht op onder- en middenbouw en biedt geen ruimte voor de groeiende vraag. Ook de kwaliteit van het binnenklimaat laat te wensen over. Het Palet heeft een groot ruimtetekort op de korte en lange termijn.

De Hendrik Boogaardschool is in 1998 gebouwd. De kwaliteit van het gebouw is goed. De Hendrik Boogaardschool heeft een ruimteoverschot van 8%; bij ongewijzigd beleid loopt dit op naar 24% in 2035.

Tabel 11: Overzicht ontwikkeling ruimteoverschot (+) / ruimtetekort (-) per basisschool in Den Bonsen Hoek

Wijk	school	capaciteit gebouw(en)	Teldatum	prognose tekort (-) / overschot (m ² BVO)				
		m ² onderwijs	okt. 2019	2022	2025	2030	2035	
Den Bonsen Hoek	De Kring	2.338	347	388	453	493	493	
	Het Palet	1.195	69	115	170	200	195	
totaal Den Bonsen Hoek:		3.533	417	502	623	693	688	

⁵¹ 'KC Vermaatterrein Hellevoetsluis – Voorlopig Ontwerp, 07-06-2018', DeZwarteHond

⁵² Memo afdeling Onderwijs aan het College, 20 maart 2019

Wijk	School	capaciteit gebouw(en)	Teldatum	prognose tekort (-) / overschot (m ² BVO)				
		m ² onderwijs	okt. 2019	2022	2025	2030	2035	
Ravense Hoek	Het Palet	320	-212	-313	-277	-262	-272	
	Hendrik Boogaardsch.	1.740	142	283	398	443	423	
totaal Ravense Hoek:		2.060	-70	-30	121	181	151	

Tabel 12: Overzicht ontwikkeling ruimteoverschot (+) / ruimtetekort (-) per basisschool in Ravense Hoek

Wijk	school	capaciteit gebouw(en)	Teldatum	prognose tekort (-) / overschot (m ² BVO)				
		m ² onderwijs	okt. 2019	2022	2025	2030	2035	
De Kooistee	De Houthoeffe	1.407	599	896	1.006	1.104	1.099	
	De Houthoeffe	1.288						
	De Regenboog	1.134	44	54	155	236	230	
	De Regenboog	559						
totaal Kooistee:		4.388	643	950	1.161	1.340	1.329	

Tabel 13: Overzicht ontwikkeling ruimteoverschot (+) / ruimtetekort (-) per basisschool in de Kooistee

Beide schoolbesturen en Kinderkoepel hebben aangegeven inhoudelijk samen te gaan werken. Vooralsnog worden hier geen gebouwelijke consequenties aan verbonden. Kinderkoepel heeft aangegeven 8 lokalen te willen delen en 6 in eigen gebruik te willen nemen. Op basis van de huidige situatie is (mede)gebruik tijdens schooltijd door Kinderkoepel niet mogelijk.

De Kooistee

Regenboog-Kreeft, Houthoeffe-Kreeft en Houthoeffe-Forel zijn gebouwd tussen 1980 en 1982. De gebouwen van beide scholen zijn van matig tot slechte kwaliteit en de onderhoudskosten zijn hoog. De Regenboog-Schelpenpad is in 2001 gebouwd. De kwaliteit van het gebouw is goed. De scholen hebben een ruimteoverschot van 15% dat tussen nu en 2035 bij ongewijzigd beleid oploopt naar 30%.

Beide scholen zijn voornemens om samen met Kinderkoepel een nieuw IKC te vormen. Kinderkoepel wil hierin 6 lokalen medegebruiken met de scholen en 6 lokalen voor eigen gebruik. In het IKC zullen ook een aantal leerlingen van SBO De Windroos worden meegenomen (*aanname: 10-12 leerlingen*).

Schoolbesturen en gemeente zien als optie om de (kwalitatief slechte) huisvesting van De Windroos (locatie Brasem) af te stoten en de resterende leerlingen van het S(B)O onder te brengen op de relatief nieuwe locatie van De Regenboog aan het Schelpenpad.

De Struyten

Het scholencomplex aan de Branding (Sterrenwacht en Brandaris-Branding) is gebouwd in 1976. Het scholencomplex aan de Plataanlaan (Sterrenwacht en Brandaris-Plataan) is gebouwd in 1978. De gebouwen zijn van matig tot slechte kwaliteit en de onderhoudskosten zijn hoog.

De drie schoolbesturen en Kinderkoepel zijn voornemens een IKC te vormen, bij voorkeur op een locatie van een van de huidige schoolgebouwen. Alle huidige gebouwen zijn ouder dan 40 jaar.

De scholen hebben een ruimteoverschot van 32% in 2020 oplopend tot 36% in 2035.

Oudenhorn

Basisschool De Hoorn is in 1986 gebouwd. De kwaliteit van het gebouw is goed. De Hoorn heeft een ruimtetekort van 42 m² in 2020. Het leerlingenaantal in de Oudenhorn daalt. Echter de realisatie van nieuwbouwwijk De Akkerranden is in de prognose meegenomen en zorgt ervoor dat de school niet verder terugloopt. Hierdoor blijft het leerlingenaantal min of meer gelijk tot 2035.

De school is samen met het dorps huis gehuisvest in één gebouw en vervult een belangrijke sociale functie in het dorp. Het pand bereikt in deze IHP-periode een leeftijd van 40 jaar.

Wijk	school	capaciteit gebouw(en)	Teldatum	prognose tekort (-) / overschot (m ² BVO)				
		m ² onderwijs	okt. 2019	2022	2025	2030	2035	
De Struyten	De Brandaris	1.257	847	938	1.024	1.099	1.104	
	De Brandaris	1.219						
	De Bron (Plataanlaan)	1.196	186	145	195	235	235	
	De Sterrenwacht	1.224	526	354	396	431	431	
totaal De Struyten:		4.896	1.560	1.437	1.615	1.765	1.770	

Tabel 14: Overzicht ontwikkeling ruimteoverschot (+) / ruimtetekort (-) per basisschool in De Struyten

Wijk	school	capaciteit gebouw(en)	Teldatum	prognose tekort (-) / overschot (m ² BVO)				
		m ² onderwijs	okt. 2019	2022	2025	2030	2035	
Oudenhorn	De Hoorn	420	-42	-47	-37	-42	-37	

Tabel 15: Overzicht ontwikkeling ruimtetekort (-) van basisschool De Hoorn in Oudenhorn

Wijk	School	capaciteit gebouw(en)	Teldatum	prognose tekort (-) / overschot (m ² BVO)			
		m ² onderwijs	okt. 2019	2022	2025	2030	2035
Nieuwenhoorn	Het Palet	968	-107	119	154	190	190

Tabel 16: Overzicht ontwikkeling ruimteoverschot (+) van basisschool Het Palet in Nieuwenhoorn

Wijk	school	capaciteit gebouw(en)	Teldatum	prognose tekort (-) / overschot (m ² BVO)			
		m ² onderwijs	okt. 2019	2022	2025	2030	2035
Hellevoet	SBO De Windroos	1.213	2.109	2.146	2.175	2.190	2.175
De Kooistee	SBO De Windroos	2.206					

Tabel 17: Overzicht ontwikkeling ruimteoverschot (+) SBO De Windroos

Nieuwenhoorn

Basisschool Het Palet is in 1974 gebouwd. Het pand is ouder dan 40 jaar. De functionele kwaliteit van het gebouw is voldoende. De bouwtechnische kwaliteit van het gebouw is slecht, hetgeen resulteert in hoge kosten voor onderhoud. Het Palet heeft een ruimtetekort in 2020. Door het dalend leerlingenaantal in Nieuwenhoorn loopt dit overschot op naar 20% in 2035.

9.3 Analyse SBO-gebouwen

SBO De Windroos heeft twee locaties. Het gebouw aan het Bolwerk is gebouwd in 1972 (en uitgebreid in 2010), het gebouw aan de Brasem dateert uit 1981. Beide gebouwen zijn onderwijskundig en bouwtechnisch verouderd. Het SBO heeft een fors ruimteoverschot van 2.000 m². Bij ongewijzigd beleid loopt dit overschot op tot bijna 2.200 m² in 2035; daarmee staat 64% van de gebouwen leeg.

Bij de invulling van inclusief onderwijs zullen een aantal leerlingen die nu naar De Windroos (of een andere S(B)O-school in de regio) gaan, onderwijs kunnen volgen in een IKC in de eigen wijk. Dit betekent dat het aantal leerlingen c.q. de ruimtebehoefte voor De Windroos zal afnemen. In IKC De Samenstroom zullen bijvoorbeeld twee SBO-groepen worden ondergebracht. Schoolbesturen en gemeente onderzoeken de mogelijkheden om na realisatie van IKC De Kooistee de locatie Brasem 32 af te stoten. Op langere termijn zien partijen mogelijkheden om het (verkleinde) SBO onder te brengen in het gebouw van De Regenboog aan het Schelpenpad. De locatie Bolwerk 46 zou daarna misschien kunnen afgestoten. Nadeel is echter er nog een hoge boekwaarde rust op het gebouw (€ 2.500.000).

9.4 Analyse VO-gebouwen

De VO-scholen HELINIUM en Jacob van Liesveldt zijn naast elkaar gelegen in de wijk Nieuw-Helvoet en vormen samen met de twee Technische Paviljoens en een aantal sportfaciliteiten een onderwijscampus.

Het HELINIUM (bouwjaar 1992) verkeert in bouwkundig matige staat. Het Jacob van Liesveldt (bouwjaar 1992 en uitgebreid in 2014) is goed onderhouden en verkeert bouwkundig in een redelijke staat. De functionaliteit van beide gebouwen is niet optimaal. Er is behoefte aan gedifferentieerde ruimtes voor moderne lesvormen (collegezalen, grote en kleine lesruimtes, studieruimtes voor docenten etc.). Het HELINIUM kampt met problemen met het binnenklimaat. Het binnenklimaat van het Jacob van Liesveldt voldoet door investeringen van het schoolbestuur (de school heeft gebruik gemaakt van de subsidieregeling binnenklimaat).

In beide gebouwen zijn aanpassingen voor de brandveiligheid noodzakelijk. De benodigde aanpassingen zijn (gedeeltelijk) terug te voeren op ontwerpkeuzes bij de bouw en daarmee mogelijk aan te merken als bouwfouten.

Het Technisch Paviljoen (2003) is goed onderhouden en verkeert in een goede staat. Het gebouw heeft echter in de loop der tijd een negatieve connotatie gekregen door de afwerking van de gevel, de lage verdiepingshoogte en de smalle gangen. Het Technisch Paviljoen heeft een redelijk binnenklimaat.

De totaal beschikbare capaciteit voor beide scholen is circa 23.200 m² BVO, exclusief gymnastiekvoorzieningen.⁵³

Hoewel voor het totale voortgezet onderwijs in Hellevoetsluis sprake is van een ruimte-overschot (dat oploopt van 7% in 2020 naar 18% in 2035), ervaren beide VO-scholen in hun eigen gebouwen een ruimtetekort.

Wijk	School	capaciteit gebouwen	prognose tekort (-) / overschot (m ² BVO)				
		m ² onderwijs	2020	2022	2025	2030	2035
Nieuw-Helvoet	HELINIUM	8.190	-4.680	-3.688	-3.361	-2.492	-2.112
	Jacob van Liesveldt	8.845	745	-830	-540	74	246
	Technisch Paviljoen	6.156	6.156	6.156	6.156	6.156	6.156
totaal VO:		23.191	2.221	1.638	2.255	3.738	4.290

Tabel 18: Overzicht ontwikkeling ruimteoverschot (+) / ruimtetekort (-) VO-scholen in Hellevoetsluis

⁵³ Per school is de bruto-capaciteit verminderd met het oppervlak voor een gymlokaal (455m²). Bij de verdere planvorming dient een inmeting van de gebouwen plaats te vinden.

9.5 Analyse capaciteit – gymnastiek

Gymnastiek PO

In Hellevoetsluis zijn momenteel zeven gymzalen voor het PO. Elke wijk beschikt over een gymzaal, gekoppeld aan één van de PO-scholen. Deze zalen hebben een gezamenlijke capaciteit van 208 uur per week (8x 26 klokuren).

De behoefte van de scholen is berekend door Pronexus en bedraagt voor 2019 totaal 151 uur per week (respectievelijk 131 voor het BO en 20 voor het SBO).

Na 2019 neemt de behoefte af, aansluitend op het dalende aantal leerlingen.

Het aantal accommodaties is daarmee voldoende voor de vraag.

Daarnaast kunnen de leerlingen gebruik maken van Sporthallen De Fazant en De Samenstroom (Nieuw-Helvoet) en Sporthal De Morgenstont (De Kooistee).

Gymnastiek VO

Beide VO-scholen beschikken over een eigen gymzaal. Deze zalen hebben een gezamenlijke capaciteit van 80 uur per week (2x 40 klokuren). Daarnaast maken beide VO-scholen gebruik van naastgelegen sporthal De Fazant met een capaciteit van 160 uur (4 zaaldelen x 40 klokuren) en kan er 's zomers worden uitgeweken naar de sportvelden van de hockeyclub.

De behoefte van de beide VO-scholen is berekend door Pronexus en bedraagt voor 2019 totaal 243 uur per week. Na 2019 neemt de behoefte af, aansluitend op het dalende aantal leerlingen.

Daarnaast kunnen de leerlingen gebruik maken van Sporthallen De Samenstroom (Nieuw-Helvoet) en Sporthal

De Morgenstont (De Kooistee). In het collegeprogramma is eveneens aangegeven dat er 'een nieuwe sporthal en zwembad in het Sportlaangebied' wordt gebouwd (zie ook paragraaf 6.6).

9.6 Vergelijking huidige onderwijshuisvesting met beleidsambities

De beleidsambitie is om te komen tot goed, divers, gespreid en verbindend onderwijs in toekomstbestendige en duurzame gebouwen. Vanwege het teruglopend aantal leerlingen in Hellevoetsluis is de huidige spreiding in de toekomst niet meer haalbaar en is verdunning van het aantal onderwijslocaties onvermijdelijk - verbindend en waar mogelijk inclusief onderwijs is daarbij het uitgangspunt.

Primair Onderwijs

Voor het PO geldt dat de in hoofdstuk 8 omschreven beleidsambities kunnen worden gerealiseerd door de vorming van wijkgebonden IKC's. Het totaal aantal locaties (c.q. instandhoudingskosten) kan worden teruggebracht terwijl bovendien een passende invulling aan een inclusieve samenleving kan worden gegeven. Bij elke ingreep kan bovendien rekening worden gehouden met duurzaamheidsaspecten. De prioritering voor de uitvoering wordt bepaald door de behoeften van de wijken, de resterende afschrijvingstermijn, de kwaliteit van de diverse gebouwen, de relevante demografische ontwikkeling en de eventuele invloed van beleidsvoorkeuren.

Belangrijke voorwaarden voor vestiging van een nieuw IKC zijn de (centrale) ligging in de wijk, veilige bereikbaarheid en verkeersveiligheid voor kinderen en ouders en voldoende beschikbare ruimte. Waar mogelijk worden leerlingen van

het S(B)O geplaatst en wordt aansluiting gerealiseerd met Jeugdzorg, WMO en (arbeids)participatie. Voor elk IKC wordt een ruimtebeslag van 200m² meegenomen ten behoeve van extra ondersteunende faciliteiten en een familieklas. Aan IKC's die ruimte bieden voor speciaal (basis) onderwijs, wordt aanvullende ruimtebehoefte toegekend.

Voortgezet onderwijs

Voor het VO geldt dat er ruim voldoende capaciteit is en de gebouwen in het algemeen bouwtechnisch in redelijk tot goede staat verkeren. Alleen gebouw van HELINIUM (witte gebouw) heeft matige conditie.

De VO-schoolbesturen zijn sinds 2005 verantwoordelijk voor onderhoud, functionele en installatietechnische aanpassingen aan gebouwen. De maatregelen die de Veiligheidsregio Rijnmond voor brandveiligheid heeft opgelegd aan de VO-scholen, vallen formeel ook onder aanpassingen aan gebouwen, maar kunnen mogelijk voor een deel (aantoonbaar) terug te voeren zijn op ontwerpkeuzes in strijd met het destijds geldende Bouwbesluit, of een foutieve uitvoering onder regie van de gemeente. In die gevallen zou de gemeente aansprakelijk kunnen zijn.

De hoofdgebouwen van Jacob van Liesveldt en HELINIUM bereiken in 2032 de leeftijd van 40 jaar met de aantekening dat het gebouw van Jacob van Liesveldt in 2014 nog substantieel is uitgebreid. Gebouwen komen niet per definitie in aanmerking voor vervanging of renovatie als ze 40 jaar oud zijn.

Conform de verordening onderwijshuisvesting kan vervangende nieuwbouw het gevolg zijn van een tweetal situaties:

- Ten eerste vanwege de slechte conditie (bouwkundige staat) van een gebouw. Voor het vaststellen van de bouwkundige staat van het gebouw is een conditiemeting nodig op grond van NEN 2767. Uitgangspunt van de methode van conditiemeting NEN 2767 is dat voor alle bouwkundige elementen een conditie wordt toegekend. Op basis van de vermelde condities wordt inzicht verkregen in de bouwkundige staat en kan worden vastgesteld of vervangende nieuwbouw noodzakelijk is. Er worden zes conditieschalen onderscheiden:
  - **Conditie 1** Nieuwbouwkwaliteit of met nieuwbouw vergelijkbare kwaliteit.
  - **Conditie 2** Een bouw- of installatiedeel vertoont kenmerken van een beginnende veroudering.
  - **Conditie 3** Het verouderingsproces is duidelijk op gang gekomen.
  - **Conditie 4** Het verouderingsproces is duidelijk zichtbaar.
  - **Conditie 5** Het verouderingsproces is niet meer te keren.
  - **Conditie 6** De bouwkundige staat is zo slecht dat deze niet meer onder conditie 5 kan worden gerangschikt. Vervangende nieuwbouw heeft een relatie met onderhoud en aanpassen van het schoolgebouw waarvoor het schoolbestuur de bekostiging rechtstreeks van het rijk ontvangt. Deze vergoeding is bestemd voor activiteiten met een kort- en langlopende lopende cyclussen (bijv. vervangen kozijnen, leidingen). Dit betekent dat als sprake is van een bouwkundige rapportage met een conditie 5 of 6, moet worden vastgesteld of voldoende onderhoud is uitgevoerd aan het gebouw. Is het schoolbestuur op dit onderdeel nalatig geweest, dan kan de aanvraag voor vervangende nieuwbouw worden afgewezen. Wel kan in overleg tussen college en het schoolbestuur worden

afgezien van het investeren in onderhoud en aanpassen van het schoolgebouw. Dan moeten wel afspraken worden gemaakt over het bekostigen van de totale investering, omdat het schoolbestuur de voor onderhoud en aanpassen ontvangen rijksvergoeding niet voor dit doel hoeft in te zetten.

- Ten tweede kan vervangende nieuwbouw het gevolg zijn een herschikkingsoperatie. Dit kan zich in meerdere gevallen voordoen:
  - Bevoegde gezagsorganen kunnen overeenkomen om schoolgebouwen te ruilen, omdat is vastgesteld dat er voldoende capaciteit voor het huisvesten van de leerlingen beschikbaar is, maar dat het ene schoolgebouw een overmaat aan capaciteit heeft en het andere schoolgebouw een tekort aan capaciteit. Door onderlinge ruil, eventueel met een beperkte bouwkundige aanpassing of uitbreiding bij een bestaand schoolgebouw of in relatie met vervangende nieuwbouw voor een bestaand schoolgebouw, kan een efficiënte bezetting van de schoolgebouwen worden gerealiseerd en kan mogelijk een schoolgebouw worden afgestoten.
  - Fusies van scholen kunnen aanleiding zijn voor een herschikkingsoperatie omdat een fusie op schoolniveau ook gevolgen heeft voor de leerlingenstromen, waardoor mogelijk door een beperkte uitbreiding (= vervangende bouw) van het ene schoolgebouw het andere schoolgebouw kan worden afgestoten.
  - Vervangende nieuwbouw kan verband houden met ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening, als gevolg van bijv. stadsvernieuwing, of het herinrichten van een wijk, waarvoor het noodzakelijk is dat het bestaande schoolgebouw of de bestaande schoolgebouwen vervangen wordt/worden.

Uitgangspunt van investeringen voor een herschikkingsplan is een grotere doelmatigheid in het gebruik van de schoolgebouwen en een voor de gemeente budget neutrale investering is - dus dat voor de gemeente geen extra investeringslasten ontstaan. Deze budgetneutraliteit kan alleen worden gerealiseerd als de vervangende nieuwbouw kan worden gefinancierd uit de (grond)opbrengst van de verkoop van de bestaande (te vervangen) locatie. Eventueel kunnen, na overeenstemming met het schoolbestuur, middelen die het schoolbestuur van het rijk ontvangt voor gebouwen (onderhoud, aanpassing, exploitatie) door het schoolbestuur als medefinanciering worden ingezet.

Qua onderhoudsconditie is er vooralsnog geen directe noodzaak om de VO-gebouwen te vervangen. Alleen het hoofdgebouw van HELINIUM heeft problemen met klimaat- en energiebeheersing. Dit is echter een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur en geen reden om het gebouw op korte termijn te vervangen.

Er zijn mogelijk wel onderwijskundige gronden om te investeren in de gebouwen: De gebouwen voldoen functioneel niet meer aan de huidige onderwijskundige eisen. Er ontbreken grootschalige voorzieningen zoals collegezalen en kleinschalige voorzieningen als spreekkamers en werkruimten. De schoolbesturen proberen de gebouwen wel aan te passen, maar dat zijn voornamelijk kleinschalige aanpassingen, gericht op het wegnemen van knelpunten, maar dat heeft weinig of geen effect op de totale onderwijskundige kwaliteit van de drie gebouwen. Mogelijk leidt de beoogde samenwerking tussen schoolbesturen en scholen tot een noodzakelijke herschikking van de huisvesting in de (nabije) toekomst. Dit wordt in paragraaf 10.2 nader uitgewerkt.

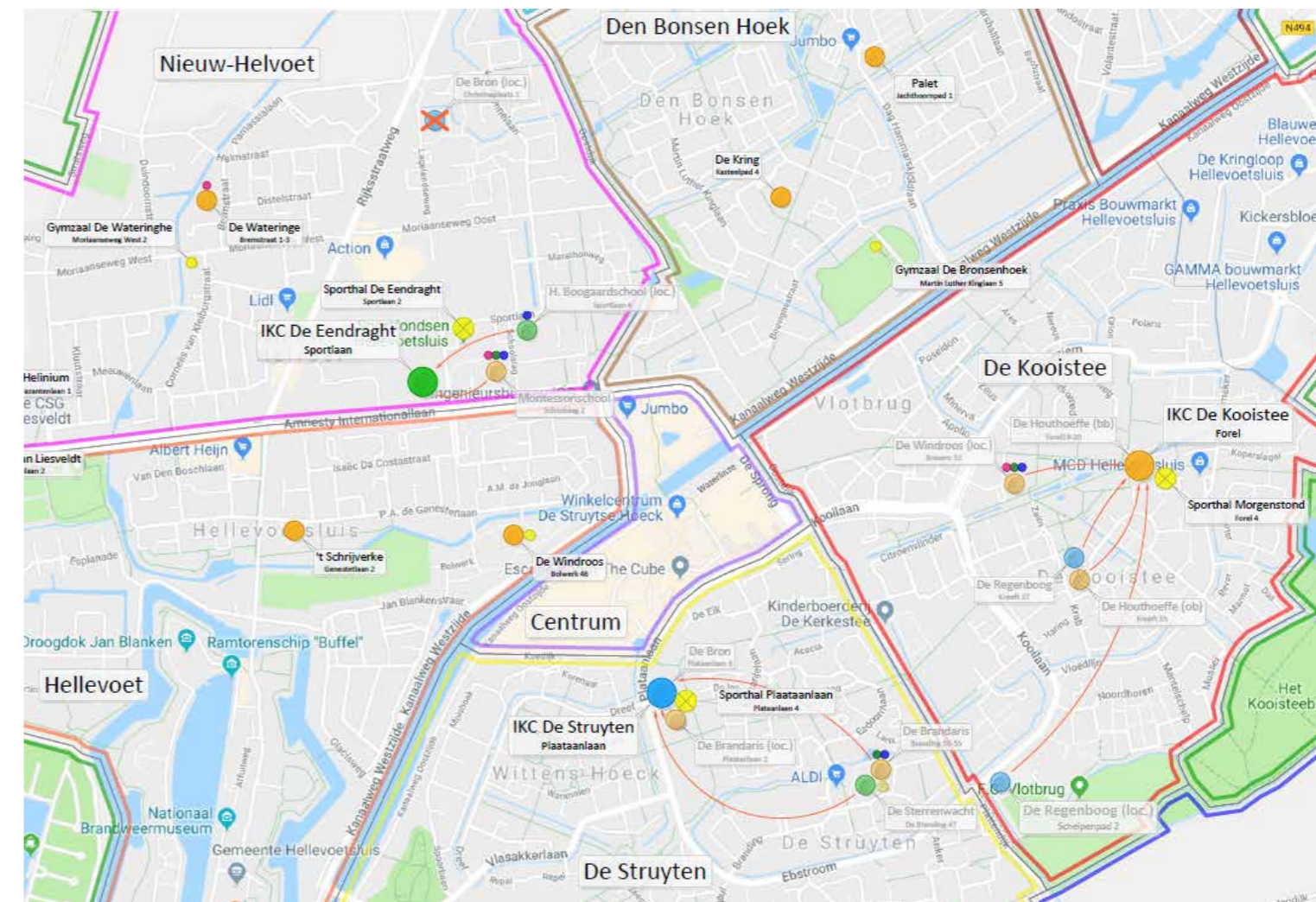

10 PLANONTWIKKELING

Onderscheidend vermogen is essentieel, er moet iets te kiezen zijn voor leerlingen en hun ouders. Daarnaast moeten scholen wel voldoende omvang hebben om op alle fronten 'levensvatbaar' te zijn en te blijven. Het is dus van belang dat scholen –indien zij zelfstandig willen blijven– ook in de toekomst een eigen, duidelijke identiteit behouden en niet hetzelfde aanbieden en elkaar daarmee beconcurreren. Dit geldt voor zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs. De VO-scholen hebben in hun visie dan ook onder meer aangegeven dat 'samenwerken het vliegwiel is voor veranderingen op verschillende terreinen'.⁵⁴

Om de visies en ambities uit voorgaande hoofdstukken te kunnen realiseren, zijn wijzigingen c.q. investeringen in de huisvesting nodig. Dit hoofdstuk schetst hoe schoolbesturen, kinderopvang en gemeente tot een gezamenlijke oplossingsrichting zijn gekomen. Inzet voor zowel het PO als VO is een eindsituatie die duurzaam en toekomstgericht is en voorziet in verbindend en vraaggericht onderwijs. Voor het PO wordt ingezet op verdunning van het aantal PO-locaties en samenwerken van onderwijs en opvang op wijkniveau. Voor de VO-scholen is het zaak om –met behoud van eigen identiteit– een gezamenlijk en innovatief onderwijsaanbod te bieden dat aansluit op de toekomstige behoefte van leerlingen, vervolgonderwijs en arbeidsmarkt. De huisvesting sluit daar op aan; is toekomstgericht, flexibel en duurzaam. De 'uitrol' is een kwestie van prioritering en afhankelijk van de financiële mogelijkheden van de gemeente, Kinderkoepel en schoolbesturen.

10.1 Primair onderwijs: ontwikkeling wijkgebonden IKC's

Figuur 5: Voorgestelde ingrepen Primair Onderwijs

⁵⁴ 'Voortgezet Onderwijs in Hellevoetsluis; de opdracht, de uitdagingen, te vertalen in adequate huisvesting', [HELINIUM en Jacob van Liesveldt, 15 april 2019]

1. Hellevoetsluis-Oost

De hoogste prioriteit ligt bij het realiseren van nieuwe IKC's in de wijken De Kooistee en De Struyten: de behoeften zijn groot, de gebouwen slecht, er is sprake van leegstand (tot 35%) en er zijn mogelijkheden en locatie(s) voor nieuwbouw aanwezig. Voor beide wijken geldt bovendien dat vrijkomende locaties interessant zijn voor herontwikkeling.

- In Kindcentrum De Kooistee participeren basisscholen De Houthoeffe en De Regenboog; de huidige locaties vallen daarmee vrij voor (her)ontwikkeling. Kinderkoepel participeert met 6 eigen ruimtes, waarmee ook de huidige locatie Waterwiebel (Brasem) van Kinderkoepel vrijvalt. Ook wordt ruimte gecreëerd voor leerlingen van SBO De Windroos (locatie Brasem). Qua locatie(s) voor het nieuwe kindcentrum zijn er opties op de huidige locatie van de scholen aan de Kreeft en de Forel. De nabijheid van de bestaande sportzaal De Morgenstont is een pré voor de locatie aan de Forel.
- Kindcentrum De Struyten biedt onderdak aan basisscholen De Bron, De Brandaris en De Sterrenwacht; de huidige locaties vallen daarmee vrij voor (her)ontwikkeling. Kinderkoepel participeert met 5 eigen ruimtes, waarmee ook de huidige locatie Waterwoezels van Kinderkoepel vrijvalt. De locatie van de twee scholen aan de Plataanlaan biedt de beste mogelijkheden voor realisatie van het nieuwe Kindcentrum. Ook hier is de nabijheid van de bestaande gymzaal Plataanlaan een voordeel, ofwel de mogelijkheid een nieuwe gymzaal te integreren in het gebiedsplan.

2. Hellevoetsluis-West

Met de realisatie van IKC De Samenstroom aan de Sportlaan, beschikt Hellevoetsluis-West over een IKC. OBS De Wateringe participeert voornamelijk niet in dit IKC. De school heeft wel te maken met een ruimtetekort dat vermoedelijk toeneemt na

realisatie van nieuwbouwwijk Boomgaard (zie paragraaf 5.7). De kwaliteit van het gebouw is matig.

Op langere termijn is een tweede IKC in Hellevoetsluis-West gewenst als vervangende nieuwbouw voor De Wateringe en Kindercentrum Peuternest. Grootschalige renovatie en uitbreiding van De Wateringe behoort ook tot de mogelijkheden. Een nieuwe locatie in de buurt van de nieuwbouwwijk Boomgaard is ook mogelijk; deze locatie kan dan voor een verbinding zorgen tussen het oudere en nieuwe deel van de wijk. Ook biedt het ouders uit Nieuwenhoorn een mogelijke extra schoolkeuze.

Voornamelijk wordt ingezet op renovatie en andere huisvesting als de leerlingengroei zich doorzet.

3. Ravense Hoek en Den Bonsel Hoek

De gebouwen in deze twee wijken zijn in redelijk goede staat en realisatie van een IKC is wat dat betreft minder urgent. Afsproken is de fasering van deze IKC's af te stemmen op de ontwikkelingen van de verschillende scholen in deze wijken en de ontwikkeling van eventuele woningbouw. De gewenste situatie is als volgt:

- In Kindcentrum Ravense Hoek participeren basisscholen Hendrik Boogaard en Het Palet (Tiendweide) en kindercentrum Woelwater (Kinderkoepel). Onderzocht wordt of een functionele aanpassing en mogelijke uitbreiding van de Hendrik Boogaardschool (Rode Kruislaan) een geschikte locatie kan zijn voor het nieuwe IKC.
- Kindcentrum Den Bonsel Hoek biedt onderdak aan basisscholen De Kring en Het Palet (Jachthoornpad) en kindercentrum Kasteelpad. Partijen werken op veel fronten al samen in IKC-verband, maar er nog onvoldoende verkend op het gebied van gezamenlijke huisvesting.

Voor beide kindcentra zijn eerst nog verkennende onderzoeken noodzakelijk.

4. Op zich staande locaties

Op diverse plekken in Hellevoetsluis resteren onderwijs-/kinderopvanglocaties die niet meegaan in de IKC-vorming. Dit kan omdat alleen op die manier de gewenste spreiding en/of diversiteit kan worden gewaarborgd. Het gaat voornamelijk om de volgende locaties:

- OBS 't Schrijverke (Hellevoet),
- OBS Het Palet (Nieuwenhoorn); wordt mogelijk betrokken bij de planvorming voor IKC Ravense Hoek of blijft 'zelfstandig' als extra keuze voor aanstaande bewoners van wijk Boomgaard,
- OBS De Hoorn (Oudenhoorn); wordt in de planvorming betrokken als er een toename van het aantal leerlingen ontstaat na realisatie van wijk De Akkerranden,
- SBO De Windroos; blijft bestaan als hoofdlocatie voor het speciaal basisonderwijs. Onderzocht wordt of de huidige locatie aan het Bolwerk het meest geschikt is of dat wordt verhuisd naar het vrijkomende pand van De Regenboog aan het Schelpenpad, of dat beide locaties worden benut. Complicerende factor is dat nog een hoge boekwaarde rust op het gebouw aan het Bolwerk (€ 2.500.000).

10.2 Voortgezet onderwijs: verdergaande samenwerking en uniek aanbod

Vanuit haar maatschappelijke visie wil de gemeente inzetten op verbinding. Vanuit haar beleidsambitie om goed en divers onderwijs te stimuleren, wil de gemeente inzetten op innovatie, samenwerking, ontdebellen van opleidingen en het eventueel opzetten van nieuwe opleidingen. Vanuit haar

visie op onderwijs(huisvesting) wil de gemeente voorzien in functionele, flexibele en duurzame schoolgebouwen.

Deze ambities moeten leiden tot een beter en breder aanbod aan opleidingen voor de leerlingen, zodat ze optimaal voorbereid aan een vervolgopleiding kunnen beginnen, of zich optimaal voorbereid op de arbeidsmarkt kunnen begeven.

Beide schoolbesturen, Galilei en CVO, hebben aangegeven zich ervan bewust te zijn dat samenwerking zal leiden tot een beter onderwijsaanbod voor de leerlingen en hebben hun bereidheid uitgesproken om hier vorm aan te geven.

Dit proces bevat een aantal uitdagingen, onzekerheden en dilemma's:

- Het aantal leerlingen zal naar verwachting tot 2035 nog met ca.13 % dalen. Dit heeft consequenties voor de huisvestingsbehoefte in de toekomst. Er zal overcapaciteit ontstaan, maar niet zeker is in welk onderwijsaanbod.
- Er zijn dubbelingen in het huidige onderwijsaanbod. De beide VO-scholen zijn zich ervan bewust dat niet concurrentie maar samenwerking zal leiden tot een beter onderwijsaanbod voor de leerlingen.
- Het HELINIUM en het Jacob van Liesveldt willen zich inzetten voor een stapsgewijze afstemming van onderwijsvraag en -aanbod. De huisvesting speelt daarbij een weliswaar een belangrijke rol, maar zal volgend en faciliterend zijn.
- De gebouwen van het HELINIUM en het Jacob van Liesveldt zijn vooral functioneel verouderd. Er ontbreken bij voorbeeld collegezalen en individuele werkplekken. De onderhoudsniveau van het HELINIUM (witte gebouw) is bovendien matig en het binnenklimaat problematisch.
- Beide gebouwen zijn echter pas in 2032 afgeschreven

en komen formeel daarna pas voor vervanging in aanmerking. Sinds 2005 zijn schoolbesturen in het VO verantwoordelijk voor onderhoud en aanpassingen (verbeteringen). Er dient na 2032 wel rekening te worden gehouden met de noodzaak van vervanging van zowel het HELINIUM (witte gebouw) als van het gebouw van Jacob van Liesveldt.

- Desinvesteringen moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Er moet dus een grote mate van zekerheid zijn over de richting die het onderwijs inhoudelijk op gaat en de omvang van de investeringen die dit vraagt in relatie tot het capaciteitsvraagstuk. De financiële positie van de gemeente is momenteel niet zodanig dat ze op korte termijn € 20 miljoen of meer kan investeren.
- De samenwerking tussen Galilei en CVO is nog pril en moet nog concreet gestalte krijgen. Gezien de onderlinge concurrentie in het verleden zal dit met name op werkvloerniveau nog een zekere mate van aanpassing en gewenning vergen. Het zal ongetwijfeld tijd en moeite kosten en niet vanzelf gaan.
- Om opleidingen samen te voegen en/of te stroomlijnen en om te bepalen welke nieuwe eigentijdse opleidingen gewenst en mogelijk zijn, is een stevige en fundamentele visie noodzakelijk op de toekomst van het VO in Hellevoetsluis en omgeving. Een goede aansluiting met de arbeidsmarkt is hierbij zeker een issue.

De VO-besturen zijn overtuigd van de urgentie om vergaand samen te werken om de kwaliteit van het onderwijs te kunnen waarborgen en verbeteren: "één onderwijsaanbod is noodzakelijk om de uitdagingen slagvaardig aan te kunnen." De gemeente ondersteunt hen hierin van harte, maar de 'lead' ligt bij de besturen. De uiteindelijke huisvesting moet de VO-scholen in staat stellen om het onderwijs van de toekomst

te bieden (*next education*, met bijbehorende innovatieve technieken rondom bijvoorbeeld robotisering, mobiliteit en energietransitie).

Gemeente en schoolbesturen hebben gezamenlijk de conclusie getrokken dat op dit moment er nog geen vast omlijnde contouren voor de toekomstige huisvesting van beide scholen getrokken kunnen worden. Er zijn nog te veel ontwikkelingen gaande of moeten nog in gang worden gezet.

Het programmeren van een gezamenlijk en toekomstbestendig onderwijsaanbod is een zorgvuldig proces, zeker gelet op gevoeligheden die er binnen schoolorganisaties kunnen spelen. Daarnaast vereist ook het doorlopen van de nodige aan huisvesting gerelateerde stappen veel tijd. Daarom is afgesproken om:

1. Een convenant op te stellen waarin de samenwerking om te komen tot één gezamenlijk kwalitatief onderwijsaanbod wordt vastgelegd. Hierbij wordt zowel inhoudelijke, procesmatige als organisatorische aspecten vastgelegd.
2. Op basis van het te ontwikkelen onderwijsaanbod een gezamenlijk masterplan op te stellen voor de onderwijshuisvesting. Dit masterplan is noodzakelijk om het gewenste einddoel vast te leggen en de koers daar naartoe te bepalen.

Het convenant wordt in de 1^e helft van 2020 opgesteld, het masterplan uiterlijk in 2021. Het masterplan dient dan als input voor het volgende IHP. Het initiatief voor het opstellen van het convenant en het masterplan ligt bij de schoolbesturen Galilei en CVO. De gemeente vervult in dit proces een begeleidende en adviserende rol.

Beide schoolbesturen hebben reeds een deskundig bureau in de arm genomen om te onderzoeken welke onderwijsinhoudelijke mogelijkheden en kansen er liggen. Een eerste stap naar samenwerking is dus al gezet.

11

FINANCIERING EN PLANNING

In dit hoofdstuk wordt per collegeperiode aangegeven wat de te verwachten ingrepen en bijbehorende investeringen zijn voor de gemeente op basis van de hiervoor geschetste planontwikkeling.

11.1 Financiële uitgangspunten

Bij de raming van de kosten worden de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd:

▪ Totale kosten

Bij de raming van de totale kosten worden de sloopkosten en stichtingskosten (investeringskosten minus grondkosten) mee in beschouwing genomen. De weergegeven kosten in de tabellen zijn inclusief BTW en prijspeil 2020. Deze bedragen worden jaarlijks geïndexeerd.

▪ Sloopkosten

Bij de berekening van de sloopkosten wordt uitgegaan van een kostprijs van € 75/m².

▪ Stichtingskosten

De stichtingskosten voor de nieuwbouw van scholen en gymzalen worden berekend op basis van de normbedragen die als laatste door de VNG zijn vastgesteld, met een opslag van 25% - om een enigszins reëel beeld te schetsen van de werkelijke kosten op dit moment.

Kosten tijdelijke huisvesting

Kosten voor vervangende, tijdelijke huisvesting gedurende een bepaalde bouwopgave zijn niet meegenomen. Als richtlijn voor de huur van noodlokalen kan worden uitgegaan van € 8.000-12.000 per groep per jaar (inclusief BTW). Plaatsingskosten (transport, bestrating, riolering en weghalen) zijn circa € 12.000 per groep (inclusief BTW).

▪ Kosten renovatie

Voor renovatie wordt een kostenniveau gehanteerd van 80% van de kosten voor nieuwbouw. Daarbij wordt gerekend met een bijdrage van de schoolbesturen. De hoogte van de ingebrachte bijdrage is gelijk aan de contant gemaakte onderhoudskosten voor de komende 10 jaar.

Maatschappelijke partners

De kapitaallasten van de huisvestingscomponent voor maatschappelijke partners (zoals kinderopvang) zijn meegenomen als investering door de gemeente, op basis van kostendekkende huur (40 jaar annuïteit, 1,25% rente).

Capaciteit

Voor omvang van de bestaande gebouwen wordt uitgegaan van de - Bruto capaciteit in m² (zie paragraaf 9.1).

▪ Ruimtebehoefte

Voor nieuwbouw van scholen is uitgegaan van de ruimtebehoefte die benodigd is in 2030 jaar. Hiermee wordt voorkomen dat gebouwd wordt voor leegstand. Mogelijke tussentijdse fluctuaties in leerlingenaantallen c.q. ruimtebehoefte worden opgevangen door gebruik te maken van (leegstand in) andere schoolgebouwen.

▪ Ruimtebehoefte kinderopvang

Voor nieuwbouw van kinderopvang wordt uitgegaan van de behoefte zoals weergegeven in Hoofdstuk 3, tabel 5.

▪ Grondopbrengsten

Mogelijke grondopbrengsten zijn afhankelijk van het grondbeleid van de gemeente Hellevoetsluis. Opbrengsten van af te stoten locaties kunnen niet worden ingezet als kostenverlichting, maar vallen wel terug in het gemeentefonds.

11.2 Primair Onderwijs

Periode 1 (2020-2022)

In de periode 2020-2022 wordt de nieuwbouw van IKC De Kooistee in Hellevoetsluis-Oost voorbereid. Hiervoor dient o.a. een projectplan opgesteld te worden. Het doel is om in 2024 te starten met de bouw van IKC De Kooistee.

Periode 2 (2023-2026)

IKC's De Kooistee, IKC De Struyten en uitbreiding van De Wateringe

In deze periode worden ICK De Kooistee gebouwd (start bouw 2024, oplevering 2025). Daarnaast wordt de nieuwbouw van IKC De Struyten voorbereid (2023-2025) en gebouwd (start bouw 2026, oplevering 2027). Er wordt bovendien rekening gehouden met uitbreiding van basisschool De Wateringe. Waarschijnlijk gaat de school groeien door realisatie van de nieuwbouwwijk Boomgaard. Voor de waarschijnlijke uitbreiding is een budget in periode 2 opgenomen.

Na realisatie van Kindcentrum De Kooistee en Kindcentrum De Struyten komen acht onderwijslocaties en een locatie voor kinderopvang (Brasem 34) vrij voor ander gebruik.

Onderzoeken

In de periode 2023-2026 worden ook de mogelijkheden onderzocht voor:

- De vorming van IKC's in de Ravense Hoek en Den Bonsel Hoek.
- Het afstoten van SBO-locatie Brasem 32 na realisatie van IKC De Kooistee; het gehele (verkleinde) SBO zou dan kunnen worden ondergebracht moeten worden op de SBO-locatie Bolwerk 46.

Schelpenpad

Schoolbesturen en gemeente zien bovendien mogelijkheden om het (verkleinde) SBO onder te brengen in het gebouw van De Regenboog aan het Schelpenpad. Hiervoor dient het Schelpenpad te worden verbouwd. De SBO-locatie Bolwerk 46 kan mogelijk daarna worden afgestoten. Complicerende factor is echter dat nog een hoge boekwaarde rust op het gebouw Bolwerk (€ 2.500.000). Voor de verbouwing van het Schelpenpad is een budget in periode 2 opgenomen.

De investeringen voor de bouw van beide Kindcentra zijn als volgt geraamd:

							2025	2026	
IKC KOOISTEE 2024		m ² BVO ruimtebeh. progn. 2030	m ² BVO nieuwbouw	m ² BVO sloop	Investering o.b.v. € 2.600 /m ² BVO	Sloopkosten o.b.v. € 75/m ² BVO	Totale kosten IKC Kooistee	Rente en aflossing jaar 1 (Ann. 40 jr. 1,25%)	Rente en aflossing jaar 2 (Ann. 40 jr. 1,25%)
Houthoeffe	Nieuwbouw	1.583	3.241		€ 8.427.000		€ 8.427.000	€ 269.000	€ 269.000
Regenboog	Nieuwbouw	1.458							
IKC-invulling	nieuwbouw extra m ²	200							
Kinderopv.Kinderkoepel	Nieuwbouw	336	336		€ 874.000	€ 874.000	€ 28.000	€ 28.000	
Gebouw Forel 18-20	vervroegde afboeking restant boekwaarde						€ 481.000		
Gebouw Forel 18-20	vrijval kapitaallasten						-€ 15.000	-€ 15.000	
Gebouw Forel 18-20	sloopkosten Houthoeffe (NIEUWE LOCATIE)			1.288		€ 97.000	€ 97.000	€ 3.000	€ 3.000
Verhuur Kinderopvang	huurinkomsten						-€ 28.000	-€ 28.000	
Tijdelijke huisvesting	Kosten						pm	pm	
TOTALEN NIEUWBOUW		3.577	3.577		€ 9.301.000	€ 97.000	€ 9.398.000	€ 738.000	€ 257.000
Locatie Kreeft 35	Wordt aan onderwijs onttrokken en komt beschikbaar voor grondexploitatie	terrein 4.130 m ²						pm	pm
Locatie Kreeft 37		terrein 3.935 m ²						pm	pm
Locatie Brasem 32		terrein 2.950 m ²						pm	pm
Locatie Schelpenpad 2-4		terrein 1.940 m ²						pm	pm
TOTAAL VOOR HERONTWIKKELING BESCHIKBARE RUIMTE		12.955 m²							

Tabel 19: Kostenraming Kindcentrum De Kooistee

IKC STRUYTEN 2026		m ² BVO ruimtebeh. progn. 2030	m ² BVO nieuwbouw	m ² BVO sloop	Investering o.b.v. € 2.600 /m ² BVO	Sloopkosten o.b.v. € 75/m ² BVO	Totale kosten IKC Struyten	Rente en aflossing jaar 1 (Ann. 40 jr. 1,25%)	Rente en aflossing jaar 2 (Ann. 40 jr. 1,25%)
De Brandaris	Nieuwbouw	1.372	3.326		€ 8.648.000		€ 8.648.000	€ 276.000	€ 276.000
De Bron	Nieuwbouw	961							
De Sterrenwacht	Nieuwbouw	793							
extra m ² IKC-invulling	nieuwbouw extra m ²	200							
Kinderopv.Kinderkoepel	Nieuwbouw	336	336		€ 874.000		€ 874.000	€ 28.000	€ 28.000
Gebouw Plataanlaan 2	vervroegde afboeking restant boekwaarde							€ 232.000	
Gebouw Plataanlaan 2	vrijval kapitaallasten							-€ 3.000	-€ 3.000
Gebouw Plataanlaan 2	sloopkosten Brandaris (NIEUWE LOCATIE)			1.219		€ 91.000	€ 91.000	€ 3.000	€ 3.000
Verhuur Kinderopvang	huurinkomsten							-€ 28.000	-€ 28.000
Tijdelijke huisvesting	Kosten							pm	pm
TOTALEN NIEUWBOUW		3.662	3.662	1.219	€ 9.522.000	€ 91.000	€ 9.613.000	€ 508.000	€ 276.000
Locatie Branding 53-55	Wordt aan onderwijs onttrokken en komt beschikbaar voor grondexploitatie	terrein 3.649 m ²						pm	pm
Locatie Branding 47-49		terrein 3.606 m ²						pm	pm
Locatie Plataanlaan 6		terrein 4.540 m ²						pm	pm
TOTAAL VOOR HERONTWIKKELING BESCHIKBARE RUIMTE		11.795 m²							

Tabel 20: Kostenraming Kindcentrum De Struyten

Dit IHP gaat uit van locatie 'Forel' als meest voor de hand liggende locatie voor IKC De Kooistee vanwege de nabijheid van de sporthal De Morgenstont aan de Forel. Daarnaast gaat dit IHP uit van locatie 'Plataanlaan' als meest voor de hand liggende locatie voor IKC De Struyten. Deze locatie is centraal gelegen (mede in relatie tot de wijk Wittens Hoeck) en heeft een gymzaal. Bij deze locaties is nieuwbouw van de gymnastiekvoorzieningen niet nodig. Om een definitieve keuze voor een locatie te kunnen maken dient nog wel een locatieonderzoek te worden uitgevoerd, waarbij ook de situatie stedenbouwkundig wordt bekeken.

De investeringen voor de uitbreiding van de Wateringe en de aanpassing van het Schelpenpad als volgt geraamd:

Periode 3 (2027-2030)

In periode 3 worden IKC's in de Ravense Hoek en Den Bonsen Hoek gevormd. De plannen hiervoor zullen in de periode 2023-2026 worden ontwikkeld. Als de vorming van de IKC's ook vraagt om investeringen in de huisvesting, zullen deze investeringen bij de actualisatie van het IHP in 2026 worden opgenomen in de periode 2027-2030.

Periode 4 (2031-2034)

In deze periode zijn geen investeringen voorzien in het Primair Onderwijs.

11.3 Voortgezet Onderwijs

Periode 1 (2020-2022)

Het VO stelt in de 1e helft van 2020 een convenant op waarin de samenwerking om te komen tot één gezamenlijk kwalitatief onderwijsaanbod wordt vastgelegd. De inhoud van dit

Voorziening	boekwaarde eind 2019	boekwaarde eind 2019	Sloopkosten Aanne	investering
PO - De Wateringe – uitbreiden	nvt	nvt	nvt	€ 700.000 (aanne)
PO - Schelpenpad - aanpassen voor SBO	nvt	nvt	nvt	€ 300.000 (aanne)

Tabel 21: Inschatting kosten uitbreiden Wateringe en aanpassen Schelpenpad voor SBO

convenant wordt met de gemeente afgestemd. In 2020 en 2021 ontwikkelt het VO daarnaast een gezamenlijk masterplan voor de VO-onderwijshuisvesting. De gemeente wordt bij de opstelling van dit masterplan procesmatig en inhoudelijk nauw betrokken. Het masterplan dient dan als input voor de actualisatie van het IHP in 2022.

Periodes 2 (2023-2026), 3 (2027-2030) en 4 (2031-2034)

Omdat de inhoud van het 2020 en 2021 te ontwikkelen VO-masterplan nog niet bekend is, worden nog geen investeringen voor het VO geraamd in de periode 2023-2026. Bij de actualisatie van het IHP in 2023 wordt bepaald welke investeringen in het VO in de periodes 2 (2023-2026), 3 (2027-2031) en 4 (2031-2034) worden opgenomen.

11.4 Samenvatting

Periode	Voorziening	RMB 15 jr. (m ² BVO)	sloopkosten o.b.v. € 75/m ² BVO	investering aanpassing	investering nwbw. o.b.v. € 2.600 /m ² BVO	investering gymzaal	totaal periode 1	totaal periode 2	totaal periode 3,4
2	PO - IKC De Kooistee	3.577	€ 100.000		€ 9.300.000	€ 0		€ 9.400.000	
	PO - IKC De Struyten	3.662	€ 90.000		€ 9.520.000	€ 0		€ 9.610.000	
	PO - De Wateringe uitbreiden	300			€ 700.000			€ 700.000	
	PO – Schelpenpad aanpassen voor SBO			€ 300.000				€ 300.000	
3	PO - IKC Ravense Hoek		Plan moet nog worden ontwikkeld - kostenraming bij actualisatie IHP						PM
	PO - IKC Bonsen Hoek		Plan moet nog worden ontwikkeld - kostenraming bij actualisatie IHP						PM
2,3,4	VO	5.000	Plan moet nog worden ontwikkeld - kostenraming bij actualisatie IHP					PM	
	Totaal							€ 20.010.000	PM

Tabel 22: Overzicht voorgestelde investering IHP

12

VOORUITBLIK

Wat is de opgave voor de onderwijshuisvesting in de gemeente in de toekomst?

Basisonderwijs

Met de realisatie IKC De Samenstroom, IKC De Struyten en IKC De Kooistee krijgen vrijwel alle basisscholen in de basisscholen in Nieuw Helvoet, De Struyten en De Kooistee nieuwbouw (met uitzondering van de Wateringe en Regenboog-Schelpenpad).

Hierdoor worden vrijwel alle oude schoolgebouwen in Hellevoetsluis aangepakt en is de onderwijshuisvesting in de gemeente voor lange tijd functioneel en bouwtechnisch op orde gebracht: door deze investeringen wordt de gemiddelde leeftijd van de gebouwen van het basisonderwijs in de gemeente namelijk teruggebracht van 37 jaar naar 23 jaar.

Speciaal Basisonderwijs

Door realisatie van IKC De Samenstroom wordt een belangrijke stap gezet naar inclusief onderwijs. Daarnaast bevat dit IHP ook een toekomstperspectief voor de resterende oudere locaties van het SBO (Brasem en Bolwerk). Schoolbesturen zien mogelijkheden om het (verkleinde) SBO op termijn onder te brengen in het relatief nieuwe gebouw van de Regenboog aan het Schelpenpad. Indien dit werkelijkheid wordt is ook de huisvestingssituatie voor het SBO voor langere termijn op orde. Complicerende factor s echter dat er nog een hoge boekwaarde rust op het gebouw Bolwerk (€ 2.500.000).

Voortgezet Onderwijs

Dit IHP bevat nog geen concreet plan voor het VO. De aanzetten voor wat betreft visie op het VO zijn echter veelbelovend. Het nog te ontwikkelen masterplan kan de aanzet geven voor ambitieuze plannen in het VO voor het aanbod en de huisvesting. Deze plannen moeten leiden tot een toekomstbestendig en kwalitatief goed VO in Hellevoetsluis.

BIJLAGE I CAPACITEITSGEGEVENS GEBOUWEN

Navolgende tabel geeft de belangrijkste parameters van de (huidige) onderwijslocaties.

- Voor leerlingenprognoses en ruimtebehoefte zijn de gegevens van Pronexus gehanteerd. De leerlingenaantallen voor 2019 (1 oktober 2018) zijn van DUO.
- Gebouwgegevens zijn aangeleverd door Bureau Anculus. Gebouwen met een leeftijd ouder dan 40 jaar zijn donkergrijs gearceerd. Gebouwen die gedurende de looptijd van dit IHP (ouder dan) 40 jaar worden, zijn lichtgrijs gearceerd.
- Ruimtetekorten (aangegeven in rood) of ruimteoverschotten zijn bepaald door de onderwijscapaciteit van een gebouw te verminderen met de ruimtebehoefte in een bepaald jaar.
- Bij scholen met een dislocatie in dezelfde wijk, zijn alle leerlingen + ruimtebehoefte toeberekend aan de hoofdlocatie. Het tekort of overschot is zichtbaar bij de dislocatie (gemarkeerd met '**').
- De gemiddelde onderhoudskosten zijn berekend op basis van de meerjarenonderhoudsplanningen (MJOP's) voor de scholen gedurende een periode van 20 jaar.
- Boekwaardes zijn de boekwaardes voor de opstellen (exclusief grond). De boekwaardes zijn door de gemeente aangeleverd.
- De kwaliteit van de gebouwen op het gebied van functionaliteit, bouwtechnische staat en energieverbruik/duurzaamheid is aangegeven op basis van informatie van de schoolbesturen. Groen gearceerd betekent goed, oranje is matig en rood is slecht.

t Schrijverke	Genestetlaan 2	BO	PRMOvpr																			
	Wijk: Hellevoet	<table border="1"> <tr> <td>1 okt. 2019</td> <td>2022</td> <td>2025</td> <td>2030</td> <td>2035</td> </tr> <tr> <td>167</td> <td>156</td> <td>152</td> <td>148</td> <td>146</td> </tr> </table>	1 okt. 2019	2022	2025	2030	2035	167	156	152	148	146	<table border="1"> <tr> <td>onderwijscapaciteit (BVO)</td> <td>1.367</td> <td rowspan="4">kwaliteit: functioneel bouwtechnisch energetisch/duurzaam</td> </tr> <tr> <td>Bouwjaar</td> <td>2010</td> </tr> <tr> <td>onderhoudskosten m²/jaar</td> <td>€ 32</td> </tr> <tr> <td>boekwaarde 2019</td> <td>€ 3.840.00</td> </tr> </table>	onderwijscapaciteit (BVO)	1.367	kwaliteit: functioneel bouwtechnisch energetisch/duurzaam	Bouwjaar	2010	onderhoudskosten m ² /jaar	€ 32	boekwaarde 2019	€ 3.840.00
1 okt. 2019	2022	2025	2030	2035																		
167	156	152	148	146																		
onderwijscapaciteit (BVO)	1.367	kwaliteit: functioneel bouwtechnisch energetisch/duurzaam																				
Bouwjaar	2010																					
onderhoudskosten m ² /jaar	€ 32																					
boekwaarde 2019	€ 3.840.00																					
	aantal leerlingen																					
	ruimtebehoefte (BVO)	<table border="1"> <tr> <td>1.040</td> <td>995</td> <td>975</td> <td>954</td> <td>942</td> </tr> </table>	1.040	995	975	954	942															
1.040	995	975	954	942																		
	tekort (-) / overschot	<table border="1"> <tr> <td>327</td> <td>372</td> <td>392</td> <td>413</td> <td>425</td> </tr> </table>	327	372	392	413	425															
327	372	392	413	425																		

De Wateringe	Bremstraat 1#	BO	PRMOvpr																			
	Wijk: Nieuw-Helvoet	<table border="1"> <tr> <td>1 okt. 2019</td> <td>2022</td> <td>2025</td> <td>2030</td> <td>2035</td> </tr> <tr> <td>140</td> <td>165</td> <td>171</td> <td>176</td> <td>172</td> </tr> </table>	1 okt. 2019	2022	2025	2030	2035	140	165	171	176	172	<table border="1"> <tr> <td>onderwijscapaciteit (BVO)</td> <td>988</td> <td rowspan="4">kwaliteit: functioneel bouwtechnisch energetisch/duurzaam</td> </tr> <tr> <td>Bouwjaar</td> <td>1970-'73</td> </tr> <tr> <td>onderhoudskosten m²/jaar</td> <td>€ 39</td> </tr> <tr> <td>boekwaarde 2019</td> <td>€ 360.000</td> </tr> </table>	onderwijscapaciteit (BVO)	988	kwaliteit: functioneel bouwtechnisch energetisch/duurzaam	Bouwjaar	1970-'73	onderhoudskosten m ² /jaar	€ 39	boekwaarde 2019	€ 360.000
1 okt. 2019	2022	2025	2030	2035																		
140	165	171	176	172																		
onderwijscapaciteit (BVO)	988	kwaliteit: functioneel bouwtechnisch energetisch/duurzaam																				
Bouwjaar	1970-'73																					
onderhoudskosten m ² /jaar	€ 39																					
boekwaarde 2019	€ 360.000																					
	aantal leerlingen																					
	ruimtebehoefte (BVO)	<table border="1"> <tr> <td>904</td> <td>1.030</td> <td>1.060</td> <td>1.085</td> <td>1.065</td> </tr> </table>	904	1.030	1.060	1.085	1.065															
904	1.030	1.060	1.085	1.065																		
	tekort (-) / overschot	<table border="1"> <tr> <td>84</td> <td>-42</td> <td>-72</td> <td>-97</td> <td>-77</td> </tr> </table>	84	-42	-72	-97	-77															
84	-42	-72	-97	-77																		

locatie Bremstraat 3 (voormalig schoolgebouw naast De Wateringe) maakt geen onderdeel meer uit van het huisvestingsbestand en is per januari 2018 buiten gebruik gesteld.

De Montessorischool	Schoolslag 2	BO	PRMOvpr																			
	Wijk: Nieuw-Helvoet disloc. De Wateringe	<table border="1"> <tr> <td>1 okt. 2019</td> <td>2022</td> <td>2025</td> <td>2030</td> <td>2035</td> </tr> <tr> <td>181</td> <td>150</td> <td>146</td> <td>142</td> <td>141</td> </tr> </table>	1 okt. 2019	2022	2025	2030	2035	181	150	146	142	141	<table border="1"> <tr> <td>onderwijscapaciteit (BVO)</td> <td>PM</td> <td rowspan="4">kwaliteit: nieuwbouw IKC Nieuw-Helvoet</td> </tr> <tr> <td>Bouwjaar</td> <td>PM</td> </tr> <tr> <td>onderhoudskosten m²/jaar</td> <td>PM</td> </tr> <tr> <td>boekwaarde 2019</td> <td>PM</td> </tr> </table>	onderwijscapaciteit (BVO)	PM	kwaliteit: nieuwbouw IKC Nieuw-Helvoet	Bouwjaar	PM	onderhoudskosten m ² /jaar	PM	boekwaarde 2019	PM
1 okt. 2019	2022	2025	2030	2035																		
181	150	146	142	141																		
onderwijscapaciteit (BVO)	PM	kwaliteit: nieuwbouw IKC Nieuw-Helvoet																				
Bouwjaar	PM																					
onderhoudskosten m ² /jaar	PM																					
boekwaarde 2019	PM																					
	aantal leerlingen																					
	ruimtebehoefte (BVO)	<table border="1"> <tr> <td>1.010</td> <td>955</td> <td>934</td> <td>914</td> <td>909</td> </tr> </table>	1.010	955	934	914	909															
1.010	955	934	914	909																		
	tekort (-) / overschot	Nieuwbouw																				

Hendrik Boogaardschool	Sportlaan 4	BO	St. Floréo																			
	Wijk: Nieuw-Helvoet Dislocatie	<table border="1"> <tr> <td>1 okt. 2019</td> <td>2022</td> <td>2025</td> <td>2030</td> <td>2035</td> </tr> <tr> <td>257</td> <td>271</td> <td>274</td> <td>276</td> <td>270</td> </tr> </table>	1 okt. 2019	2022	2025	2030	2035	257	271	274	276	270	<table border="1"> <tr> <td>onderwijscapaciteit (BVO)</td> <td>PM</td> <td rowspan="4">kwaliteit: nieuwbouw IKC Nieuw-Helvoet</td> </tr> <tr> <td>Bouwjaar</td> <td>PM</td> </tr> <tr> <td>onderhoudskosten m²/jaar</td> <td>PM</td> </tr> <tr> <td>boekwaarde 2019</td> <td>PM</td> </tr> </table>	onderwijscapaciteit (BVO)	PM	kwaliteit: nieuwbouw IKC Nieuw-Helvoet	Bouwjaar	PM	onderhoudskosten m ² /jaar	PM	boekwaarde 2019	PM
1 okt. 2019	2022	2025	2030	2035																		
257	271	274	276	270																		
onderwijscapaciteit (BVO)	PM	kwaliteit: nieuwbouw IKC Nieuw-Helvoet																				
Bouwjaar	PM																					
onderhoudskosten m ² /jaar	PM																					
boekwaarde 2019	PM																					
	aantal leerlingen																					
	ruimtebehoefte (BVO)	<table border="1"> <tr> <td>1.493</td> <td>1.563</td> <td>1.578</td> <td>1.588</td> <td>1.558</td> </tr> </table>	1.493	1.563	1.578	1.588	1.558															
1.493	1.563	1.578	1.588	1.558																		
	tekort (-) / overschot	Nieuwbouw																				

De Bron	Christinaplaats 1	BO	VCO De Kring																			
	Wijk: Nieuw-Helvoet dislocatie	<table border="1"> <tr> <td>1 okt. 2019</td> <td>2022</td> <td>2025</td> <td>2030</td> <td>2035</td> </tr> <tr> <td>54</td> <td>85</td> <td>90</td> <td>94</td> <td>91</td> </tr> </table>	1 okt. 2019	2022	2025	2030	2035	54	85	90	94	91	<table border="1"> <tr> <td>onderwijscapaciteit (BVO)</td> <td>PM</td> <td rowspan="4">kwaliteit: nieuwbouw IKC Nieuw-Helvoet</td> </tr> <tr> <td>Bouwjaar</td> <td>PM</td> </tr> <tr> <td>onderhoudskosten m²/jaar</td> <td>PM</td> </tr> <tr> <td>boekwaarde 2019</td> <td>PM</td> </tr> </table>	onderwijscapaciteit (BVO)	PM	kwaliteit: nieuwbouw IKC Nieuw-Helvoet	Bouwjaar	PM	onderhoudskosten m ² /jaar	PM	boekwaarde 2019	PM
1 okt. 2019	2022	2025	2030	2035																		
54	85	90	94	91																		
onderwijscapaciteit (BVO)	PM	kwaliteit: nieuwbouw IKC Nieuw-Helvoet																				
Bouwjaar	PM																					
onderhoudskosten m ² /jaar	PM																					
boekwaarde 2019	PM																					
	aantal leerlingen																					
	ruimtebehoefte (BVO)	<table border="1"> <tr> <td>472</td> <td>655</td> <td>681</td> <td>702</td> <td>686</td> </tr> </table>	472	655	681	702	686															
472	655	681	702	686																		
	tekort (-) / overschot	Nieuwbouw																				

De Kring	Kasteelpad 4	BO	PRMOvpr
Wijk: Den Bonsen Hoek			
		1 okt. 2019	2022
aantal leerlingen		356	348
ruimtebehoefte (BVO)		1.991	1.950
tekort (-) / overschot		347	388
		2025	2030
		335	327
		1.885	1.845
		453	493
		2035	
		327	327
		1.845	1.845
		493	493
onderwijs capaciteit (BVO)		2.338	
Bouwjaar		1989, '03	
onderhoudskosten m ² /jaar		€ 46	
boekwaarde 2019		€ 510.000	
		kwaliteit:	
		functioneel	
		bouwtechnisch	
		energetisch/duurzaam	

Het Palet	Jachthoornpad 1	BO	PRMOvpr
Wijk: Den Bonsen Hoek			
		1 okt. 2019	2022
aantal leerlingen		184	175
ruimtebehoefte (BVO)		1.126	1.080
tekort (-) / overschot		69	115
		2025	2030
		164	158
		1.025	995
		170	200
		2035	
		159	159
		1.000	1.000
		195	195
onderwijs capaciteit (BVO)		1.195	
Bouwjaar		1992	
onderhoudskosten m ² /jaar		€ 38	
boekwaarde 2019		€ 790.000	
		kwaliteit:	
		functioneel	
		bouwtechnisch	
		energetisch/duurzaam	

Het Palet	Tiendweide 2	BO	PRMOvpr
Wijk: Ravense Hoek			
		1 okt. 2019	2022
aantal leerlingen		66	86
ruimtebehoefte (BVO)		532	633
tekort (-) / overschot		-212	-313
		2025	2030
		-277	-262
		2035	
		78	78
		592	592
		-272	-272
onderwijs capaciteit (BVO)		320	
Bouwjaar		2003	
onderhoudskosten m ² /jaar		Gemeente	
boekwaarde 2019		€2.4300.00*	
		kwaliteit:	
		functioneel	
		bouwtechnisch	
		energetisch/duurzaam	

Hendrik Boogaardschool	Rode Kruislaan 3	BO	St. Floréo
Wijk: Ravense Hoek			
		1 okt. 2019	2022
aantal leerlingen		278	250
ruimtebehoefte (BVO)		1.598	1.458
tekort (-) / overschot		142	283
		2025	2030
		227	218
		1.342	1.297
		398	443
		2035	
		222	222
		1.317	1.317
		423	423
onderwijs capaciteit (BVO)		1.740	
Bouwjaar		1998	
onderhoudskosten m ² /jaar		Gemeente	
boekwaarde 2019		€ 1.480.000	
		kwaliteit:	
		functioneel	
		bouwtechnisch	
		energetisch/duurzaam	

De Houthoeffe	Kreeft 35	BO	PRMOvpr
Wijk: De Kooistee			
		1 okt. 2019	2022
aantal leerlingen **		377	316
ruimtebehoefte (BVO)		2.096	1.799
tekort (-) / overschot		0	0
		2025	2030
		294	275
		1.689	1.591
		0	0
		2035	
		276	276
		1.596	1.596
		0	0
onderwijs capaciteit (BVO)		1.407	
Bouwjaar		1980	
onderhoudskosten m ² /jaar		€ 45	
boekwaarde 2019		€ 320.000	
		kwaliteit:	
		functioneel	
		bouwtechnisch	
		energetisch/duurzaam	

De Houthoeffe	Forel 18-20	BO	PRMOvpr
Wijk: De Kooistee			
		1 okt. 2019	2022
aantal leerlingen		689	392
ruimtebehoefte (BVO)		689	392
tekort (-) / overschot**		599	896
		2025	2030
		282	184
		1.006	1.104
		2035	
		189	1.099
onderwijs capaciteit (BVO)		1.288	
Bouwjaar		1982-'12	
onderhoudskosten m ² /jaar		€ 60	
boekwaarde 2019		€ 420.000	
		kwaliteit:	
		functioneel	
		bouwtechnisch	
		energetisch/duurzaam	

De Regenboog	Kreeft 37	BO	VCO De Kring
Wijk: De Kooistee			
		1 okt. 2019	2022
aantal leerlingen **		288	286
ruimtebehoefte (BVO)		1.649	1.639
tekort (-) / overschot		0	0
		2025	2030
		266	250
		1.538	1.458
		0	0
		2035	
		251	251
		1.463	1.463
		0	0
onderwijs capaciteit (BVO)		1.134	
Bouwjaar		1980	
onderhoudskosten m ² /jaar		€ 65	
boekwaarde 2019		€ 130.000	
		kwaliteit:	
		functioneel	
		bouwtechnisch	
		energetisch/duurzaam	

De Regenboog	Schelpenpad 2	BO	VCO De Kring
Wijk: De Kooistee			
		1 okt. 2019	2022
aantal leerlingen		515	505
ruimtebehoefte (BVO)		515	505
tekort (-) / overschot**		44	54
		2025	2030
		155	236
		230	230
onderwijs capaciteit (BVO)		559	
Bouwjaar		2001	
onderhoudskosten m ² /jaar		Gemeente	
boekwaarde 2019		€ 290.000	
		kwaliteit:	
		functioneel	
		bouwtechnisch	
		energetisch/duurzaam	

De Brandaris	Plataanlaan 2	BO	PRMOvpr
Wijk: De Struyten			
		1 okt. 2019	2022
aantal leerlingen		372	281
ruimtebehoefte (BVO)		372	281
tekort (-) / overschot**		847	938
		2025	2030
		195	120
		1.024	1.099
		1.104	1.104
onderwijs capaciteit (BVO)		1.219	
Bouwjaar		1978	
onderhoudskosten m ² /jaar		€ 48	
boekwaarde 2019		€ 600.000	
		kwaliteit:	
		functioneel	
		bouwtechnisch	
		energetisch/duurzaam	

De Bron	Plataanlaan 6	BO	VCO De Kring
Wijk: De Struyten			
		1 okt. 2019	2022
aantal leerlingen		164	169
ruimtebehoefte (BVO)		1.010	1.051
tekort (-) / overschot		186	145
		2025	2030
		159	151
		1.001	961
		235	235
		2035	
		151	151
		961	961
		235	235
onderwijs capaciteit (BVO)		1.196	
Bouwjaar		1978	
onderhoudskosten m ² /jaar		€ 65	
boekwaarde 2019		€ 50.000	
		kwaliteit:	
		functioneel	
		bouwtechnisch	
		energetisch/duurzaam	

De Bron	Plataanlaan 6	BO	VCO De Kring
Wijk: De Struyten			
		1 okt. 2019 2022 2025 2030 2035	onderwijs capaciteit (BVO) boekwaarde 2019
aantal leerlingen		164 169 159 151 151	1.196
ruimtebehoefte (BVO)		1.010 1.051 1.001 961 961	1978
tekort (-) / overschot		186 145 195 235 235	€ 65
			€ 50.000
			energetisch/duurzaam

De Sterrenwacht	Branding 47-49	BO	St. Floréo
Wijk: De Struyten			
		1 okt. 2019 2022 2025 2030 2035	onderwijs capaciteit (BVO) boekwaarde 2019
aantal leerlingen		99 132 124 117 117	1.224
ruimtebehoefte (BVO)		689 870 828 793 793	1961, '76
tekort (-) / overschot		526 354 396 431 431	€ 41
			€ 10.000
			energetisch/duurzaam

De Hoorn	Molenweg 14	BO	PRMOvpr
Wijk: Oudendoorn			
		1 okt. 2019 2022 2025 2030 2035	onderwijs capaciteit (BVO) boekwaarde 2019
aantal leerlingen		52 53 51 52 51	420
ruimtebehoefte (BVO)		462 467 457 462 457	1986
tekort (-) / overschot		-42 -47 -37 -42 -37	€ 59
			€ ?
			energetisch/duurzaam

Het Palet	Dorpsstraat 22	BO	PRMOvpr
Wijk: Nieuwenhoorn			
		1 okt. 2019 2022 2025 2030 2035	onderwijs capaciteit (BVO) boekwaarde 2019
aantal leerlingen		174 129 122 115 115	968
ruimtebehoefte (BVO)		1.075 849 814 778 778	1974
tekort (-) / overschot		-107 119 154 190 190	€ 70
			€ ?
			energetisch/duurzaam

HELINIUM	Fazantenlaan 1	VO	Galilei
Wijk: Nieuw-Helvoet			
		1 okt. 2019 2022 2025 2030 2035	onderwijs capaciteit (BVO) boekwaarde 2019
aantal leerlingen		1.573 1.466 1.422 1.305 1.254	8.190
ruimtebehoefte		12.870 11.878 11.551 10.682 10.302	1992
tekort (-) / overschot		-4.680 -3.688 -2.361 -2.492 -2.112	€ 24
			€ 60.000
			energetisch/duurzaam

Jacob van Liesveldt	Fazantenlaan 2	VO	CVO/PENTA
Wijk: Nieuw-Helvoet			
		1 okt. 2019 2022 2025 2030 2035	onderwijs capaciteit (BVO) boekwaarde 2019
aantal leerlingen		1.187 1.317 1.273 1.180 1.154	8.845
ruimtebehoefte		8.100 9.675 9.385 8.771 8.599	1992, '14
tekort (-) / overschot		745 -830 -540 74 246	€ 23
			€ 2.760.000
			energetisch/duurzaam

Technisch Paviljoen (TP1)	Fazantenlaan 1a	VO	?
Wijk: Nieuw-Helvoet			
		1 okt. 2019 2022 2025 2030 2035	onderwijs capaciteit (BVO) boekwaarde 2019
aantal leerlingen			6.156
ruimtebehoefte			2003
tekort (-) / overschot		6.156 6.156 6.156 6.156 6.156	?
			€ 7.950.000
			energetisch/duurzaam

info@vastgoeddialogoog.nl ▪ www.vastgoeddialogoog.nl

IN OPDRACHT VAN DE GEMEENTE HELLEVOETSLUIS